NEAR EAST UNIVERSITY
LIBRARY
1988 - LEFKOŞA

YAKIN DOGU ÜNİVERSİTESİ

EGİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EGİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ EKONOMİSİ VE PLANLAMASI

ANABİLİM DALI

KKTC'DE ÖZEL OKULLARDAKİ VE DEVLET OKULLARINDAKİ ORTAÖGRETİM ÖGRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK DURUM ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Rasül YAVUZ

Lefkoşa

Haziran, 2013

YAKIN DOGU ÜNİVERSİTESİ

EGİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EGİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ EKONOMİSİ VE PLANLAMASI ANABİLİM DALI

KKTC'DE ÖZEL OKULLARDAKİ VE DEVLET OKULLARINDAKİ ORTAÖGRETİM ÖGRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK DURUM ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Rasül YAVUZ

Danışman: Doç. Dr. Gökmen DAGLI

Lefkoşa

Haziran, 2013

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Rasül Yavuz'un Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel Okullardaki ve Devlet Okullarındaki Ortaöğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Durum Çalışması başlıklı tezi 13 Haziran, 2013 günü, saat 11:00'da Atatürk Eğitim Fakültesinde toplanan tez jürisi tarafından tez savunma sınavına alınmış, sınav sonucunda tezin kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

Adı Soyadı İmza

Başkan: Doç. Dr. Fahriye Altınay Aksal

Üye: Doç. Dr. Gökmen Dağlı

Üye: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Güneyli

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

13 / 06 /2013

Prof. Dr. Cem BİROL

Enstitü Müdürü

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ 1983

ÖNSÖZ

Eğitim, ilk çağlardan itibaren toplumları yakından ilgilendiren bir konu olmuştur. Bundan sonrada toplumları yakından ilgilendiren bir konu olarak devam edecektir. Eğitim bir toplumun ilerlemesinde en önemli öğedir. Bir milletin medeniyet yolunda ilerlemesi eğitimle olur. "En önemli ve verimli vazifelerimiz milli eğitim işleridir. Milli eğitim işlerinde kesinlikle zafere ulaşmak lâzımdır. Bir milletin gerçek kurtuluşu ancak bu suretle olur." M. Kemal ATATÜRK (1922) (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Cilt:11, 1952)Verilecek eğitimde en önemli sacayağı ise hiç şüphesiz öğretmenlerdir. İyi bir eğitim için yapılan tüm çalışmaların, planlamaların ve uygulanacak politikaların sınıfta uygulayıcısı öğretmendir. Öğretmenler eğitim kurumları içerisinde en önemli rolü oynayan ve yeri hiçbir şekilde teknolojik araçlarla doldurulamayan unsurlardır. "Okullarda öğretim vazifesinin güvenilir ellere teslimini, memleket evladının, o vazifeyi kendine hem bir meslek, hem bir ideal sayacak üstün, saygıdeğer öğretmenler tarafından yetiştirilmesini sağlamak için öğretmenlik, diğer serbest ve yüksek meslekler gibi, derece derece ilerlemeye ve her halde refah sağlamaya uygun bir meslek haline getirilmelidir. Dünyanın her tarafında öğretmenler, toplumun en fedakar ve saygıdeğer unsurlarıdır." M. Kemal ATATÜRK (1923) (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Cilt:I)

Günümüzde eğitimin kalitesini etkileyen birçok değişkenden söz edilmektedir. Bu değişkenlerin en önemlilerin birisi de öğretmenlerin çağın ve mesleğin gerektirdiği yeterliklere sahip olmasıdır. Öğretmenlerde bulunması gereken genel kültür, özel alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisinin uygulamadaki yüzü olan sınıf yönetimi, etkili öğretmenlerde bulunması gereken bütün özelliklerin odağında yer almaktadır. Bu durum sınıf yönetimini son derece önemli kılmaktadır. Bu araştırma, "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti 'nde Lefkoşa il "merkezinde özel okullarda ve devlet okullarındaki ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimlerinin karşılaştırılmasına yönelik durum çalışmasıdır.

Bu araştırmanın tamamlanmasında önerilerini ve yardımlarını esirgemeyen, bize sürekli moral veren danışman hocam Doç. Dr. Gökmen Dağlı'ya; çalışmamın her aşamasındaki sabır ve anlayışlarından dolayı eşim Dilek ve oğlum Burhan Zeki 'ye, görüşme formlarının uygulanmasında her türlü kolaylığı gösteren Lefkoşa il merkezindeki özel ve devlet ortaöğretim okulu idareci ve öğretmenlerine teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

KKTC' DE ÖZEL OKULLARDAKİ VE DEVLET OKULLARINDAKİ ORTAÖGRETİM ÖGRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK DURUM ÇALIŞMASI

YAVUZ, Rasül

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi ve Planlaması Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Gökmen DAGLI

Haziran, 2013

Bu araştırmada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel Okullardaki ve Devlet Okullarındaki Ortaöğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Durum Çalışması yapılacaktır. Alan yazınında sırasıyla "özel okullar, devlet okulları, sınıf yönetimi" konuları üzerinde durulmuştur.

Yapılan bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" hazırlanarak öğretmenlere uygulanmıştır. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve bu kayıtlar "İçerik Analizi" yöntemiyle analiz edilmiştir.

Çalışma grubunu belirlemek için, amaçlı örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Araştırmaya 5 okuldan 50 öğretmen dahil edilmiştir. Okulların 2 tanesi özel okul,3 tanesi devlet okuludur. Öğretmenlerin 19 tanesi özel okullarda; 31 tanesi ise devlet okullarında çalışmaktadır. Verilerin toplanmasında uygulanan görüşme formunda her iki kurumda ki öğretmenlerin sınıf yönetimlerini karşılaştırabilecek görüşme soruları hazırlanmıştır. Görüşme formları okul idaresinin tavsiye ettiği öğretmenlere yapılmıştır.

Araştırmanın bulguları şu şekilde özetlenebilir:

KKTC' de özel okullardaki ve devlet okullarındaki öğretmenlerin çoğunluğu sınıf yönetiminde ağırlıklı olarak demokratik yöntemi benimsemiştir. Her iki kurumda çalışan öğretmenlerin çoğunluğu sınıf yönetimi dendiğinde dersi etkili bir şekilde anlatmak için uygun ortamın oluşturulmasını anlamaktadır. Özel okullardaki sınıflarda öğrenci sayısının az olduğu, öğrenci sayısının az olmasının sınıf yönetimini olumlu etkilediği söylenmiştir. Ayrıca her iki kurumdaki öğretmenlerin büyük bir kısmının sınıf kuralları olduğu ifade edilmiştir.

Özel okuldaki öğretmenlerin tamamının, devlet okulundaki öğretmenlerin yaklaşık yarısının teknolojik imkanları kullandığı belirlenmiş. Özel okuldaki öğretmenler derste akıllı tahtayı ve interneti aktif bir şekilde kullanmaktayken devlet okullarındaki öğretmenlerin bir kısmı projeksiyon ve interneti kullanmaktadır. Her iki kurumdaki öğretmenler teknolojiyi kullanmanın önemine ve yararlarına inanmaktadır.

Özel okullardaki öğretmenler sınıfta disiplini sağlamak için öğrencileriyle iletişimi artırmak gerektiğini düşünmekte ve bunun için daha çok sosyal aktivite yapmaktadır. Sınıfta disiplin problemi olduğunda okul idaresi de bu konuda her türlü yardımı yapmakta ve problemin çözümü için her türlü desteği sağlamaktadır. Devlet okullarındaki öğretmenlerde iyi bir sınıf yönetimi için sınıfla ilişkilerin iyi olması gerektiğini düşünmektedir ancak bir problem olduğunda okul idaresinin problemi çözmek için her türlü tedbiri aldığını düşünmemektedir.

Anahtar Kelimeler: KKTC, özel okul, devlet okulu, sınıf yönetimi, etkin ders anlatımı

ABSTRACT

A CASE STUDY CONCERNING A COMPARISON OF THE CLASS MANAGEMENTSOFSECONDARYSCHOOLS'TEACHERSTHAT WORKS IN PUBLIC AND PRIVATE SCHOOLS IN TRNC

YAVUZ, Rasül

Master, Deparment of Educational Administration, Inspection, Economy and Planning

Thesis Advisor: Doç. Dr. Gökmen DAGLI

Haziran, 2013

In this study, a case study concerning a comparison of the class managements of secondary schools' teachers that works in public and private schools in TRNC will be examined. Primarily it will be examined "private schools, public schools and then class management".

In this study, the interview tecnique, which is the one of qualitative research tecniques, was used. In this research, on the purpose of collect data, "Semi-configured Interview Forms" was prepared and this forms were applied on teachers. The interviews were recorded with tape recorder and these records were analyzed by using content analysis method.

In order to determine the study group purpose sampling method was used. In this research, 50 teachers from 5 different school participated. 2 of these schools are private schools, 3 of these schools are public schools. 19 of the teachers are working in private schools, 31 of the teachers are working in public schools. The form on the purpose of collect data includes interview questions which can compare class managements of the teachers that work in public and private schools. The interview questions asked to the teachers who was offered by the administration of the schools.

The finding of this research can be summarized as follows:

The teachers of the private and public schools in TRNC are predominantly adopted the democratic method of class management. For most of the teachers that are working both public. and private schools, class management means proper atmosphere which they can give a lecture in. It was said that the number of students that are in private schools is low and the lowness of the number of the students affect positively the class management. Addition, most of the teachers that works in both institutions stated that they have classroom rules.

According to the study, all of the teachers in private schools and approximately half of the teachers in public schools are using technological facilities. The teachers in private schools are using smart-board and internet spryly; a part of the teachers in public schools are using delineascope and internet. The teachers of both institutions believe the importance and utilities of using techonology.

The teachers of the private schools think that increasing communication with students is necessary to discipline the class; in order to maintain discipline, they do more social activities. When a discipline problem comes up in the class, also the school administration help and maintain all kinds of support. The teachers of the public schools think that having a good relation with the class is necessary to maintain a good class management. But they don't think the school administration take all kinds of provisions when a problem comes up.

Keywords: TRNC, Private School, Public School, Class Management, Effective Lecturing

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZASI iii
ÖNSÖZ iv
ÖZET v
ABSTRACT vii
İÇİNDEKİLER ix
TABLOLAR LİSTESİ xiii

1. BÖLÜM: GİRİŞ 1

1.1. Problemdurumu 1
1.2. Problem cümlesi 2
1.3. Alt problemler 2
1.4. Araştırmanın Amacı 3
1.5. Araştırmanın Önemi 3
1.6. Sayıltılar(varsayımlar) 4
1.7. Sınırlılıklar 4
1.8. Tanımlar 5
1.9. Kısaltmalar 6

2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 7

2.1.Eğitimin Tanımı Kapsamı ve Önemi 7
2.2. Yönetim 8
2.3. Eğitim Yönetimi 9
2.4. Okul 9
2.5.Sınıf 10
2.5.1. Sınıf Yönetimi 11
2.5.2. Sınıf Yönetiminin Önemi 12
2.5.3. SınıfYönetimi Yaklaşımları 13
2.5.3.1. Geleneksel Yaklaşım 13
2.5.3.2. Çağdaş Yaklaşım 13
2.5.4. Sınıf Yönetimi Modelleri 14

2.5.4.1. Tepkisel Model 14
2.5.4.2. Önlemsel Model 15
2.5.4.3. Gelişimsel Model 15
2.5.4.4. Bütünsel Model 16
2.6.Türk Milli Eğitim Sistemi 16
2.7.Türk Milli Eğitim Sistemi İçerisinde Özel Okullar 17
2.8.Öğretmenlik Mesleği 19
2.8.1. Sınıf lideri olarak öğretmen 20
2.8.2.SınıfYönetiminde Lider Olacak Öğretmenin Sahip Olması Gereken Nitelikler 21
2.8.2.1. Bilgili Olmalı 21
2.8.2.2. Yetenekli Olmalı 21
2.8.2.3. Deneyimli Olmalı 22
2.8.2.4. Sağlıklı Olmalı 22
2.8.2.5. Ahlaklı Olmalı 22
2.9. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Anlayışları 24
2.9.1. Demokratik Yönetim Anlayışı 24
2.9.2. Otokratik Yönetim Anlayışı 24
2.9.3. İlgisiz Yönetim Anlayışı 25
2.10. Sınıf Yönetimi Boyutları 25
2.10.1.Zaman Yönetimi 26
2.10.2.Plan-Program Etkinlikleri 27
2.10.3.Sınıf Ortamının Fiziksel Düzeni 28
2.10.3.1. Sınıfların Isısı 28
2.10.3.2. Temizlik ve Bakım 29
2.10.3.3. Eşya Renkleri 29
2.10.3.4. Gürültü 30
2.10.3.5. Estetik (Görünüm) 30
2.10.3.6. Aydınlatma 31
2.10.4. Sınıf İçi İlişkiler 31
2.10.5. Sınıfta Davranış Düzenlemeleri 33
2.11. Olumlu Öğrenme Ortamının Oluşturulması 34
2.11.1. Sınıf Kuralları 34
2.11.2. Sınıf Kurallarının Uygulanması ve Yaptırımı 35

2.11.3. İstenmeyen Öğrenci Davranışları 35
2.11.4. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarını Giderme Yolları 37
2.11.4.1. Sözel Olmayan Tepkiler 38
2.11.4.2. Sözel Tepkiler 40
2.11.4.3. Durumun Değiştirilmesi 42
2.12. Sınıf Yönetimini Etkileyen Faktörler 43
2.12.1. Sosyal Etkenler 44
2.12.2. Psikolojik Etkenler 44
2.12.3. Eğitsel Etkenler 45
3. BÖLÜM: YÖNTEM 47
3.1. Araştırma Modeli 47
3.2. Evren 48
3.3. Çalışma Grubu 48
3.4. Veri Toplama Süreci 50
3.4.1. Veri Toplama Aracı 50
3.5. Verilerin Analizi 50
4. BÖLÜM: BULGULAR VE TARTIŞMA 53
4.1. BULGULAR 53
4.1.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular: 53
4.1.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular 57
4.1.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular 60
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular 62
4.1.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular 65
4.1.6. Altıncı Alt Probleme Ait Bulgular 70
4.1.7. Yedinci Alt Probleme Ait Bulgular 72
4.1.8. Sekizinci Alt Probleme Ait Bulgular 74
4.1.9. Dokuzuncu Alt Probleme Ait Bulgular 79
4.1.10. Onuncu Alt Probleme Ait Bulgular 82
4.1.11. Onbirinci Alt Probleme Ait Bulgular 85
4.2. TARTIŞMALAR 92
4.2.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması: 92
4.2.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması: 94
4.2.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması: 95

4.2.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması: 97
4.2.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması: 98
4.2.6. Altıncı Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması: 101
4.2.7. Yedinci Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması: 102
4.2.8. Sekizinci Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması: 103
4.2.9. Dokuzuncu Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması: 105
4.2.10. Onuncu Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması: 106
4.2.11. Onbirinci Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması: 108

5. BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER 110

5.1. SONUÇLAR 110
5.2.ÖNERİLER 117
5.2.1. Araştırmacılara Öneriler 119

6.BÖLÜM: KAYNAKÇA VE EKLER 120

6.1. KAYNAKÇA 120
6.2. EKLER 125
6.2.1. Görüşme Formu 125
6.2.2. Ölçekle ilgili Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın İzni 127

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcı Durumu 48

Tablo 2. Öğretmenlerin kıdem durumu 49

Tablo 3. Öğretmenlerin ortalama ders saati 49

Tablo 4. Sınıf yönetiminde ağırlıklı yaklaşımınız nedir? 53

Tablo 5. Bu yaklaşımı tercih etmenizde neler etkili olmuştur? 56

Tablo 6. Sınıf yönetiminden ne anlıyorsunuz? 57

Tablo 7. Öğretmenlerin Sınıflarındaki Ortalama Öğrenci Sayısı 60

Tablo 8. Sınıfınızdaki öğrenci sayısının çok veya az olması sınıf yönetiminizi nasıl etkiliyor? 60

Tablo 9. Sınıf kurallarınız var mı? Vazgeçemediğiniz ilk üçünü söyler 62

Tablo 10. Çalıştığınız okulda sınıflarınız eğitim teknolojilerinden(tepegöz, projeksiyon) yararlanmanıza imkan sağlıyor mu? .. 65

Tablo 11. Eğitim teknolojilerinden yararlanmanın sınıf yönetimine etkisi nasıl oluyor? 67

Tablo 12. Öğrencilerinizle iletişimi arttırmak için etkinlikler yapar mısınız? Bu yapılanlar sınıf yönetiminizi nasıl etkiler? 70

Tablo 13. Derse nasıl başlıyorsunuz? Hangi aktivitelerle öğrencileri derse çekebiliyorsunuz? 72

Tablo 14. Sınıfta otoriteyi nasıl sağlıyorsunuz? 74

Tablo 15. Okul yönetiminin tavrı nasıl oluyor? 77

Tablo 16. Sınıfın fiziksel koşulları (ısı, ışık, temizlik vb.) sizin için önemli midir? Sınıfınızda fiziksel düzenlemeler yapıyor musunuz? 79

Tablo 17. Sınıf yönetiminde öğretmenin branşı, kıdemi, cinsiyeti vb. nasıl bir etkendir? Açıklayabilir misiniz? 82

Tablo 18. Kurumunuzdaki çalışma koşullarından memnun musunuz?. 86

Tablo 19. Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? 87

Tablo 20. Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? Niçin? 89

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları, sayıltıları ve araştırma ile ilgili tanımlar yer almaktadır.

1.1.Problem Durumu

Bağcı (2012) eğitim anlayışını, "içinde bulunduğumuz 21.yüzyılda, meydana gelen baş döndürücü gelişmeler ve değişimler, her alanı olduğu gibi eğitim alanını da etkilemiştir. Önceleri öğretmen merkezli olan eğitim anlayışı, şimdilerde yerini öğrenci merkezliye bırakmış, eğitim kurumlarında demokratik eğitim anlayışı yaygınlaşmıştır." Şeklinde ifade etmiştir. Öğrenci merkezli eğitim ve demokratik eğitim anlayışı öğretmenin eğitimdeki yerini ve sahip olması gereken bilgi ve beceriyi değiştirmiştir. Geleneksel eğitim anlayışında öğretmenin rolü bilgi yaymak iken, çağdaş eğitim anlayışında öğretmenin rolü, öğrenmeyi ve bilgiye ulaşmayı öğreten biçimine dönüşmüştür. Geleneksel eğitim sisteminde öğretmenin sınıfı otoriter bir anlayışla yönetmesi söz konusu iken, yeni anlayışta öğretmenin demokratik liderlik davranışı sergilemesi beklenmektedir. Bütün bu yaşanan gelişmeler, öğretmenlerin eskiye oranla daha fazla ve farklı yeterliklere sahip olmasını gerektirmektedir.

Okutan (2006) etkili sınıf yönetimini "bir öğretmende bulunması gereken genel kültür, özel alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisinin uygulanması olarak karşımıza çıkan sınıf yönetimi, öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının 1997 yılında yeniden yapılandırılmaları sonucunda öğretmenlik meslek bilgisi dersleri arasına konulmuştur. Öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi dersleri bakımından yeterliklerinin özünde etkili sınıf yönetimi yeterliği bulunmaktadır. Etkili bir sınıf yönetiminin, etkili bir öğretmende bulunması gereken bütün özelliklerin odağında yer aldığı söylenebilir." şeklinde önemini ifade etmiştir.

Ilgar (2007) istenmeyen öğrenci davranışları konusunda "Türkiye'deki öğretmenler, istenmeyen öğrenci davranışları ile baş etme yollarını mesleğe başladıktan sonra, deneme-yanılma yoluyla kendi kendilerine öğrenir." şeklinde açıklamaya çalışmıştır. Türnüklü (1999)'ye göre ise "bilhassa mesleğe yeni başlayan öğretmenler sınıf disiplinini sağlamada ve sınıftaki disiplin sorunlarıyla baş etmede zorluklar çekmektedirler. Son yıllarda sınıf yönetimi ve sınıf disiplinin sağlanması konusunda birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalarda, özellikle mesleğe yeni başlayan

öğretmenlerin sınıftaki disiplin sorunlarıyla baş etmede zorlandıkları görülür." şeklindedir.

Bu araştırmada özel ve devlet ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimlerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın problem durumu, önemi, amacı, sayıltıları, sınırlılıkları ve konuyla ilgili tanımlar üzerinde durulmuştur.

1.2.Problem Cümlesi

Bu araştırmada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel okullardaki ve devlet okullarındaki ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimleri arasındaki farklar nelerdir? Sorusuna karşılaştırmalı durum çalışması yapılacaktır.

1.3.Alt Problemler

1. Öğretmenlerin sınıf yönetimindeki ağırlıklı yaklaşımları nelerdir? Bu yaklaşımların tercih edilmesinde neler etkili olabilir?
2. Etkili bir sınıf yönetiminden genel olarak neler anlaşılır?
3. Sınıflardaki öğrenci sayısı sınıf yönetimini ve öğrenci ile bire bir ilgilenmeyi nasıl etkiliyor?
4. Sınıf kurallarda genel olarak uygulanan kurallar nelerdir?
5. Sınıflarda eğitim teknolojilerinden(tepegöz, projeksiyon, akıllı tahta, internet vb.) yararlanma durumu nasıldır? Eğitim teknolojilerinden yararlanmanın sınıf yönetimine etkisi nasıl olur?
6. Öğrencilerle iletişim nasıl arttırılmaktadır?
7. Sınıfta derse hangi aktivitelerle başlanır ve bu durumun sınıf yönetimine etkisi nasıldır?
8. Sınıfta otoritenin sağlanma durumu nasıldır? Disiplini sağlamak için okul idaresine ne sıklıkla başvurulur?
9. Sınıfın fiziksel koşulları (ısı, ışık, temizlik, oturma düzeni vb.) nasıldır?
10. Öğretmenin branşı, kıdemi, cinsiyeti sınıf yönetimini nasıl etkiliyor?
11. Kurumlardaki çalışma koşullarından memnuniyet durumu nasıldır?

1.4.Araştırmanın Amacı

Çalık (2006)'a göre "eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla istenilen değişmeyi meydana getirme süreci, öğretim ise eğitimin okulda gerçekleştirilen planlı, programlı kısmıdır. Okullarda yapılan öğretim faaliyeti, daha çok sınıfta gerçekleştirilmektedir. Bundan dolayı sınıf ve sınıfta olup bitenler eğitim-öğretim çok önemli ve belirleyici bir değer taşımaktadır. Eğitim ve öğretimle ulaşılmak istenen amaçların gerçekleştirilmesi, ancak uygun bir sınıf ortamının hazırlanması, sürdürülmesi ve etkin bir biçimde yönetilmesi ile olanaklıdır. Bu bağlamda sınıf yönetimi her geçen gün ehemmiyetini artırmaktadır." şeklinde ifade edilmiştir.

Bu araştırmanın temel amacı, özel okullardaki ve devlet okullarındaki ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimleriyle ilgili bulgular elde etmektir. Böylece hem mevcut durum tespit edilmeye çalışılmış, hem de farklı kurumlardaki öğretmenlerin sınıf yönetimleri birbirleriyle karşılaştırılmıştır.

1.5.Araştırmanın Önemi

Bir ülkenin gelişmişlik düzeyinin en önemli göstergelerinden olan eğitim sistemi, sadece devlet tarafından yürütülmemektedir. Bunun sebebi güçlü bir gençliğe sahip olan ülkemizde, kaliteli eğitim olanaklarının yürütülmesinin kolay olmamasıdır. Bu konuda özel sektörün ve sivil toplum örgütlerinin belirli sorumluluklar alarak ülkenin gelişimine katkı sağlamaları gerekmektedir. Özel okulların eğitim sistemine sağladığı katkıların sadece eğitim kalitesini arttırmasıyla sınırlı olmadığı, yaratılan istihdam olanaklarıyla da ülke ekonomisine önemli katkı sağladığı gözden kaçmaması gereken bir gerçektir. Böylelikle özel öğretim kurumlarının önemi açıkça ortaya çıkmaktadır.

Araştırmayla ilgili olarak yapılan literatür taramasında KKTC' de özel okullarda ve devlet okullarında ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi kurallarını hangi düzeyde uyguladığının tespitine yönelik akademik çalışmaların çok sınırlı olması, bu araştırmanın sonucunda elde edilen bulguların önemini arttırmaktadır. Bu araştırmanın teorik anlamda da diğer araştırmacılar için kaynak teşkil edeceği, literatüre katkıda

bulunacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın sonucunda özelde ve devlette çalışan öğretmenlerin birbirlerinin sınıf yönetiminden istifade edeceği umulmaktadır.

1.6. Sayıltılar

Varsayım bir bakıma, araştırmada konu edilen kuram, ilke ve uygulamalar hakkında araştırmacının yaptığı gerekçeli kabuldür. Kanıtlanmasına gerek kalmadan doğru olarak kabul edilen durumlara sayıltı (varsayım) denilir (Karasar, 2005).

Bu nedenle araştırmada aşağıdaki konular dikkate alınarak şu sayıltılar öne sürülmektedir.

1. Araştırma için seçilen çalışma grubunun evreni temsil edebilecek nitelik ve nicelikte olduğu kabul edilmektedir.

2. Katılımcıların görüşme sorularına içtenlikle ve gerçekçi bir şekilde yanıtlayacakları varsayılmaktadır.

3. İlgili literatür taraması sonucu elde edilen bilgilerin yeterli olduğu düşünülmektedir.

1.7. Sınırlılıklar

Araştırmacının, yapmayı düşündüğü ancak bazı zorluklarla pratikte gerçekleştiremediği durumlar araştırmanın sınırlılıklarıdır(Karasar, 1994)

Bu araştırmada,

1. Araştırma KKTC 'de; Lefkoşa kazasındaki MEB'e bağlı Özel ve Devlet ortaöğretim okullarından bir kısmını kapsamaktadır.
2. Bu araştırma 2012-2013 eğitim-öğretim yılının bahar dönemiyle sınırlıdır.
3. Bu çalışma araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Örgün eğitim: Okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimi kapsamaktadır. Belli yaş grubundaki öğrencilere, milli eğitim tarafından hazırlanmış programlarla verilen eğitimdir.

Yaygın eğitim: Eğitim yaşına geldiği halde örgün eğitimden faydalanamamış, çeşitli sebeplerle örgün eğitimini tamamlayamamış ya da örgün eğitimi hiç almamış kişilere verilen, örgün eğitimin dışında veya yanında verilen eğitimdir.

Yaygın eğitim şu amaçlarla yapılmaktadır:

- İlköğretim çağını geçtiği halde okuma yazma bilmeyenleri bu yeterliliğe kavuşturmak.
- Bireyleri sanat ve meslek sahibi yapmak.
- Değişik meslek dallarında çalışan yurttaşların gelişmelerini sağlamak amacıyla, tamamlayıcı kurslar düzenlemek.
- Ülkenin istihdam politikasına uygun meslek edinilmesini sağlamak.
- Milli kültürümüzü tanıtıcı, geliştirici, yayıcı nitelikte eğitim yapmak.
- Boş zamanların verimli geçirilmesini sağlamak, bireyleri üretime yönlendirmek için beceri kursları düzenlemek

Okul: Okul her türlü eğitim ve öğretimin toplu olarak yapıldığı yer olarak tanımlanmaktadır (TDK).

Okul Öncesi Eğitim: Erdoğan(2002)'a göre okul öncesi eğitim kurumları: 0-5 yaş arası çocukların gelişimlerini fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal özelliklerini, sağlıklı ve düzenli şartlar içinde; toplumun kültürüne uygun doğrultuda; onlarda, sağlam bir kişiliğin, sosyal duyarlılığın ve yaratıcı işlek bir zekanın temellerini atma amacıyla açılmış kurumlardır.

İlköğretim: Erdoğan(2002)'a göre ilköğretim 6-14 yaşları arasında kız ve erkek çocukların eğitimini kapsar. İlköğretim tüm yurttaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır. Eğitim süresi sekiz yıldır. İlköğretimin amacı; her Türk çocuğunun iyi birer yurttaş olabilmesi için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve

alışkanlık kazanmasını, milli ahlak anlayışına uygun olarakyetişmesini, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hayata ve bir üst öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır.

Ortaöğretim: Erdoğan (2002)'a göre ilköğretime dayalı en az dört yıllık genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Ortaöğretimin amacı; öğrencilere asgari ortak bir genel kültür vermek, birey ve toplum sorunlarını tanıtmak ve çözüm yolları aramak, ülkenin sosyoekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinci kazandırarak öğrencileri ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, mesleğe, geleceğe ve iş alanlarına hazırlamaktır.

1.9.Kısaltmalar

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

TC: Türkiye Cumhuriyeti

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TDK: Türk Dil Kurumu

Akt. : Aktaran

Çev.: Çeviren

Eğt. : Eğitim

Ens. : Enstitü

Fak.: Fakülte

s.: Sayfa

S.: Sayı

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Eğitimin Tanımı Kapsamı ve Önemi

Eğitim çok farklı alanların bakış açısıyla değerlendirilebilecek bir kavram olduğu için değişik vizyonlarla aynı noktanın işaret edildiği çok sayıda tanım vardır. Bu tanımlar, her ne kadar, farklı söylemler içeriyor olsalar da işaret ettikleri hedef temelinde aynıdır.

Öztürk, (2004)'e göre "Eğitim; yeni kuşakların, toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken, gerekli bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliğidir" şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımda eğitimin nesilleri geleceğe hazırlama görevi ön plana çıkarılmaktadır. Hayatın her aşaması eğitim faaliyetlerine açıktır. Fakat bazı dönemler bu faaliyetler diğer dönemlere göre daha yoğunlaşır ve buna bağlı olarak da daha çok önem kazanır. Yalnızca zaman değil mekan da eğitim için bir sınırlama sebebi değildir. Yaşamın her anında olduğu gibi her yerde de önem ve yoğunluklarında farklılıklar olacak şekilde eğitim faaliyetleri görülmektedir. Özellikle çocukların ve gençlerin geleceğe hazırlanma işlevini en yoğun şekilde üstlenen okullar eğitim faaliyetlerinin de ana unsurları konumundadırlar.

Gürer (2002)'e göre "eğitim; önceden saptanmış amaçlara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkinlikler dizgesidir." şeklindedir. Eğitim uygulamalarının yararlı olması öncelikle planlı olarak yürütülmelerini gerektirir. Daha sonra da dikkate alınması gereken husus planlı eğitim faaliyetlerinin başlangıç ve bitiş zamanları arasında bu faaliyetlere katılanların davranışlarında dikkate değer farklılaşmaların olduğunun belirlenmesidir. Aksi halde davranışlarda değişikliklere neden olmayan eğitim faaliyetlerinin yararından bahsetmek mümkün olmayacaktır.

Yeşiloz (2006)' e göre ise "eğitim; bireyin davranışlarında yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak ve isteyerek değişme meydana getirme sürecidir." şeklinde tanımlanmıştır. Eğitim faaliyetine katılan bireylerin istekli olması ve ne tür bir faaliyete katıldıklarını ve bu faaliyetin sonucunda nelerin kazanılacağını bilmeleri gereklidir. Bu bilinçli ve hedefi

gören katılım, katılımcının davranışlarında beklenen değişikliklerin daha hızlı ve kolay gerçekleşmesini sağlayacaktır.

Bu tanımlarda ise eğitimin bir göstergesi olarak davranışlarda meydana gelen değişiklikler alınmıştır. Ayrıca planlı ve bilinçli olarak gerçekleştirilen ve sonuçları değerlendirilebilen bir süreç olma özelliği vurgulanmaktadır.

Hangi zaman diliminden, hangi coğrafyadan veya hangi canlı türünden bahsedilirse bahsedilsin eğitimin önemsiz olduğunu savunmak mümkün değildir. Çünkü eğitimin önemsiz olduğunu ispatlamanın yolu bilgiye ihtiyaç duyulmamasını gösterebilmekten geçer. En basit canlı türünden, en karmaşık canlı türü olan insana kadar her canlı zaman ve mekandan bağımsız olacak şekilde bilgiye ihtiyaç duymaktadır. Bu da eğitim olgusunun canlıların yaşam içindeki önemini vurgulamaktadır.

2.2.Yönetim

Karip (2003)'e göre "yönetim; akademik ve toplumsal amaçların gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla uygun ortam ve şartları oluşturarak öğretme işlevini kullanmaktır." şeklindeyken, Taymaz (2007)' a göre "eğitim yöneticilerinin görevi; toplumun ve ekonominin kalifiyeli eleman ihtiyacını gidermek, öğrencilerin zihnen ve fikren gelişmesini sağlamak, maliyetleri hesaplamak, kaynakları bulmak, uluslararası ilişkilerin insan kaynağına yönelik boyutlarını izlemek ve düzenlemek" olarak tanımlanmıştır. Akçay (2001)'a göre bu çerçevede bir başka ifadeyle "Yönetim, bir örgütte önceden belirlenmiş hedefleri gerçekleştirecek işleri yapmak için bir araya getirilen insanları örgütleyip eşgüdümleyerek eyleme geçirme sürecidir. Toplumun dönüştürücüsü olarak eğitim yöneticilerinin görevleri vardır." şeklinde ifade edilmiştir.

Eğitim yöneticisi olarak öğretmen kendi yeterliklerini, kapasitesini bilerek zayıf yönlerini de güçlendirmesi gerekir. Bir heykeltıraşın malzemesi ne kadar iyi olursa olsun, kabiliyeti oranında ortaya çıkan ürün güzel oluyorsa; öğretmenin de insanları şekillendirmesi için yeteneklerinin de o kadar fazla olması gerekir. Drucker (2006)'a göre;

"kişi zayıfyönlerini geliştirmek için becerilerinigeliştirmeli, akıl açısından kendini beğenmenin zararlarını bilmeli, kötü alışkanlıklarını düzeltmelidir. Ayrıca yöneticinin; yönettiği kişilerin potansiyellerini, hareket tarzlarını bilerek hareket etmesiniyönetimde büyük kolaylıklar sağlayacağını ifade etmektedir. Eğitim yöneticisi olarak öğretmenin eğitim yöneticiliğinde etkin olması için ihtiyaç duyduğu bilgiyi temin edebilmesi,faaliyet planı hazırlaması, olumlu kararlar verebilmesi, kararlarının

sorumluluğunu alabilmesi, iletişimin önemini kavraması, fırsatları iyi değerlendirmesi ve benden daha çok bize odaklanması, yönetimin iyi bir şekilde sürdürülebilmesi için önemli bir unsur olduğunu belirtmektedir. Bilginin iletilmesinin yanı sıra bilginin davranışa dönüştürülmesi aşamasında, süreçlerin ve gelişmelerin kontrolü öğretmenin yöneticilik görevini ön plana çıkarmaktadır. Öğrencilerin gözlemlenmesi etkin kararlar almada öğretmene önemli bir kaynak sağlar. Öğretmenin kendi performansının farkına varabilmesi, öğrencilerinin kişisel özelliklerini kavrayabilmesi, yöneticilik sürecini ve karar alma süreçlerini kolaylaştırır. "

şeklinde bir öğretmenin iyi bir yönetici olması gerektiğini ifade etmiştir.

2.3.Eğitim Yönetimi

Ertürk (1986)'e göre "eğitim; bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. Bu tanımdaki istendik kelimesi söz konusu değişmenin önceden tasarlandığını göstermek, kasıt kelimesi de önceden tasarlanmış bir değişikliği sadece bir tesadüf olarak yaratan ve belki farkında bile olunmayan durumları dışarıda tutmak; böylece de kültürleme ve eğitim arasındaki ayrımı göz önünde bulundurmak için kullanılmıştır." şeklindedir.

Can (2002)' a göre ise "eğitim yöneticilerinin, okul yöneticilerinin insanı merkeze alan yeni anlayışı daha hızlı bir şekilde yakalamaları gerekir. Çünkü eğitim kurumlarının, okulların, katı bürokratik ve hiyerarşik özellikler taşıyan kurumlar olması, işleyiş süreçleriyle ve amaçlarıyla tutarlı olmamaktadır. Her birinin bireysel farklılıkları, ayrı değer ve dünyaları olan çocukları ve gençleri hayata hazırlamak, durgun, değişmez katı ilkeler ve programlarla mümkün değildir. Mal üreten işletmelerde ve bürokratik örgütlerde bile, çalışanlarının ve müşterilerinin ihtiyaç ve beklentilerini merkeze alan bir anlayışla uygulamaya geçilirken, eğitim kurumlarında bu yaklaşımın daha da geliştirilerek uygulanması beklenmektedir. Eğitim yöneticilerinin görevi, çocukları tanıyan, öğretim ilke ve yöntemlerini bilen öğretmenlerle birlikte nesilleri onların yaşayacakları yakın geleceğe hazırlamaktır." şeklinde ifade edilmiştir.

2.4.0kul

Tutkun(2002)' a göre, "okul; her türlü öğretim ve eğitimin düzenli, sistemli bir şekilde uzman kişiler olan öğretmenler tarafından belirlenen yöntemlerle istenilen hedefler doğrultusunda gerçekleştiği bir yerdir. Okul yaş basamaklarına, yetenek durumuna ve kazanılacak becerilere göre değişik işlevler yüklenmiştir." şeklinde ifade edilmiştir.

Özsoy (1989)'a göre ise "okul, eğitim sitemi içinde temel sayılabilecek bir birimdir. Bir sosyal sistemin bütün özelliklerini okulda görebiliriz. Okul, girdilerini çevreden alır. Okulun asıl girdisi öğrencidir. İlköğretim çağında öğrenci, çevrenin sosyal, ekonomik, kültürel etkilerini okula getirir. Okulun öğrenci dışındaki önemli girdileri; öğretmen, yönetici, uzman, memur, hizmetli gibi destek iş görenlerdir. Okulun bilgi, eğitim teknolojisi türünde girdileri de vardır. Bunların dışında enerji, araç-gereç gibi eğitim hizmetlerinin üretimi için gerekli olan girdileri de sayabiliriz. Okulun işlevi, öğrenci girdisini, diğer girdilerin etki ve katkısıyla amaçlar doğrultusunda değiştirmek ya da dönüştürmektir." şeklindedir.

1) Okul, bireyde istendik ya da istendik olmayan davranış değişikliğini meydana getirir. Doğaldır ki buda eğitim ile sonuçlanır, çocuk önceden kazandığı davranışların dışında başka davranışlarda kazanır.

2) Okul, başarı ve verim tutumlarını geliştirir.

3) Okul, karşılıklı iletişimi ve sosyal ilişkiyi sağlayabilmeyi öğretir.

4) Okul, çocukta önceden var olan davranışları geliştirir ve onlara dayalı yeni davranışlar kazandırır. Çocuk okula ilk başladığında kendisine ait bir dünya kurmaya başlar, tekdüze olarak algıladığı dünya görüşünü genişletir.

5) Her okul içinde bulunduğu topluma göre, öğrenciyi yetiştirir. Her toplumun kendine göre değer yargıları vardır ve bireyden değer yargıları çerçevesinde davranışlarda bulunması istenir. Okul, öğrenciyi toplumun değer yargılarına uygun bir birey olarak topluma kazandırmak ister.

2.5.Sınıf

Aydın(2000)' a göre; "sınıf, öğrencinin yaşamında ailesinden sonra gelen ikinci derecede önemli ilişkiler sistemidir. 'Sınıfta öğrencinin ailesinden getirdiklerinin üstüne, bir yandan yeni davranışlar kazandırılmaya ve çeşitli bilgiler verilmeye çalışılırken, diğer yandan getirilen yanlış davranışlar ve bilgiler varsa değiştirilmeye çalışılır." şeklindedir.

Sınıf, eğitim-öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği ortak bir yaşama alanıdır. Sınıfta geçirilen süre içinde, öğretmenler ve öğrenciler önceden belirlenen amaçlar doğrultusunda ve belirli programlar çerçevesinde bu ortak yaşamın özneleri olarak çeşitli roller sergilerler. Ancak sınıf içindeki yaşantıların, önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda oluşturulmasından ilk olarak öğretmen sorumludur.

Özden(2002)'e göre "sınıftaki olumlu öğretme-öğrenme havasını etkileyen değişkenler arasında; kural ve beklentilerin açıklığı, ödül ve teşvik, öğretme yeteneği, yüksek beklenti, öğrencilerin derse katılımı, öğrenci-öğretmen ilişkileri, okul-aile ilişkileri, grup normları, öğretmenlerin kendi aralarındaki ve yönetimle olan ilişkileri ve fiziksel çevre sayılabilir." sınıftaki olumlu havanın değişkenleridir.

2.5.1. Sınıf Yönetimi

Aydın(2000)e göre "yönetim, ortak bir amacın gerçekleştirilmesi eldeki insan ve madde kaynağının etkili biçimde kullanılmasıdır. İnsan ve madde kaynağı aracılığı ile belli bir amacın gerçekleştirilmesi eylemidir. Yönetim amaçların gerçekleştirilmesi için insanlar arasında işbirliği ve koordinasyon sağlamak, insanları harekete geçirmek, yönlendirmektir." şeklindedir.

Celep(2003)'e göre ise "sınıf açısından düşünüldüğünde yönetim, sınıfta bulunan insan kaynağı öğrenciler ile madde kaynağı olan tüm araç ve gereçlerin sınıfın amaçlarını gerçekleştirmek doğrultusunda harekete geçirmek olarak anlam bulur. Öğretmen etkinliğine ilişkin yapılan çoğu araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin, öğretimin başarısını belirlemede birincil derecede önem taşıdığı vurgulanmaktadır. Sınıf yönetimi becerilerinde yetersiz kalan bir öğretmen, büyük olasılıkla fazla başarılı olamaz." şeklinde ifade edilmiştir.

Başar (2001)'a göre "öğrenmenin kalıcı olması ve gerektiğinde davranışa dönüştürülüp sergilenebilmesi, öğrenilenlerin yinelenmesi, öğrenilen ve sergilenen davranışların alışkanlık haline getirilmesi nitelikli bir öğrenme-öğretme sürecini zorunlu kılar. Bunun gerçekleşeceği düzeneğin oluşturulup sürdürülmesi, geliştirilmesi öğretmenlerde sınıf yönetimi becerilerinin bulunmasını gerektirir." şeklindedir.

Sınıf yönetimi becerilerinden yoksun öğretmenlerin nitelikli bir öğrenme, öğretme sürecini gerçekleştirmelerini düşünmek güçtür. Kısaca sınıf yönetimi, öğretmen-öğrenme etkinliklerinin öğrenme-öğretme sürecinde en üst derecede amacına ulaşabilmek için eğitmen tarafından mevcut fiziki alanın yönetilmesinde kullanılan yöntemler bütünüdür.

2.5.2. Sınıf Yönetiminin Önemi

Özyürek(200l)'e göre "etkili eğitim ve öğretimin ana unsurlarından biri sınıf yönetimidir. Eğitimciler amaçları doğrultusunda eğitim-öğretim faaliyetlerine yer verirlerken, öğrencilerin hedeflerde bulunan kavram ve becerileri edinmediklerini fark ettiklerinde, öğrenci davranışlarının sınıfta yönetilmesi önem kazanır. Günümüzde öğretmenlerin en önemli sorunlarından biri, öğrenci davranışlarını sınıfta yönetme güçlüğüdür. Bu problem mesleğe yeni adım atan öğretmenlerin olduğu kadar deneyimli öğretmenlerin de sorunudur. Sınıfını iyi yönetemediği için sınıfı terk eden, ağlayan, şiddete başvuran, sınıfa yöneticileri getiren öğretmenler sınıflarını iyi yönetemedikleri için bu tür sıkıntılarla yüz yüze gelmiştir." şeklinde sınıf yönetiminin öneminden bahsetmiştir.

Sınıf yönetimi, mesleğine yeni başlayan öğretmenlerin olduğu kadar mesleğinde birçok yılını geçirmiş öğretmenlerin de en önemli sorunlarından olmaktadır. Öğretmenler alanına hakim olsa da, etkili sınıf yönetimi süreçleri uygulanmadan bilgi aktarma süreci zayıf kalabilir. Özel (2008)'e göre; "bir eğitimcinin, eğitim- öğretim faaliyetlerini yerine getirebilmesi için sadece alanı ile ilgili bilgilere sahip olması yeterli değildir. Bu bilgilerin öğrencilere en güzel şekilde aktarılabilmesi amacıyla çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanması gerekir." şeklinde öğretim yöntem ve tekniklerinin önemi ifade edilmiştir.

Eğitim-öğretim süreçlerinde bilgilerin aktarımı öğretmenin sınıfta gösterdiği performansa bağlıdır. Bir yönetici olarak öğretmen sınıfta gelişen olumlu olumsuz her türlü olayın takipçisi olmak zorundadır. Bu yönüyle sınıf yönetimi zor bir süreçtir. Bireyselliğin gittikçe arttığı dünyamızda bireylerin kişisel farklılıklarını gözlemlemek ve onları kendi ihtiyaçları, istekleri doğrultusunda yönlendirebilmek, eğitim sistemimizin genel amaçlarını verebilmek, ancak planlı-programlı etkinlikler sayesinde gerçekleşebilir. Öğretmenlerimizi sınıt yönetimi konusunda yeterli hale getirebilirsek, eğitim sistemimizde yaşadığımız birçok sorunu da çözme kabiliyetimiz artar. Ülke nüfusumuzun sürekli artmakta olması, sınıflarımızı kalabalık hale getirmektedir. Kalabalık ve teknik donanımı yetersiz olan sınıflarda öğretmene düşen görevlerde artmaktadır. Kalabalık sınıflarda sürdürülen eğitim faaliyetleri yeteri kadar etkili olamamakta ve öğrencilerin sürece uyum sağlayabilmesi zorlaşmaktadır.

2.5.3. Sınıf Yönetimi Yaklaşımları

Demirel (1999)' e göre "sınıf yönetimi, başlangıçta öğretmen otoritesinin sınıfta hâkim kılınması anlamında kullanılmaktaydı ve disipline dayanan bir görüş egemendi; günümüzde ise sınıf yönetimi daha çok, öğrenmeyi sağlayıcı bir sınıf ortamının sağlanmasıyla açıklanmaktadır." şeklindedir.

Sınıf ortamında gerçekleşen öğrenme-öğretme etkinliklerinin merkezinde öğrenci ve öğretmen bulunmaktadır. Ancak bu merkezde öğretmenin konumu öğrencinin de konumunu belirleyici nitelik taşımaktadır. Öğretmen etkinliklerin gerçekleştirilmesinde ya kendisini merkeze alır, aktif halde bulunarak öğrenciyi pasif konuma sokar ya da öğrenciyi merkeze alır, etkinlikleri öğrencilerin yapmasını sağlar. Öğrenciler etkinlikleri gerçekleştirirken öğretmen de rehber konumunda olur.

Bu iki yaklaşımdan biri geleneksel, ikincisi ise çağdaş anlayış yansıtmaktadır. Sınıf yönetiminin etkin ve verimli olması, öğretmenin izlediği yaklaşıma bağlıdır.

2.5.3.1. Geleneksel Yaklaşım

Ağaoğlu (2005)'na göre "geleneksel yaklaşım, sınıf içi kuralların öğretmen tarafından belirlendiği, öğrencilerin sorgulamadan uymalarının beklendiği öğretmen merkezli yaklaşımdır. Bu yaklaşımda öğretmenden bilgi aktarması, öğrenciden ise yine sorgulamadan öğretmenin aktardığı bilgileri doğru kabul ederek ezberlemeleri beklenir." şeklindedir.

Aydın(2003)'a göre ise "geleneksel yaklaşım, öğrencilerin benlik algılarının ve kişiliklerinin farklı olması nedeniyle, otorite olarak kabul ettikleri öğretmenlerine, farklı tepkiler geliştirirler. Ancak öğretmen kendince uysal ya da yaramaz olarak tanımladığı bu öğrencilerin, gerçekte uyum sorunu yaşadığını göremeyebilir. Böyle durumlar karşısında genellikle öğretmen yaramaz olarak tanımladığı öğrencilere karşı, açık ya da örtülü mücadele başlatır." şeklinde ifade edilir.

2.5.3.2.Çağdaş Yaklaşım:

Aydın (1998)'a göre "çağdaş yaklaşım, eğitim-öğretim etkinliklerinin merkezinde öğrencinin yer aldığı katılımcı ve esnek bir oluşumu esas alan yaklaşımdır. Sınıfta uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, dersin amacı ve etkinlikler

demokratik biçimde tartışılır. Bu yaklaşımda sınıf; sınıf içi ve sınıf dışı etmenlerin etkileştiği bir sistem olarak algılanır." şeklinde tanımlanmıştır.

Bu anlayışta öğretmen sınıfın bir parçasıdır. Davranışın nedenine inmek, öğrenciye dokunmak, öğrencinin kazançlarını dile getirmek, öğrencide sorumluluk bilinci geliştirmek ve onu yetişkin olarak görmek, öğrencilerin neyi ve nasıl öğrendiği konusu ile içten ilgilenmek, beden dilini kullanmak, övgüde bulunmak, işbirliği becerilerini geliştirmek, öğrencileri merkez kabul ederek bütün etkinlikleri onlara göre düzenlemek demokratik yönetim anlayışına sahip öğretmenlerin gösterdiği davranışlardır (Moore, 2000, s.14). Demokratik öğretmenlik anlayışı, karar vermede öğrenci katılımını sağlama, otoriteyi paylaşma, çalışma yöntemlerini ve amaçları kararlaştırmada katılımı teşvik etme ve dönüt kullanma eğilimini ifade etmektedir.

2.5.4. Sınıf Yönetimi Modelleri

Başar (2003)'a göre "sınıf yönetimi boyutu kapsamında sınıf yönetimi etkinliklerinin zaman boyutu, bu etkinliklerin çeşitlenmesini sağlayarak, bunları farklı modellere bağlamayı kolaylaştırır. Öğretmenlerin bir eğitim yılı bütünü içinde, önce bu bütünü, sonra da gereksinim duyulan zamanlarda bütün içindeki tek tek etkinlikleri veya etkinlik gruplarını, modellerle yürütmesi gerekebilir. Modelin seçimi ve kullanımı, amaçlara, kaynaklara ve gereksinimlere göre değişir. Her modelin kullanımında farklı yöntemler uygulanabilir." şeklinde sınıf etkinliklerinin yönetim modelleriyle yürütülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Öğretmenler sınıfı yönetirken farklı modellerden yararlanırlar. Eğitim alanındaki gelişmeler, toplumsal gelişmelere de bağlı olarak, sınıf yönetimi yaklaşımlarını baskıcılıktan demokratikliğe, şekil yönelimli olmaktan amaç yönelimli olmaya, öğretmen merkezlilikten öğrenci merkezliliğe yönlendirmiştir (Başar, 2003:8; Ağaoğlu, 2005:12).

Başar (2003)'a göre sınıf yönetimi modelleri; tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel olarak gruplanabilir.

2.5.4.1.Tepkisel Model: Başar (2003)'a göre "tepkisel model, sınıf içinde oluşan istenmeyen durum ya da davranışların, ödül ve ceza türü yollarla tepki gösterilerek değiştirilmesi amaçlanan modeldir. Etkinliklerin yönelimi, gruptan çok bireyedir. Öğretmenin bu yaklaşıma sık başvurması, sınıf yönetimi becerilerinin yüksek

olmadığını gösterebilir. Her etkiye karşı bir tepki doğacağı sonucu bu yaklaşımın zayıf yönlerinden birisidir." şeklinde tepkisel model ifade edilmiştir.

Sarıtaş (2000)'a göre ise "bu model, istenmeyen davranışa karşı uygun tepkiyi öngörür ve amacı kabul edilemez davranışın değiştirilmesidir. İstenmeyen davranışın kontrol altına alınmasında, ödül ve ceza caydırıcı rol oynar. İstenmeyen davranışın olumlu veya olumsuz pekiştirmelerle önlenmesi esastır. İstenmeyen sonuç, mutlaka bir tepki görür. Bu Model, 'etki tepkiyi doğurur' endişesi ile çok dikkatli kullanılmalıdır." şeklindedir.

2.5.4.2. Önlemsel Model: Başar(2003)'a göre "önlemse! model, öğretmenin sınıfta ortaya çıkabilecek istenmeyen durum ya da davranışları önceden kestirerek, olumsuz davranış olmadan önleyen bir işleyiş oluşturmak amaçlanmıştır. Etkinlikler bireyden çok gruba yöneliktir. Öğretmenin aşırı önlem alması durumunda öğrencilerin eğitim ortamından sıkılmalarına, okul dışı sorunlardan bilgisiz kalmalarına neden olabilir." şeklinde tanımlanmıştır.

Kutlu (2006)'ya göre ise " önlemse! model, ders sırasında konuşan farklı etkinliklerde bulunan iki öğrenci belki boy durumları bahane edilip başka öğrencilerin yanlarına oturtulabilir. Görme, işitme vb. yönlerden hassasiyeti bulunan öğrenciler ön sıralara öğretmenlere yakın yerlere oturtulmalı, uzun boylu öğrenciler sıraların duvar veya pencere taraflarına oturtulmalıdır. Öğrencilerin birbirleriyle daha iyi kaynaşmasını sağlamak amacıyla zaman zaman yerleri değiştirilmelidir." şeklinde ifade edilmiştir.

2.5.4.3.Gelişimsel Model: Ağaoğlu (2005)'na göre "gelişimsel model, öğrencilerin fiziksel ve ruhsal gelişimlerinin gerektirdiği şekilde gerçekleştirilen sınıf yönetimi modelidir. Sınıf içinde öğretim etkinliklerinin uygulanmasında, kuralların oluşturulmasında öğrencilerin gelişim evrelerine ve düzeylerine dikkat edilmesi önemlidir." şeklinde tanımlanmıştır.

Bu modelde sınıf yönetiminde öğrencilerin, fiziksel, duygusal, deneyimsel gelişim düzeylerinin gerektirdiği uygulamaların geliştirilmesi temel alınır. Üre (2003)'ye göre bu model dört basamaktan oluşmaktadır.

a.)On yaşına kadar sürer. Bu aşamada öğretmene çok iş düşer. Nasıl öğrenci olacağının öğrenildiği bir dönemdir.

b.)On ve on iki yaş arası dönemdir. Sınıf yönetimine verilen ağırlık azalır. Öğrenciler olgunlaşma döneminde sınıf yönetimine uymaya ve öğretmeni hoşnut etmeye isteklidir.

c.)On iki-on beş yaşları arasında da arkadaş beğenisi ön plana çıkabilir. Bu yaştaki öğrenciler öğretmenin zor duruma girmesine sebep olabilirler. Sınıf yönetiminin kurallarının ne olduğunu anlama ve yorum yapmak için derinliğini bilmek isterler.

d.)Liseli yıllardır. Bu dönemde öğrenciler kim olduklarını, nasıl davranmaları gerektiğini anlamaya başlarlar. Yönetimsel sorunları da azalır. Ancak bu dönemde arkadaş etkisi de sürekli yükselmektedir.

2.5.4.4.Bütünsel Model: Başar(2003)'a göre "bütünsel model, sınıf yönetiminde yerine göre tüm modellerin kullanıldığı karma bir yaklaşım olan bütünsel modele, sınıf yönetiminin sistem yaklaşımı modeli de denebilir. Bu modelde sadece sınıf içi etkilerle birlikte sınıf dışı etkilerden okul, aile ve arkadaş çevresi de dikkate alınır." şeklindedir.

2.6. Türk Milli Eğitim Sistemi

Günümüz Türk Eğitim Sisteminin yasal dayanağı 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'dur. Bu kanun Türk Milli Eğitim Sistemini okul öncesi eğitimi, ilköğretimi, orta öğretimi, yükseköğretimi kapsayan örgün eğitim ve örgün eğitim dışındaki planlı her türlü eğitim faaliyetlerini içeren yaygın eğitim olmak üzere iki bölüme ayırmaktadır (Erdoğan,2000,s.2).

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini;

"1. Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasa' da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin milli, ahlaki, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; insan haklarına ve Anayasa 'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti 'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek, "

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek,

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların,

kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğu.na katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak," (www.meb.gov.tr 2010)

Yukarıda Türk Milli Eğitim Sisteminin temel esasları belirtilirken, özellikle eğitim sisteminin hedef unsuru olan birey ve bireye kazandırılacak nitelikler üzerinde durulmaktadır. Türk Milli Eğitim Sistemi, öncelikle; Atatürk İnkılap ve İlkelerine içtenlikle bağlı, anayasada yer alan Atatürk Milliyetçiliği anlayışına ve Türk Milletinin milli, ahlaki, manevi ve kültürel değerlerini bilen ve yaşamında yer veren bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçlara ulaşmayı sağlayacak yasal ve insani her türlü faaliyet eğitimin kapsamını oluşturmaktadır.

2.7.Türk Milli Eğitim Sistemi İçerisinde Özel Okullar

Özel okullar, Türk Milli Eğitimine bağlı olarak özel şahıs, ortak veya vakıflar tarafından kar etmek amacıyla kurulmuş, eğitim hizmetini ücret karşılığında yapan okullardır. Özel okullar yönetmeliğinin birinci maddesine göre; Türk uyruğunda olan bireyler, toplumlar, şirket ve dernekler özel öğretim kurumları açabilmektedir. Denetleme Milli Eğitim Bakanlığına bağlıdır. Türkiye' de Milli Eğitim Bakanlığının izni olmadan hiçbir okul açılamaz.

Erdoğan (2002)'a göre; "eğitime duyulan talebin hızla artması, eğitimi sunma sorumluluğunu üstlenen devleti zorlamaktadır. Çünkü bu hizmetin sunulabilmesi için büyük miktarda kaynak ayırmak gerekiyor. Oysa devletin sağlık, savunma, adalet ve sosyal güvenlik gibi başka vazgeçilemez öncelikleri vardır. Bu nedenle özel okulların sayılarının artması, devlet açısından oldukça işlevseldir. Çünkü özel okulların yaygınlaşması hem devleti finansal açıdan rahatlatır hem de eğitim sektörü için yeni kaynakların üretilmesini sağlayarak "hizmetlerin gelişmesini sağlar." şeklinde özel okulların önemini ifade etmiştir.

Özel okullar, devleti eğitime kaynak ayırması açısından rahatlatacağı gibi rekabetin artmasına sebep olacağından kalitenin de artmasını sağlayacaktır. Özel okullar arasındaki rekabet aynı zaman da maliyete de yansıyacak, en kaliteli hizmeti en ucuza mal etmenin yolları aranacaktır. Özel okullar arz-talep dengesine göre hareket edecekleri için, eğitimin bölgeler düzeyinde daha dengeli dağılmasını sağlayacaklardır.

Eyüboğlu (2006)'na göre; "özel okullar, eğitime ciddi bir kalite getirmektedir. Özel okulların önemli özellikleri arasında; sınıf mevcutlarının az olması,

fiziksel donanımlarının iyi olması, verdikleri yabancı dil eğitimi, kaliteli öğretmen kadrosu, üniversite sınavında gösterdikleri başarıları, bilgisayar eğitimi vermeleri, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri yapmaları, sosyal ve kültürel faaliyetlerde bulunmaları sayılabilir." şeklindedir. Erdoğan (2006)'a göre ise "özel okullar; çağdaş bir eğitim anlayışı içinde teknolojinin en son imkanlarını da kullanarak ulusal ve uluslararası düzeyde önemli başarılar sağlamakta ve nitelikleri ile ön plana çıkmaktadırlar. Özel okullar, mevzuat gereği öğrenci sayılarının yüzde 3'ünü ücretsiz okutmak zorundadır. Bunun dışında isteyen özel okullar da burslu öğrenci okutabilmektedir. Dolayısıyla mali durumu zayıf olan zeki ve başarılı çocukların, özel okullarda ücretsiz okuyabilmeleri mümkündür." şeklinde ifade etmiştir.

Özel okullar Derneğinin 2002 yılında sunmuş olduğu "Özel Okullarda Eğitim ve Öğretim" başlıklı bir yayında özel okullardaki eğitimin niteliği hakkında şunlar belirtilmektedir. Özel okullar eğitim ve öğretim adına daha nitelikli hizmetler sunabilmektedirler. Özel okullardaki fen, fizik, kimya, biyoloji ve bilgisayar laboratuvarları alt yapı yönünden oldukça gelişmiştir. Okulların iç ve dış donanımları kalite yönünden oldukça yüksektir.

Ayrıca, basketbol, voleybol, atletizm gibi yaygın spor dallarında ve eskrim, binicilik, okçuluk, su topu, su balesi, atıcılık, golf, halk dansları, modem dans, bale gibi alanlarda çalışmalar yapıldığı, her özel okulda en az bir spor salonunun, okulların % 67'sinde iki salonun,% 48'inde ise çok amaçlı salonlarla birlikte üç salonun bulunduğu belirtilmektedir. Beden eğitimi antrenörlerin öğretmenlerinin yanı sıra çok sayıda uzman çalıştırıcı, usta öğretici ve de istihdam edildiği ifade edilmektedir. Müzik, görsel sanatlar ve gösteri sanatlarına da önem verildiği belirtilmektedir.

Özel okulların başarılı oldukları en önemli alanlardan bir diğeri de yabancı dil öğretimi olduğu, bunun yanında ikinci hatta üçüncü dilin eğitimine önem verildiği bilinmektedir. Özel okulların rehberlik faaliyetlerine ehemmiyetle eğildiği, okulların tamamında Rehberlik Birimlerinin etkin olarak çalıştığı kaydedilmektedir. Özel okullarda mastır ve doktora yapan öğretmenlerin sayısına dikkat çekilerek öğretmenlerin % 17'sinin yüksek lisans, % 8'ininde doktora derecelerine sahip olduğu vurgulanmaktadır. Yayından da anlaşılacağı gibi özel okullar pek çok açıdan oldukça nitelikli eğitim vermektedirler.

Özel okullarda tıpkı devlet okulları gibi Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak hizmetlerini sürdürmelerine rağmen aralarında bir takım yapısal farklar oluşmaktadır. Bu farkları sıralayacak olursak.

1-Özel okullar şahıs, ortaklar veya bir kurum tarafından kurulur, resmi okullar devlet tarafından kurulur.

2-Özel okullar bir işletme niteliği taşır ve kar-zarar hesabı dengesi üzerine temeli atılır. Resmi okulların böyle bir kaygısı yoktur.

3-Özel okullar verdikleri eğitim-öğretim hizmetleri karşılığında velilerden yıllık olarak özel okullar derneği tarafından belirlenmiş olan her okulun kendi değerlendirmesini de eklediği belirli bir ücret talep ederler. Resmi okullarda eğitim-öğretim, Milli Eğitim Kanununa göre ücretsizdir.

4-Özel okullarda öğretmen ve personel istihdamı, ücretlerin ödenmesi bu kurumlara aittir. Resmi okullarda ise atama ile istihdam yapılır, personel ve öğretmen ücretleri devlet bütçesi tarafından ödenir.

5-Özel okullarda eğitim-öğretim faaliyetleri tek öğretim (Tek Tedrisat) şeklinde genellikle tüm gün gerçekleştirilir. Resmi okullarda ise genellikle çift öğretim (Çift Tedrisat) söz konusudur. Bu da öğrenci sayısının çok olmasından kaynaklanmaktadır.

6-Özel okullarda kullanılacak araç, gereç ve her türlü malzeme bizzat bu kurumlarca temin edilir. Resmi okullarda ise Milli Eğitimin okullar için ayırdığı bütçeden sağlanır.

7-Özel okullar, çoğunlukla bir yabancı dille öğrenim yapmakta, bazı okullarda öğrencilere ikinci yabancı dil öğrenme imkânıda sunulmaktadır. Resmi okullarda ise yabancı dil hafta da belli saatlerde öğretilmektedir. Velilerin özel okulları tercih etmelerinin en büyük nedenlerinden biri de çocuklarının en az bir yabancı dili iyi bir düzeyde öğrenmeleridir.

8-Özel okullarda derslerin dışında da sosyal aktiviteler okul programının büyük bir ağırlığını oluşturmaktadır. Öğrencilerin yetenek ve ilgilerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesi için gerekli olan bu faaliyetler özel okullarda geniş bir yelpazede uygulanmaktadır. Resmi okullarda dersler ağırlıklı olarak yer almakta, ancak yetenekli olan öğrenciler kendilerini sınırlı bir şekilde ifade etme şansı bulmaktadırlar.

9-Özel okullarda eğitim-öğretim ve yönetim konusunda velilerin şikayet ve dilekleri geri besleme niteliğinde dikkate alınarak gerekli düzenlemelere gidilmektedir. Resmi okullarda ise okul yönetiminin aldığı kararlara veliler müdahale edememektedir (Özgenel, 1996).

2.8.Öğretmenlik Mesleği

Alkan (2002)' a göre "öğretmen, bireylerin davranışlarını ve yeteneklerini geliştirmek için eğitim ve öğretim hizmetini yapan bir kişidir" şeklinde tanımlanırken, Çelikkaya (2002)'ya göre "öğretmen sadece bilgileri aktaran ve becerileri kazandıran değil, aynı zamanda fazilet öğreten, güzel ahlaka sahip, çevresine örnek olan kimse" şeklinde tanımlamaktadır. Ayrıca kanunlarla da öğretmenlik mesleğinin tanımı yapılmıştır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 43. Maddesinde; "öğretmenlik mesleği, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği" olarak tanımlanmaktadır. Buna bağlı olarak devletin öğretmenlerden temel beklentisi, "öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifade etmekle yükümlüdürler" biçiminde özetlenmiştir.

2.8.1. Sınıf Lideri Olarak Öğretmen

Çelik(2002)'e göre "öğretmen, çok değişik beklentileri olan öğrencileri, ortak bir amaca yönlendirmek zorundadır. Öğretmenin liderliği, öğrenme ve öğretim üzerinde olduğu kadar, öğrencilerin davranışlarını yönlendirme açısından da büyük önem taşımaktadır. Liderliğin doğasında etkileme vardır. Öğretmen sınıfında öğrencileri etkileme gücünü kullanarak; öğrenciler üzerinde etkili liderlik davranışları gösterebilir. Her öğretmen sınıfının yöneticisidir; ancak her öğretmen bir sınıfın lideri değildir. Günümüzde öğretmenden beklenen rol, disiplin bekçiliği değil, sınıf liderliğidir. Sınıf yöneticisinin etkili bir sınıf yönetimi sergileyebilmesi için sınıf içerisinde bulunan grubu etkileyip, etkili bir liderlik sergilemesi gerekmektedir." şeklinde ifade etmiştir.

Baloğlu (2001)'na göre "liderlik üzerine yapılan tanımlar incelendiğinde, liderin grup içinde bir kişi olduğu, grup için amaçlar belirlediği, grup davranışları üzerinde etkili olduğu, grubu yönlendirdiği, grubun amaçlarıyla üyelerin amaçlarını uzlaştırdığı ve bunları da değerlendirdiği, görülmektedir. Bu niteliklerin tamamı, sınıf yaşamını bir orkestra şefi gibi düzenleyip yönetmesi gereken öğretmenden beklenen davranışlardır. Bu nitelikler şu ya da bu şekilde ifade edilebilir. Fakat her öğretmen liderliği bilmek ve sınıf içinde bir lider olmak zorundadır." şeklinde öğretmenin iyi bir lider olması gerektiğini ifade etmiştir.

Can (2004)'a göre ise "iyi öğretmen, aynı zamanda iyi bir lider olarak kabul edilir. Etkili öğretmenlerin sınıf içi davranışları değerlendirildiğinde, sınıf yönetimi açısından liderlik özellikleri gösterdiği, duygusal yönden ise öğrencilere yakın duran,

onlann sınıf içi ve sınıf dışı sorunlarına eğilen bir yaklaşım sergilediği söylenebilir. Sınıfın yöneticisi olarak öğretmen öğrencileriyle etkileşim içinde bulunarak ve öğrenmeye uygun sınıf atmosferini hazırlayarak öğretim yöntemlerine uygun öğretmen davranışlarını gösterebilir." şeklinde açıklamıştır.

2.8.2. Sınıf Yönetiminde Lider Olacak Öğretmenin Sahip Olması Gereken Nitelikler:

Erdoğan (2002)'a göre sınıf yönetiminde lider olacak öğretmenin sahip olması gereken nitelikleri, şöyle sıralar;

2.8.2.1. Bilgili Olmalı: Sınıf yöneticisinin, genel olarak öğretmenlik yaptığı alanı ve özel olarak da öğrettiği konuyu çok iyi bilmesi gerekir. Ayrıca yönetimin temel ilkelerine ve tekniklerine de hakim olmalıdır. Bunun yanında sınıf yöneticisinin rehberlik teknikleri konusunda da öğrencilere pedagojik ve psikolojik anlamda yardım edebilecek düzeyde bilgisi olması gerekir.

2.8.2.2. Yetenekli Olmalı: Sınıf yöneticisi; öğreticilik, yöneticilik ve rehberlik konusunda bildiklerini uygulayabilecek yeteneklere sahip olmalıdır. Sınıf yöneticisinin sahip olması gereken yetenekleri; kavramsal, beşeri ve teknik olarak üç kategoriye ayrılabilir.

- Kavramsal Beceriler: Kavramsal beceriler; olayları ve sorunları bir bütünlük içinde algılayabilme, anlayabilme, başkaları için açık olmayan bağlantıları, tutarsızlıkları ve karşıtlıkları fark edip, benzetilen nesneler arasındaki ilişkiyi görebilme gibi yetenekleri ifade etmektedir.
- Beşeri Beceriler: Beşeri beceriler; bir insanın diğer insanlarla birlikte çalışma konusundaki yeteneğini yargılarını ifade eder. Ayrıca bu beceriler, bireyin kendisini anlaması ve kabul etmesi kadar, başkalarını da anlaması ve kabul etmesi olarak tanımlanır.
- Teknik Beceriler: Teknik beceriler; belirli görevlerin yürütülmesi için gerekli bilgi, yöntem ve teknikleri kullanma yeteneğini ifade etmektedir. Teknik yetenek, yöneticinin uzmanlaşmış bilgiyi kendi iş alanına uygulayabilme becerisidir.

2.8.2.3. Deneyimli Olmalı: Sınıfı etkili bir şekilde yönetebilmek için geliştirilen yaklaşımlar ve teknikler, belirli durumlarla yüz yüze kalınmadığında çok fazla anlam taşımayabilir. Bu yüzden sınıf yönetiminin başarılı bir şekilde yapılabilmesi bir ölçüde zaman içinde karşılaşılacak durumlarla kazanılacak deneyimlere bağlı olacağı için, sınıf yöneticisinin bildiklerini ve öğrendiklerini uygulaması gerekir.

2.8.2.4. Sağlıklı Olmalı: Öğretmen, sağlıklı olmalı ve sağlığını korumalıdır. Sıkça hastalanan, çalışma gücü azalan, neşesini yitiren, görevine sürekli gelmeyen öğretmen, eğitim ve öğretim işini de sağlıklı biçimde yürütemez.

2.8.2.5. Ahlaklı Olmalı: Sınıf yöneticisi, yukarıdaki niteliklerin dışında iyi ahlaka da sahip olmalıdır; yani iyi insan olmalı, insana değer vermeli, adaletli, tarafsız, dürüst olmalı, hukukun üstünlüğüne inanmalı, yasadışı emirlere direnmeli ve tutarlı davranmalı, hangi şartta olursa olsun çifte standart içinde olmamalıdır

Öğretmen, eğitim ortamında nasıl davranmalı ve neler yapmalı ki öğrenci istendik, davranışları göstersin? Sorusuna yanıt olarak etkili öğretmen özellikleri ve davranışları Sönmez(l 994)'e göre şöyle sıralanabilir:

- Öğretmen, dönüt düzeltme, ipucu ve pekiştirici ilkelere uygun olarak kullanılmalıdır.
- Sınıf, iyi organize etmeli, öğrenci katılımını sağlamalıdır.
- Öğrencilerle sürekli göz iletişimi kurmalıdır.
- Başarıyı vurgulamalı ve tüm öğrencilerin başarısını beklemelidir.
- Her dersin ve ünitenin sonunda değerlendirme yapmalıdır.
- Öğretmen gereksiz el, kol, jest, mimik ve vücut hareketleri yapmamalıdır.
- Öğretmen soruları tüm sınıfa sormalıdır.
- Öğretmen ana dilini çok iyi bilmeli ve kullanmalıdır.
- Öğrencilerin bir konuyu başardıklarından-öğrendiklerinden emin olmadan bir sonraki konuya geçmemelidir.
- Öğretmen ses tonunu iyi kullanmalıdır.
- Açık ve anlaşılır yönergeler sunmalıdır.
- Dersi, ilgili davranışsa! hedeflere eriştirecek biçimde planlamalıdır.

- Öğretmen derse hazırlanarak girmelidir.
- Öğretmen sınıfta belli bir yere çakılıp kalmamalı, aynı yerde gidip gelmemeli, kendini öğrencilere göre ayarlamalıdır.
- Öğretmen her türlü ödevi ve sınav kağıtlarını değerlendirdikten sonra, öğrencilere dağıtmalı, onların itirazlarını hiç kızmadan dinlemeli, hata yapmışsa kabul etmeli, özür dilemelidir.
- Öğretmen sınav, ödev gün ve saatlerini öğrencilerle birlikte belirlemelidir.
- Sınıftaki bütün bireyler ve gruplarla etkileşim kurmalıdır.
- Öğretmen sınıfta demokratik bir ortam yaratmalıdır.
- Derslerini amaçlı ve düzenli biçimde sürdürmelidir.
- Öğrencilere uygun geri bildirimde bulunmalıdır.
- Olumlu davranışları pekiştirmeli, olumsuzları kontrol etmelidir.
- Öğretmen ise koşulan öğretme strateji, yöntem ve tekniklerini kullanırken ilkelere uymalı, sınıfını ona göre düzenlemelidir.
- Öğretmen, öğrenme-öğretme araç ve gereçlerini etkili biçimde kullanmalıdır.
- Öğretmen, konuları basitten karmaşığa, kolaydan zora, somuttan soyuta, birbirinin önkoşulu oluş özelliklerine ve yakından uzağa doğru istemelidir.
- Öğretmen, özellikle okul öncesi ve ilköğretimde, eğitsel oyunlara hemen hemen her eğitim durumunda yer sermelidir.
- Öğretmen öğrencilerine onları sevdiğini yeri gelince belirtmelidir.
- Öğretmen derse zamanında girip çıkmalıdır.
- Öğretmen öğrencilerini tanımalı, onlara adlarıyla seslenmelidir. Sınıfta ise, "sevgili çocuklar, sevgili gençler, arkadaşlar" gibi duygusal yönü olan sözcüklerle seslenmelidir.
- Öğretmen, velilerle her ay toplantı yapmalı, onları bilgilendirmelidir.
- Öğrencilerden her dönem ya da yılsonunda kendisini eleştirmelerini istemelidir.
- Öğrencilerden gelen dönütlere duyarlı olmalı, bunlardan yararlanmalıdır.

- Öğretmen sınıfta bir orkestra şefi gibi davranmalıdır.
- Öğretmen sınıfta yanlış yapmak korkusundan uzak, rahat bir öğrenme ve iletişim ortamı yaratmalıdır.
- Uygun sorular ve çarpıcı örneklerle sezgisel düşünmeyi geliştirici sınıf tartışmaları yaptırmalıdır.
- Öğretmen ne öğretileceğinden çok nasıl öğretileceğine önem vermelidir.

2.9.Öğretmenlerin Sınıf Yönetim Anlayışları

2.9.1.Demokratik Yönetim Anlayışı

Terzi (2001)'ye göre sınıf yönetimi anlayışı kapsamında "öğretmen sınıfın üyelerinden birisidir. Bu anlayışta, sınıftaki yönetim sistemiyle ilgili kararlar verilirken öğrenci aktif olarak yönetime katılır. Demokratik yönetim anlayışına sahip öğretmenlerin gösterdiği davranışlar arasında; öğrenci davranışlarının sebebini anlamak, öğrenciye temas etmek, öğrencilerin kazanacakları şeyler hakkında onları bilgilendirmek, öğrenciye sorumluluk duygusunu aşılamak ve onu yetişkin bir insan olarak kabullenmek, öğrencilerin neyi, niçin ve nasıl öğrendiği konusunda onlarla yakından ilgilenmek, öğrencilerin doğru davranışlarına karşı onlara övgüde bulunmak, işbirliği becerilerini desteklemek ve geliştirmek, onları merkez kabul ederek bütün etkinlikleri onlara faydalı olacak şekilde tertip etmek sayılabilir." şeklinde ifade ederek açıklamaya çalışmıştır. Demokratik bir sınıf ortamında, öğretmenler iyi bir rehberlik yaparak sınıfta oluşabilecek karışıklığın önüne geçerler. Demokratik süreçte, amaçların grup içerisinde tartışılması ile oluşturulur-daha sonra grup etkinlikleri başlar.

Öğretmenler tarafından demokratik davranışlar sergilenmesi, öğrencilerin de demokratik davranış sergilemesine ve kendilerine güvenen kişilikler olarak yetişmelerine yardımcı olacaktır. Bu yönetim modeli sınıf yönetiminde sorunsuz ve olumlu ortam oluşturacaktır.

2.9.2.0tokratik Yönetim Anlayışı

Terzi(200l)'ye göre otokratik yönetim anlayışı, "belirlenmiş davranış kalıpları ve kurallar çerçevesinde hareket edilir. Ödül ve ceza sistemine göre hareket edilir ve bunu öğretmen belirler. Bu model güce dayalı bir modeldir. Öğretmen dersin

tamamında hakim olan tek kişidir. Bu modelin olumsuz tarafı şudur: Öğrenci otoriter davranışlara karşı otoriter davranışlar sergileyebilir. Otokratik yönetim anlayışında öğretmenler, belirledikleri sınırlar içerisinde özgürlük hakkı tanırlar. Sınıftan çıt çıkmaması, ödev yapmayan veya geç kalan öğrencinin derse alınmaması, öğrencilerin birbirleriyle karşılaştırılması, öğrencinin suçlanması, fiziksel cezaya başvurulması, eleştirilerde ailenin, geçmişin, etnik kökenin eleştiri kapsamına alınması, öğrencinin ailesine veya okul yönetimine şikayet edilmesi gibi davranışlar bu kapsamda değerlendirilmektedir." şeklinde ifade etmiştir.

2.9.3. İlgisiz Yönetim Anlayışı

Bu yönetim modeli, sınıf içindeki etkinliklerde belirsizliği, kontrolsüzlüğü, düzensizliği, başıboşluğu ve yönlendirme yetersizliğini ortaya çıkaran yönetim anlayışını tanımlamaktadır. Bu tür yönetim, sınıf içi etkileşimin öğretimsel değerinin farkında olmayan, öğretmenlik meslek yeterlikleri açısından tartışmalı konumda bulunan öğretmenler tarafından sergilenir (Uluğ, 1999:222; aktaran Terzi, 2001: 15).

Bu yönetim anlayışında öğretmenler sınıf üzerinde çok az bir kontroi kurarlar. Öğrenciler tam bir özgürlük havasındadır; fakat öğrenciler yaş ve gelişimsel olarak bu özgürlüğü kötü yönde kullanabilirler. Kuralları çiğneme, olumsuz davranışlar sergileme şeklinde sonuçlar verir. Bu anlayıştaki öğretmenler öğrenciyle fazla ilgilenmez, onlara zaman ayırmazlar. Bu sınıfta eğitim-öğretim ve olumlu davranış adına pek bir şey gerçekleştirilemez.

2.10.Sınıf Yönetimi Boyutları

Araştırmacılar sınıf yönetimini farklı boyutlarda incelemişler ve değişik boyut düzenlemeleri kullanmışlardır. Başar (2001)'a göre sınıf yönetimi boyutları;

"

I.Zaman düzenine yönelik etkinlikler,

2.Plan-program etkinlikleri,

3.Fiziksel düzene ilişkin etkinlikler,

4.Sınıf içi ilişki düzenlemeleri,

5.Davranış düzenlemeleri

Şeklinde 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Sınıf yönetiminin daha iyi anlaşılabilmesi için ayrıntılı şekilde açıklanması gerekir. Aşağıda sınıf yönetiminin boyutlarıyla ilgili bilgiler verilmektedir.

2.10.1. Zaman Yönetimi

Hauck(2001)'a göre "zaman yönetimi, belli bir süreyi en verimli bir biçimde kullanmayı ifade etmektedir. Sınıf yönetiminin etkili olduğu bir sınıfta öğretim aktiviteleri için gerekli zaman bolca bulunacaktır. Bütün insanların eşit şekilde sahip olduğu değerlerden birisi de zamandır. Yalnız zamanı kullanma özellikleri devreye girdiğinde yine farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bir işe girişmenin önündeki en cesaret kırıcı engel o işin ayıramayacağımız ölçüde uzun zaman alacağı dolayısıyla da hiç başlamamak gerektiği fikridir." şeklinde tanımlamıştır.

Başar (2001)'a göre "öğretmen, sınıftaki etkinliklerin hazırlıklarını ders öncesinde yaparak, araçların hazırlanışlarını, düzenlenişlerini önceden bitirerek, tahtaya yazılacakları ders öncesinde yazarak zaman kazanabilir." şeklindedir.

Zamanı iyi kullanma kuralları şöyle sıralanabilir:

1.Düşününüz: Zamanı herhangi bir şeyle değiştirme sansımız yok, öyleyse, onu en iyi şekilde kullanmak zorunda olduğumuzu bilmeliyiz.

2.Bütünleştirici olunuz: Düşüncelerin olgunlaşmasına zaman ayırmaktan kaçınmayınız.

3.Seçici olunuz: İstediğiniz şeyi istediğiniz zaman yapamazsınız. Zor ve çok önemli işleri ancak formda olduğunuz zamana bırakınız.

4.Kararlı olunuz: Yapacağınız işleri çok acil, önemli, öncelikli ve ertelenebilir şekilde sıralayınız ve önem sırasına koyunuz,

5.Ayrım yapınız: Sonu belli olmayan gereksiz ayrıntılara girmeyiniz.

6.Konsantre olunuz: Bir iş üzerinde belli bir süre kesintisiz çalışmaya kendinizi alıştırınız.

7.Düzenli olunuz: İşinizi akışına göre sürdürünüz, kesinti yapmayınız.

8.Değerlendiriciolunuz: Zamanı tamamen amacınıza dönük kullanınız.

9.Kendinizi düşününüz: Kendinize ayıracağınız zamanı iyi seçiniz.

1O.Esnekolunuz: Zamanı işleriniz, kendiniz ve başkaları için kullanınız. Sadece birinde yoğunlaşmayınız (Efil2000:99-1001; aktaran Gündüz, 2001 :60).

2.10.2. Plan-Program Etkinlikleri

Boz(2003)'a göre "planlama; önceden belirlenmiş amaçları gerçekleştirmek için yapılması gereken işlerin ve izlenecek yolların saptanması, geleceğe bakma ve ihtimal dâhilindeki seçenekleri belirleme sürecidir." şeklindeyken Köstüklü (1999)'ye göre ise "eğitimde plan; en önemli öğelerden biridir. Eğitimde planlama, genel anlamda öğretim etkinliklerinin en rasyonel ve düzenli şekilde nasıl yürütüleceğinin ortaya konmasıdır. Öğretim terimi olarak plan; belirli eğitim amaçlarına ve program hedeflerine ulaşmak için öğretim etkinliklerinden hangilerinin seçileceğini, bunların öğrencilere niçin ve nasıl yaptırılacağını ve elde edilen başarının nasıl değerlendirileceğini önceden tasarlayıp kağıt üzerinde saptamaktır." olarak ifade edilmiştir.

Yılmaz (1997)' a göre "eğitim çalışmalarına dair uygulamaların çeşitli planlama basamaklarından sonra yapılması gerekir. İnsanın eğitim sürecinin; amaçları, yöntemi, içeriği belirlenmiş ve özel bir çerçevede ve eğitimi meslek edinenlerin rehberliğinde gerçekleşen kısmına planlı eğitim denir." şeklinde plan-program ifade edilir.

Boz(2003)'a göre "eğitimin her kademesi planlanmalı, amaçlar belirlenmeli ve uygulamalar bu doğrultuda yönlendirilmelidir. Planlanmayan ve amaçları belli olmayan bir eğitim sisteminden diğer sosyal sistemlerin de katkı sağlaması beklenemez." şeklinde plan-programın önemi açıklanmaya çalışılmıştır. Eğitimde istendik davranışlar elde etmek için hazırlanacak planlarda şu değerlendirme esaslarına dikkat edilmelidir:

1. Öğrencide çalışma isteği uyandırıyor mu, teşvik ediyor mu?
2. Birlikte çalışmayı içeriyor mu?
3. Araç-gereç yeterli ve uygun mu?
4. Öğrencileri ön hazırlığa yönlendiriyor mu?
5. Öğretmenin ön hazırlığı yeterli mi?
6. Amaçlar, hedef davranışlar net mi?
7. Konulara verilen süre uygun mu?
8. Konular ve derste uygulanan yöntemler birbiriyle uyumlu mu?
9. Konu sıralaması öğrenmeyi kolaylaştıracak nitelikte mi?
10. Gezi, gözlem, etkinlikler ve zümre iş birliklerinin planlanışı uygun mu?

Planın çok iyi olması değil uygulanabilir olması önemlidir. Şehir merkezindeki öğrenciler için hazırlanmış bir planı kırsal alanda aynen uygulamak ya da Van'daki bir

planı Zonguldak'ta aynen uygulamak doğru değildir. Öğretmenin içinde bulunduğu çevre, öğrenci seviyesi gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak programlara ilişkin uygulamalarını ayarlaması gerekir.

2.10.3. Sınıf Ortamının Fiziksel Düzeni

Etkili bir öğretim için sınıfın fiziksel şartları elverişli bir şekilde düzenlenmelidir. Sınıf ortamının fiziksel değişkenlerini; ışık, ısı, temizlik, oturma düzeni, öğrenci sayısı, etkinlik alanlarının oluşturulması, gürültü ve estetik olarak sıralayabiliriz. Fiziksel düzenlemeler öğrencinin sınıfta rahat etmesini sağlamak, öğrenmeyi daha kolay hale getirmek, öğrencilerin sınıfa isteyerek gelmelerini sağlamak gibi nedenlerden dolayı yapılmaktadır.

Mursal(2005) sınıfın fiziki ortamını, "sınıf yönetiminin birinci boyutunu oluşturur. Öğretmenlerin önemli görevlerinden biri; dersini etkili ve verimli bir şekilde sürdürebileceği uygun fiziki ortamı sağlamaktır. Fiziki ortam; öğrenci sayısı, sıra, masa, dolap gibi araçların sınıf içindeki yerleşimi, sınıf içindeki boş alanlar, ısı, ışık ve renk düzeni, temizlik, gürültü düzeyi gibi değişkenlerden oluşur." şeklinde açıklamıştır.

Yüksel(2005)'e göre "sınıfta öğretmenler, yaratıcılıklarını kullanıp sınıf ortamını zenginleştirerek öğrencilerin fiziksel ortamdan kaynaklanan istenmeyen davranışları ile başa çıkabilirler. Öğrencilerin fiziksel koşullara bağlı olarak ortaya çıkan kabul edilemez davranışları, olumsuz koşulların değiştirilmesiyle ortadan kaldırılabilir." şeklindedir.

Elikesik(2007)' e göre "öğrenci, okulda bulunduğu zaman sürecinde, zamanının çoğunu sınıfta geçirir. Bu bakımdan sınıfın çok iyi bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Sınıfın fiziki olarak düzenlenmesi öğrenme-öğretme etkinliklerinin daha verimli olmasını sağlayacaktır. Fiziki düzenlerne; sınıfların büyüklüğü, sınıfın genişliği, öğrenci sayısı, ısı, ışık renk, temizlik, estetik, gürültü, eğitsel araçlar, oturma düzeni, öğrencilerin gruplanması gibi durumların düzenlenmesini içerir. Sınıfın ısısı, ışık, temizlik ve bakımı, duvar ve eşya renkleri, gürültü, görünüm, aydınlatma, oturma düzeni sıraların dizilişi fiziksel ortamın öğeleri olarak sayılır." şeklinde sınıfta fiziksel düzeni ifade etmiştir.

2.10.3.1. Sınıfların Isısı

Isının insanlar üzerinde önemli etkileri vardır. Yapılan araştırmalardan elde edilen birçok bulguya göre, ısı sistemi performansı ve davranışı etkilemektedir. Isının

gereğinden fazla veya az olması bireyleri olumsuz yönde etkiler. "Ortama uygun giyinen bir insan için gerekli oda ısısının yirmi derece dolayında olduğu söylenebilir. Sınıfın ısısı, mevsime, neme olduğu kadar, öğrencilere göre de değişir. Giyim ve sınıfın fiziksel koşulları, ısının etkisini değiştirir." (Başar,1998; Akt: Uludağ, Odacı,2002).

Yüksel (2005)'e göre "sınıfta okuma ve yazma faaliyetlerinin rahatça yapılmasını sağlayacak bir aydınlığın olması gerekir. Işığın az ya da çok olması gözü yorar, dikkati dağıtır ve istenmeyen davranışların ortaya çıkmasını sağlar." şeklinde ışığın önemi ifade edilmiştir.

Başar(l 999)'a göre ise "ısının aşırı yükselmesi fiziksel rahatsızlıklara, ilginin dağılmasına, zihnin gevşemesine ve bunların neden olduğu yansımış sorunlara yol açmaktadır. Düşük ısı, çabaları ısınmaya yöneltmekte, zihnin odaklaşmasını güçleştirmektedir." şeklindedir

2.10.3.2. Temizlik ve Bakım

Bir sınıf ortamı, sağlık kurallarına ve insan onuruna uygun olmalıdır. Temizlik alışkanlığı kazanmak, öğrencilerin insanileşmesinin, medenileşmesinin ve uygar bir topluma uyum sağlayabilme sürecinin en önemli aşamalarından birini oluşturur. Bu bir taraftan bireyselleşmeyi sağlarken diğer taraftan toplumsallaşmayı sağlayarak eğitimin davranış kazandırma amacını gerçekleştirmeyi sağlayacaktır. Bedensel temizliğinin önemini kavrayan öğrenci, aynı duyarlığı çevresi için de gösterecektir. Böylece temiz bir çevrede yaşama bilinci kazanan öğrenciler, sınıflarının temiz tutulması yönünde ortak çaba gösterirler (Uludağ, Odacı,2002).

2.10.3.3. Eşya **Renkleri**

Renkler insan psikolojisi üzerinde etkiye sahiptirler. Nefes alışımız, kan basıncı, nabız, kas etkinliği, renklerle değişebilmektedir. Renklerin dilinde açık mavi gevşetici ve rahatlatıcı, koyusu uyarıcı, kırmızı heyecan verici ve kışkırtıcı, gerilim oluşturucu, açık sarı ve portakal rengi uyarıcı olarak görülmektedir (Celep,2004; Akt.Kutlu 2006:14). Sınıfa etkili bir görünüm kazandırmak, uygun bir mekan kullanma duyarlığını, renk seçimini ve amaç-araç dengesini sağlamayı gerektirir. Etkili bir eğitim ortamı, görünüm açısından öğrenciyi olumlu yönde etkileyerek, onun seçici bir kişilik kazanma bilinci geliştirmesine de katkıda bulunur. Bu nedenle öğrencinin, sınıf düzenine ilişkin görüşlerinin alınması yararlıdır. Öğrenciler, fiziksel mekanın

düzenlenmesinde sorumluluk almaktan mutluluk duyarlar. Ayrıca güzel bir sınıf görüntüsü yaratmada, bireysel planda katkıda bulunmak, öğrencilerin eğitim yaşamına dönük algı ve beklentilerini de olumlu yönde etkiler. Sınıfın görünümünde güzellik ve uyumun, öğrencinin moral isteklendirme ve enerjisini arttırdığı çoğunlukla tekrar edilen bir durumdur. Bu da eğitim ortamlarında öğrencinin başarısı için önemlidir. Çünkü estetik algı, insanın iç dünyasının dış dünyadaki güzellikleri fark ederek hayata renk katması hatta orada da kalmayarak değişmeyen güzelliği yakalaması olarak kabul edilebilir. Dolayısıyla insan iç huzurunu ararken önce çevre güzelliğine önem vermelidir(Uludağ, Odacı,2002).

2.10.3.4 Gürültü

Kutlu (2006) gürültüyü "rahatsız edici işitmeyi engelleyici, dikkat dağıtıcı, ruh sağlığını bozucu bir değişkendir. Sınıf dışından gelen gürültünün engellenmesi daha güçtür, bu iş okul yapımı sürecinde düşünülmelidir. Sınıf içinden kaynaklanan gürültüyü azaltmanın temel yolu, sınıf kurallarının gürültüyü de içermesi, bu kurallara özenle uyulmasıdır." şeklinde tanımlamıştır.

Gürültünün insanlar üzerinde genelde olumsuz bir etki yaptığı isteklendirme ve yoğunlaşma bozukluğu ortaya çıkarma gibi bazı etkileri olduğu ifade edilmekte ve artarak devam eden bir gürültünün günümüzün rahatsızlıklarından biri haline gelen "stres"i ortaya çıkardığı kabul edilmektedir. Bu bakımdan günümüz toplumları gürültünün bir tür çevre kirliliği olduğu bilincindedir (Uludağ, Odacı,2002).

2.10.3.5. Estetik (Görünüm)

Sınıfa etkili bir görünüm kazandırmak, uygun bir mekan kullanma duyarlığını, renk seçimini ve amaç-araç dengesini sağlamayı gerektirir. Etkili bir eğitim ortamı, görünüm açısından öğrenciyi olumlu yönde etkileyerek, onun seçici bir kişilik kazanma bilinci geliştirmesine de katkıda bulunur. Bu nedenle öğrencinin, sınıf düzenine ilişkin görüşlerinin alınması yararlıdır. Öğrenciler, fiziksel mekanın düzenlenmesinde sorumluluk almaktan mutluluk duyarlar. Ayrıca güzel bir sınıf görüntüsü yaratmada, bireysel planda katkıda bulunmak, öğrencilerin eğitim yaşamına dönük algı ve beklentilerini de olumlu yönde etkiler (Aydın, 1988; Akt: Uludağ, Odacı,2002).

Sınıfın görünümünde güzellik ve uyumun, öğrencinin moral isteklendirme ve enerjisini arttırdığı çoğunlukla tekrar edilen bir durumdur. Bu da eğitim ortamlarında öğrencinin başarısı için önemlidir. Çünkü estetik algı, insanın iç dünyasının dış dünyadaki güzellikleri fark ederek hayata renk katması hatta orada da kalmayarak

değişmeyen güzelliği yakalaması olarak kabul edilebilir. Dolayısıyla insan iç huzurunu ararken önce çevre güzelliğine önem vermelidir (Uludağ, Odacı,2002).

2.10.3.6 Aydınlatma

Görmeyi kolaylaştırmanın dışında, ışığın; insanlar ve hayvanlar üzerinde bazı ilginç ve görülmeyen etkileri vardır ve bunların bazıları fizyolojik, bazıları da psikolojik olabilmektedir. XX. yüzyılın başlarında tıbbi alanda ortaya çıkan yeni gelişmeler güneş ışığının raşitizm hastalığına iyi geldiğini ortaya koymuştur. Bugün ise mor ötesi radyasyonun veya düzenli miktarda D vitaminin raşitizmi engellediği ya da tedavi ettiği kabul edilmektedir (Hathaway, 1988; Akt: Uludağ, Odacı,2002). Bu konuda yapılan bazı araştırmalara bakacak olursak; Zamkova ve Krivitskaya ilkokul çocuklarını içeren kontrollü bir deneyde çocukları iki gruba ayırarak bir grubu normal florsan ışıklı bir odada, diğer grubu ise mor ötesi ışıklı bir odada bırakmışlardır. Florsan ışıklı yerde bırakılan grupla karşılaştırıldığında mor ötesi ışığa maruz bırakılan öğrencilerde çalışma yeteneği düzeyinde artış, yorgunluğa karşı direnmede artış, akademik performansta ve net görme dengesinde gelişme, boy ve kiloda gelişmeler olduğu tespit edilmiştir (Hathaway,1988; Akt: Uludağ, Odacı,2002).

2.10.4. Sınıf içi İlişkiler

Öğretmenler sınıfa ilk girdikleri derste sınıf içi ilişkileri düzenlemeye başlamalıdır. İlk izlenim sonraki bütün davranışların temelidir. Öğretmen kendi özelliklerini öğrenciye hissettirmelidir.

Glasser (2000)'e göre tarafından öğretmenlerin öğrencileri ile beraber oldukları ilk birkaç ayda öğrencilere hissettirmeleri gereken kendilerine yönelik bilgiler;

1. Yapmalarını isteyeceği şeyler,
2. Onlar için yapacakları,
3. İnanç ve değerleri
4. Onlar için yapmayacakları olarak açıklanmaktadır
5. Kim olduğu

Glasser (2000)' e göre "etkili bir öğretmenin görevi, sınıftaki öğrencilerin çoğuna danışmanlık yaparken uygulaması gereken hem küçük hem de büyük olaylar için, yüzleşmeyi uygun bir biçimde sağlamasıdır." şeklindeyken İpşir (2002)'e göre ise

öğrencilere neyle karşı karşıya oldukları somutlaştırılarak anlatılmalı ve gereken açıklamalarla öğrenciler aydınlatılmalıdır." şeklinde ifade edilmiştir. Öğrencilerin, derslere devamı sürekli olmalı ve gerekli çalışmaları yapmaları, öğretmenin anlattıklarını dinlemesi ve gerekli kurallara uyması beklenir; Ancak her zaman böyle olma-yabi\ir. Öğrenci, arkadaş\an-y\a konuşur, ders dışı kitaplarla -ya da başka şeylerle ilgilenebilir. Bu örnekleri artırmak mümkündür.

Küçükahmet (2003)'e göre "etkili bir sınıf yönetiminde öncelikli olan etkili bir sınıf kontrolüdür. Bir sınıfın kontrol edilebilmesinin bazı göstergeleri vardır."

Bunlar şu şekilde sıralanabilir;

1. Yalnızca yakındaki öğrencilere değil, sınıftaki tüm öğrencilerle göz iletişimi kurmak.

2. Sınıf çalışması sırasında sınıfı dolaşmak ve her bir öğrencinin ilerleyişini kontrol etmek.

3. Diğer öğrencilere yardıma geçmeden önce her bir öğrenciye aşırı değil, küçük yardımlarda bulunmak.

4. Sınıfı gözetim altında tutmak. Ders anlatırken sadece tahtaya değil öğrencilerle göz temasını sürekli kurmaktır.

5. Başarısızlık korkusu, eleştirilme korkusu ya da herhangi bir şeyden duyulan korku, yapmak istediklerimizin önünde bir engel oluşturabilir. Öğrenci ile olumsuz yönde kurulacak herhangi bir iletişim, onun farklı alanlara kanalize olmasına sebep olur. Dayak çocuğa davranışı, etkileri ve sonuçları üzerinde düşünmek, yani vicdan ve ahlak geliştirmek yerine saldırgan olmayı, işini kaba kuvvetle halletmeyi, öç almayı öğretir.

Dökmen (2001)'e göre "iletişim kısaca "bilgi türetme, aktarma ve anlamlandırma süreci" olarak tanımlanır. Glasser (2000)'e göre ise "öğretim bağlamında, kimsenin yaşamı tehlikede olmadığından, öğretmene, doktora göre daha fazla hareket serbestisi tanınmalıdır. Bir öğrenci en çok kendine yakın hissettiği kişilerle iletişim kurar işte bu noktada öğretmen daha özgür davranabilmelidir." şeklinde iletişimin önemi ifade edilmiştir.

Öğretmen sınıftaki kuralları öğrencilerle beraber oluşturmalı ve kendi koydukları kurallara uymalarını istemelidir. Öğretmen konulan kurallara uygun davranışın yerleşmesi için kendisi de aralarında tutarlı olan davranışlar sergilemelidir. Öğretmen kendine dair kurallara uymalı sonra öğrencilerden uymalarını beklemelidir. Uygulamada esnek olunabilir fakat kurallara uyulmalıdır. Öğretmen sınıf yönetimi

konusunda ne kadar iyi olursa sınıf içindeki iletişim iklimi o kadar sıcak olacaktır. Öğretmen, öğrencinin ilgilerini, sorunlarını, sevinçlerini kısacası bilmesi gereken her şeyi bilmeli ve ona göre bir iletişim stratejisi geliştirmelidir.

2.10.5. Sınıfta Davranış Düzenlemeleri

Gordon (2000)'a göre "öğrenciler, öğretmenin kendilerini yanlış anladığını, güvenmediğini, bir kenara ittiğini, aşağıladığını, küçük düşürdüğünü yada eleştirerek değerlendirdiğini hissederse, beden eğitimi, cinsel eğitim gibi en ilginç derslerde bile sıkılır ve inatla öğrenmeye karşı koyarlar." şeklinde öğretmen davranışlarının önemine değinilmiştir.

Ercan (2000)'a göre "iyi bir sınıf yönetiminin olmaması, kurulu olan iletişimin kopmasına karşılıklı saygı, sevgi ve güvenin kaybolmasına, bu da davranış bozukluklarına sebep olur. Öğrencilerin öğrenmelerini, istendik yönde eğitilmelerini engelleyen birçok değişik davranışlar vardır." şeklinde sınıftaki davranışların önemi ifade edilmiştir.

Bunlar:

a) Öğrencilerle ilgili ve onlardan kaynaklanan davranışlar,

b) Öğrencilerin dışında kaynaklanan nedenler olarak iki kümede toplanabilir.

Arı ve diğerleri (l 998)'ne göre "davranışların sebepleri incelenmeli ve ona göre çözümler üretilmelidir. Öğrencilerin davranış kazanabilmeleri için öğrenmeye hazır olmaları gerekir. Öğrenmeye hazır olmayan, ilgisi olmayan bir bireye davranış yüklemek onun üzerinde baskı oluşturacaktır. Öğrenmeye hazır oluş için gerekli ilkelere uyulmalıdır." şeklinde bireylerin öğrenmeye hazır olmalarının gerektiğine değinilmiştir.

Uygulamada uygulanabilecek öğrenme ilkelerinden bazıları şunlardır:

1. Öğrenmeye hazır oluş
2. Motivasyon
3. Katılma
4. Tekrar
5. Pekiştirme
6. Geri bildirim ve
7. Transfer (geçiş) olarak sayılabilir.

Öğretmen yukarıdaki ilkelere göre hareket etmeli, Öğrencinin sınıfla iletişim içinde olmasını sağlamalıdır. Sınıf yönetiminde bu kurallara uyulması sınıf

LIBRtı.Ry

yönetimini olumlu etkileyecek, öğrencinin daha başarılı olmasını sağlayacaktır ve istendik duruma iletecektir.

2.11.0lumlu Öğrenme Ortamının Oluşturulması

İpşir (2002) "öğretmen sınıfta birçok sorunla karşılaşabilir. Bu sorunlar, öğrencilerin dikkatinin dağılmasına, gereksiz zaman kaybına ve gerginliğe neden olabilir. Bu nedenle öğretmenlerin sürekli beklenmedik bir sorunla karşılaşmaya hazır olması ve bu sorunları en uygun biçimde çözmeye çalışması gerekir. Öğrencilerin, derslere düzenli olarak devam etmeleri, ev ödevlerini hazırlayarak okula gelmeleri, ders sırasında öğretmenin sunduğu materyallere dikkat etmeleri, düzenlenen öğretim etkinliklerine katılmaları ve sınıfın kurallarına uymaları beklenir. Ancak bazı öğrenciler bu olumlu davranışları gösterirken, bir kısmı yanındaki arkadaşıyla konuşabilir; dersi dinleyeceği yerde hayal kurabilir, daha uzaktaki bir arkadaşına yazılı mesaj gönderebilir, dersle ilgili olmayan bir kitap, dergi okuyabilir. Kuşkusuz bu örnekleri daha da çoğaltmak mümkündür." şeklinde öğretmen ve öğrencilerin dikkat etmesi gereken davranışları ifade etmiştir.

2.11.1 Sınıf Kuralları

Erdoğan (2008) sınıf kurallarını, "ilişkilerin etkili ve sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlamak için yapılan yazılı veya yazısız düzenlemelerdir. Kurallarla bireyler kendi kendilerini disipline etmeyi ve sorumluluk kazanmayı öğrenirler; kişilerarası ve toplumsal ilişkilerin sağlıklı olması ve etkinleşmesi sağlanır. Ancak kuralların çok olması ve bireysel alanı sınırlandırması olumsuz sonuçlar doğurabilir. Bu yüzden kural, amaç değil araç olarak düşünülmelidir. Kuralların işe yaraması bireyler için olmasını, bireylerle birlikte oluşturulmasını ve bireylerin sahiplenmesini gerektirir." şeklinde ifade ederek kurallara uymanın ehemmiyeti açıklamaya çalışmıştır.

Sınıf açısından bakıldığında kurallar, öğrenci davranışlarına yön vermek için önceden belirlenmiş, öğrencilerden beklenen, onların yapabilecekleri veya yapamayacakları davranışları gösteren ifade, ilke veya düzenlemelerdir. Sınıfın kendine özgü karmaşık yapısı ve ilişki biçimi kural koymayı ve uygulamayı gerektirir.

Öğrencileri istenmeyen davranışlardan uzaklaştırmada, vazgeçirmede ve öğrencilere yönelik beklentilerin gerçekleşmesinde öğretmenin en büyük destekçisi sınıf kurallarıdır. Bunlar sayesinde öğrenci kendi davranışlarını düzenlemeyi öğrenir, kendisinden beklenen ve beklenmeyen davranışları önceden iyi bilen öğrenci daha dikkatli davranır (Erden, 2005; Erdoğan, 2008; Sarıtaş, 2005).

Kural ¥.,C)~'ffi'a.~'a. 'tı\\.~m\\. ~\'a:'"-, 'tı'b-.~\.~~'"-. "~ -~'b'-~'"-"\\~-.\'Ç_ I:)'<'&.~ ~"-'" 'a.\?o,\ ~<I?..\\. \\.?.,"te¥..e\\e ?..\\.\?..1\.\ \)\.":t\\<~}'-"e \I\?..\m?..\?..n<I\"t. CS~şe\\.c\.\e"t\\\. ~\\.ce<ıe\\. }.\:.\\.~\."t\.\me'<>\. ~e 'b~"t'I\\(!X.\.\\.\.t\ almmasl kıırallann ıeçerliklerini arttırır. Sınıf içi olnımsuz davranış olarak niteleyebileceğimiz; derse devam etmeme ya da derse geç gelme, derse hazırlıksız gelme, sınıfta uygun o\ma'jan 'jfcT. ve 1.aman.ıh konu~ma, arkadaşlarına, kendisine ya da eşyalara zarar verme, derste ders dışı etkinliklerle uğraşma gibi davranışların ortadan kaldırılmasında en etkili yollardan biri sınıf kurallarının belirlenmesidir.

Kurallar belirlendikten sonra, öğrencilere öğretilmeli, örnek çalışmalar yaptırılmalıdır. Okulun açıldığı ilk haftada sınıf kural ve süreçleri, programın bir parçası olarak öğretilmeli, dönütler değerlendirilip düzeltilmelidir.

2.11.2. Sınıf Kurallarının Uygulanması ve Yaptırımı

Eğer öğretmen sınıfın tümünden sürekli haberdar değil, öğrencilerle iletişim kurmada yetersiz ve sınıfta uygun yerde bulunamıyorsa ne yazık ki bunlar konuşulanların dinlenilmemesine, yapılması istenenin yapılmamasına yönelmeyi kolaylaştırır.

Öğretmenin, yapmasını istediğinin yapılıp yapılmadığını denetlemediğini bilen öğrencilerden bazıları, bunları yapmamayı seçebilmektedir. Yani öğretmen, ders başında, izin almadan sınıfta konuşulmaması gerektiğini belirttiği halde ders anında buna dikkat etmiyorsa öğrenci de bu kuralı önemsemez.

Aynı zamanda kurallar ve uygulaması konularında, öğretmen ve yöneticiler arasında davranış tutarlılığının olması da gereklidir. Eğer öğrencilerin özellikleri gözetilip, kurallar ceza şeklinde değil de düzeltme-geliştirme amacıyla konup uygulanır ve bunların yanında öğretmenin soğukkanlılığına ve öğrencilerin sorumluluk düzeyine dikkat edilirse istenmeyen davranışlar önlenebilir.

Herkesin yanlış yapabileceğini bilerek, öğrencinin yaşının gerektirdiği ufak tefek yaramazlıklara hoşgörülü olan, soğuk ve dargın davranmayan, olumlu davranışı güçlendirmeye çalışan bir anlayışla, sağlık, sevgi, ait olma, güç, özgürlük, eğlence gereksinimlerinin karşılandığı bir sınıf ortamı olumlu davranışlara yöneltir.

2.11.3. İstenmeyen Öğrenci Davranışları

Baloğlu (2001)'na göre "öğretmenin öğrenci davranışlarını sınıfta başarıyla yönetebilmesi öncelikle, öğrenciyi ve onun davranışlarını iyi bilmesini gerektirir."

şeklinde öğretmenin öğrenciyi iyi tanıması gerektiği ifade edilirken Erden (2005)' e göre ise "öğretimi engelleyen, duraklatan ve zamanın öğretim dışında harcanmasına neden olan en önemli etmen istenmeyen öğrenci davranışları olduğu için sınıf yönetiminin temel amacı, sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarının oluşmasını engellemek ve bu davranışları durdurup olumlu şekle dönüştürmektir." şeklinde istenmeyen davranışların olumlu şekle dönüştürülmesi ifade edilmiştir. İstenmeyen öğrenci davranışlarının pek çok nedeninin olması, bu davranışlarla baş etmede öncelikle hangi davranışların istenmeyen olduğunun tanımlanmasını gerektirir. İstenmeyen öğrenci davranışlarının doğru tanımlanması bu davranışların düzeltilmesinde çok önemlidir. Sınıfta istenmeyen davranışların önlenebilmesi bunların doğru algılanmasını gerektirdiğinden istenmeyen davranışların ne olduğunu bilmekle işe başlanmalıdır.

Özdemir (2004)'e göre "istenmeyen davranış, okulda ve sınıfta yazılı ve yazısız olan kurallara uygun davranmama ve öğretmenin sınıftaki eğitim etkinliklerine engel olan her türlü öğrenci davranıştır. Daha farklı bir ifadeyle öğretmenlere büyük zorluklar çıkaran, sıklıkla veya uzun süre gözlenen, öğrenmeyi olumsuz etkileyen davranışlar istenmeyen davranış olarak adlandırılır." şeklinde tanımlanırken Başar (2006)' a göre ise "bu davranışlar, sınıf düzenini ve etkinliklerini bozar, amaçlara ulaşmayı engeller, özellikle de zamanı kötü kullanmaya neden olarak, sınıf ortamını gerginleştirir, dikkati akademik etkinliklerden ortamdaki çeldiricilere kaydırarak öğrenciler ve öğretmeni olumsuz etkiler. Öğretmenin öğretimini, okulun ve öğretmenin yasal beklentilerini ve kurallarını, sınıf etkinliklerini, öğrencinin kendisinin ve diğer öğrencilerin öğrenmesini engelleyen, öğrenme ortamında doğrudan veya dolaylı rahatsızlık çıkaran, karışıklık oluşturan davranışlardır." şeklinde ifade edilmiştir.

Erden (2005)' e göre "artık istenmeyen öğrenci davranışlarının tek sorumlusunun öğrenci olmadığı kabul edilmektedir. Sınıfıru yönetirken zorlanan öğretmenlerin çoğu, sorunların sadece öğrenciden kaynaklandığını düşünür ve öğrenciyi sorumlu tutar, sınıfını yönetirken yeni roller aramadığı için sadece öğrencinin davranışını düzeltmek gibi bir yanılgıya düşebilir ve bu durum sınıf yönetimini zorlaştırabilir." şeklinde öğretmeninde davranışlarına dikkat etmesi gerektiğini ifade etmiştir. Korkmaz (2006)'a göre "istenmeyen öğrenci davranışlarının neden kaynaklandığını bilmek, bu davranışların düzeltilmesinde öğretmenin işini kolaylaştıracağından dolayı istenmeyen davranışları gidermek için bu davranışların nedenlerini tanımak gerekir." şeklindedir.

Öztürk (2005)' e göre "sınıfta oluşan istenmeyen öğrenci davranışları farklı şekillerde sınıflandırılabilir. Genel olarak akademik açıdan istenmeyen davranışlar

(derse ilgisizlik, öğrenci pasifliği ve verilen görevleri yapmama), sosyal açıdan istenmeyen davranışlar (öğretmen ile çatışma, öğrencilerin kendi aralarındaki olumsuz iletişim, derse geç gelme) ve fiziksel donanıma ve ortama zarar verme açısından istenmeyen davranışlar şeklinde sınıflandırılabilir." şeklinde istenmeyen davranışlar sıralanırken Ayrıca Korkmaz (2006)'a göre ise "sınıfta istenmeyen davranışlar, sınıfın fiziksel düzenlemesinden, öğrencilere sorumluluk verme biçiminden, öğretmenin sınıf yönetimi becerisinden ve öğrencilerin birbirleriyle ilişkisinden kaynaklanabilir." şeklinde ifade edilmiştir.

İlgar (1996) "istenmeyen öğrenci davranışlarının bazıları ise öğretmenden kaynaklanır. Bunlar; öğretmenin toplumsal beceri yetersizliğinden kaynaklanan davranışlar (öğretmenin öğrenciyle alay etmesi, yerinde sorulan sorulara cevap vermemesi, kararsız olması, öğrencilere kaba ve düşüncesiz davranması, öğrenciler arasında adaletsiz davranması, öğrenci ile iletişim kurmaması veya kuramaması) ve öğretmenin öğretimle ilgili beceri yetersizliğinden (öğretmenin sınıf yönetimini bilmemesi, zor ve karmaşık ödevler vermesi, disiplini sağlamadan derse başlaması, disiplinsiz bir ortamda ders işlemesi, konuyu tam bilmemesi, öğretim yöntemlerini seçerken uyulması gereken ilkelere dikkat etmemesi) kaynaklanan davranışlardır." şeklinde öğretmenden kaynaklanan istenmeyen davranışları ifade etmiştir. Öztürk(2005) ise "öğrencinin istenmeyen davranışlara yönelmemesi için öğretmen öğrencinin öğrenme verimliliğini, motivasyonunu ve öğrenmeye ayırdığı zamanı artırma üzerinde yoğunlaşmalıdır." şeklinde öğretmenin yapması gerekeni ifade etmiştir.

2.11.4. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarını Giderme Yolları

Başar (2006) istenmeyen davranışın biran önce sebebinin bulunup, giderilmesi gerektiği konusunda "öğretmenler istenmeyen öğrenci davranışlarının işlerini nasıl aksattığı hakkında dikkatlice düşünüp, eğer bir öğrenci yoğun istenmeyen davranışlar gösterirse (örneğin, sözel saldırganlık, kişi veya nesnelere karşı fiziksel saldırganlık), öğretmen en kısa sürede bu davranışı kontrol altına almaya çalışmalıdır. Bu nedenle istenmeyen öğrenci davranışlarını gidermek için önce bu davranışı anlamak, nedenlerini araştırmak, sonra hangi eylem strateji ve türünün seçileceğine ve bunun nasıl uygulanacağına karar verilmelidir." şeklinde ifade etmiştir.

Aydın (2004)' a göre "istenmeyen davranışı anlamak, mevcut sorunların nedenlerini tanımlamanın ötesinde, gelecekte oluşabilecek istenmeyen davranışların kestirilmesini de sağlar." şeklinde ifade edilmiştir.

Tertemiz (2005) ise "istenmeyen öğrenci davranışlarını giderme yöntemleri; hiç tepki göstermemek ile fazla süre ve çaba gerektiren büyük müdahaleler arasında uzanır. Müdahale türleri istenmeyen davranışlara göre farklılaşır." şeklinde ifade edilmiştir. Erden (2005)'e göre ise de "öğretmen sınıfta öğrencinin istenmeyen bir davranışını gördüğünde öğrenciye gösterebileceği tepkileri, sözel olmayan tepkiler, sözel tepkiler ve durumun değiştirilmesi olarak üç grupta toplamıştır." şeklinde tanımlamıştır.

2.11.4.1. Sözel olmayan tepkiler

a) Görmezden gelme (umursamama): Okutan (2004) "öğrencinin her küçük yanlışını, istenmeyen davranış olarak kabul edip büyüten öğretmen, sınıf yönetimini etkisizleştirebilir ve öğrencilerin daha çok istenmeyen davranış sergilemelerine yol açabilir." şeklinde bazı davranışların ehemmiyetsiz görülmesi gerektiğini ifade etmiştir. Tertemiz (2005)'e göre ise "bazı davranışlar yoğun, sürekli ve yaygın olmayan, sadece o anın durumsal koşullarına bağlı olarak oluşan masum öğrenci kusurlarıdır. Bu tür durumlarda öğretmen öğrenciye hiçbir tepki göstermez. Dikkati öğrencinin hareketine çekmek için hiçbir şey yapmaz. Ancak öğretmen, görmezden geldiği davranışı pekiştirmemelidir. Yani öğretmenin görmezden gelişini öğrencinin fark edip etmemesi önemlidir." Aydın (2004) ise "görmezden gelme, hatalı davranışın farkında olunduğunun karşı tarafa esnek bir iletişim diliyle yansıtılabilmesidir." şeklinde açıklamıştır. Görmezden gelinecek davranışların ortak özellikleri kendiliğinden ve dikkatsizlik sonucu yapılmasıdır.

Öztürk (2005)görmezden gelmeyi, "o davranışı yapan öğrencinin sınıfta zor duruma düşmesini engeller. Çünkü öğrenci yaptığı bir davranıştan dolayı haksız bile olsa, sınıfta zor duruma düştüğü zaman savunmaya geçer ve kendisini bu duruma düşüren kişiye bir kızgınlık duyar. Bu, öğrencinin gelecekte yapacağı istenmeyen davranışlara zemin hazırlayabilir. Özellikle öğretmenin zararsız istenmeyen davranışları görmezden gelerek öğrencileri sıkıntıya sokmaması durumunda, öğretmenin hoşgörüsünü hisseden öğrenci olumsuz davranışları yapmamak için daha dikkatli davranabilir." şeklinde ifade etmiştir.

b) Sözel olmayan uyarma yolları: Öztürk (2005)'e göre "eğer istenmeyen davranışların yoğunluğu artıyorsa, tekrarlanıyorsa ve diğer öğrenciler tarafından yapılma ihtimali çoğalıyorsa o davranışları görmezden gelmek doğru olmaz. Öğretmenin dersin akışını bozmadan bunlara hemen müdahale etmesi gerekir. Bunun

için sözel olmayan uyarma yollarının biri veya birkaçı (göz teması kurma, fiziksel yakınlık, dokunma veya sessiz kalma vb.) kullanılabilir." şeklinde ifade etmiştir.

*Göz teması kurma: Erden(2005)'e göre "göz teması kurmak, istenmeyen bir davranışı anında durdurmanın etkili bir yoludur. Öğrenciler, genellikle, olumsuz davranışı öğretmen görmeden yapmaya çalıştıkları için öğretmenin kendisini gördüğünü anlayan öğrenci, bu davranıştan vazgeçme eğilimi gösterir." şeklinde ifade ederken Korkmaz (2006) ya göre ise "bu durum, öğretmenin istenmeyen davranışı gösteren öğrenci ile göz teması sağlayarak öğrencinin yaptığı davranışın farkında olduğunu ve bu davranışı onaylamadığını göstermesidir. Bazı durumlarda, öğrencinin yaptığı istenmeyen davranışı yalnızca öğretmen fark eder ve sınıfın olayın farkına varmasını engellemek için yalnızca göz teması yeterlidir." şeklinde ifade ederek açıklamaya çalışmıştır.

*Sözsüz uyarıcılar kullanma: Özdemir (2004)'e göre "Sözsüz uyarıcılar kullanma, öğretmenin dersi bölmeden jest ve mimikleriyle istenmeyen davranışı önlemesidir. Öğretmen, işaret kullanırken dersin akışını bozmamalı, konuşuyorsa konuşmasını sürdürmelidir." şeklinde tanımlamıştır. Aydın (2004)'a göre ise "öğretmenin öğrencilerine susmalarını kasteden bakışları, etkili olmazsa işaret parmağıyla ağzını kapatarak "sus" işareti yapması" şeklinde örnek vermiştir.

*Fiziksel yakınlık: Erden (2005) fiziksel yakınlık konusunda "istenmeyen davranışı gösteren öğrenci ile göz teması kurulamadığı durumlarda, öğretmenin yaptığı etkinliği değiştirmeden, doğal bir biçimde istenmeyen davranışı yapan öğrenciye doğru yürümesi ve yakınında durarak derse devam etmesidir. Öğretmenini yakınında gören öğrenci, rahatsızlık hissedecek ve istenmeyen davranışı durduracaktır." şeklinde ifade etmiştir. Akçadağ (2006) ise "burada önemli nokta bu hareketin doğal bir gezme gibi yapılması gerektiğidir. İstenmeyen davranıştn olduğu yere doğru ani bir hareketle yaklaşmak öğrencileri korkutabilir. Fiziksel yakınlık, sözel olmayan mesajlarla birlikte kullanıldığında öğretimi kesmeden istenmeyen davranışı durdurur. Öğrenciler istenmeyen davranışa son verip, uygun davranışı gösterinceye kadar öğretmen fiziksel yakınlığı devam ettirmelidir." bu yapılanların doğal yapılması gerekliliğini ifade etmiştir.

*Dokunma: Öztürk (2005)'e göre "dokunma, istenmeyen davranış devam ediyorsa bunu durdurmak için fiziksel yakınlıktan daha etkilidir. Öğretmen öğrenciye dokunarak sözel olmayan iletişime ek olarak fiziksel bir mesaj göndermektedir. Gönderilen bu fiziksel mesaj, kesinlikle sessiz olmalı, bireye acı vermemeli ve yanlış

anlamalara meydan vermemelidir. Acı veren davranış öğrencinin karşı tepkisine yol açabilir. Öğrenci çok kızgın veya sinirli ise bu teknik istenmeyen durumlar doğurabilir; böyle bir durumda öğrenciye dokunulması bir meydan okumaya dönüşebilir. Dokunmamuz, kol gibi öğrencinin rahatsız olmayacağı bir organına veya öğrenci masasına savaşça eliyle temasta bulunma yoluyla olmalıdır. Böylece öğrencinin karşı tepki oluşturmasına gerek kalmaz, kuvvetli bir sözel olmayan fiziksel mesaj gönderilmiş olur." şeklinde dokunmada dikkat edilecek noktalara değinmiştir.

*Sessiz kalma: Öztürk (2005)'e göre sessiz kalma, "istenmeyen davranışların giderilmesinde kullanılan bir diğer yöntem dersin akışı sırasında aniden öğretmenin susması ve sessiz kalmasıdır. Eğer sınıfın birkaç noktasında istenmeyen davranış oluyorsa sessiz kalma bunların hepsini önlemek için kullanılabilir." şeklindedir.

*Doğru davranışı gösterme: Korkmaz (2006)'a göre doğru davranışı gösterme, "öğretmen sözlü uyarıyı yapmadan önce, istenmeyen davranışı yapan öğrencinin yanına yaklaşır ve öğrencinin derse dönmesini sağlamak için doğru davranışı göstermesidir. Örneğin elindeki kalemle masayı karalayan öğrencinin elinden kalemi alıp sıranın üzerine koyma ile öğrencinin takip edildiği sinyalini verebilir." şeklinde ifade edilmiştir.

2.11.4.2. Sözel Tepkiler

a) Sözel uyarma yolları: Özdemir (2004)'e göre "öğrenci yaptığı davranışın olumsuzluğunu anlamayabilir. Böyle olunca, öğretmen her öğrenci davranışını bilinçli ve kasıtlı olarak algılamamalı, ön yargılı olmamalıdır. İstenmeyen davranışların durdurulmasında sözel olmayan uyarma yolları yetersiz olduğunda sözel uyarma yollarını kullanmak gerekir. Öğretmen sözel uyarma yollarını seçerken kendine, duruma ve öğrenciye uygun olan tepkiyi seçebilir." şeklinde sözel olmayan uyarmayı açıklamıştır.

*Genel sözlü uyarı: Korkmaz (2006)'a göre "istenmeyen davranış olduğunda öğretmen bu davranışı yapan öğrenciyle birebir iletişimden çok duruma genel müdahale edebilir. Örneğin; "Arka taraf nasılsınız? Neler oluyor? Kendi aranızdaki konuşmanızı duyuyorum" gibi sınıfın tümüne istenmeyen davranışı onaylamadığını belirtebilir." *şeklinde genel sözlü uyarıyı* ifade *etmiştir.*

**Sözlü uyarına: Aydın (2004) ve Başar (2006)'a göre "yapılması gereken bir işin hatir/atılması veya olması gerekene davet etme [illegible] öğrenci'e veya bir grupta olu[illegible]an* istenmeyen davranışı giderici sözlü uyarmalardır [illegible] ilişkili olursa [illegible] oz u uyarma kısa, öz ve konuyla [illegible] yaralı olur. Burada öğretmenin görmek istedig~ı· d[illegible] avranışı ön plana

çıkarması önemlidir. Sözlü uyarma, olabildiğince yalnız ilgili kişilerin duyabileceği şekilde olmalı, dersin normal işleyişini bozmamalıdır. Başkalarınca fark edilmeyen bir fısıltı, istenmeyen davranışı durdurabiliyorsa yeterlidir. Bu yetmezse, uygun yüksek sesle uyarılar yapılabilir. Uyarıcılar sadece istenmeyen davranışa yönelik olmalıdır. Öğretmenin gürültü yapan bir öğrenciye "Hadi seni sessiz çalışırken görelim" diyerek onu gürültü yapmamaya davet etmesi buna örnektir." şeklinde ifade edilmiştir.

***Soru sorma:** Aydın (2004)'a göre "sözlü uyarıların etkili olması için uyarıldıktan kısa bir süre sonra öğrencilere konu ile ilgili sorular sorularak derse katılmaları sağlanmalıdır. Bu tutum istenmeyen davranışları gidermek için öğretmenin kararlı olduğunu sınıfa göstermesi açısından yararlıdır." şeklinde soru sormanın istenmeyen durumları önlemedeki ehemmiyeti ifade edilmiştir.

***İsmiyle uyarma:** Öztürk (2005)'e göre "öğretmen bir faaliyetle veya başka öğrencilerle ilgilendiğinde, kendisinden uzaktaki öğrenciler gözetimden uzak oldukları için istenmeyen davranışlar yapabilirler. Bu durumda, öğrencilerin dikkatinin istenmeyen davranışa yönelmemesi için öğretmenin konumunu değiştirmeden İsmen uyarı yapması yararlı olur." şeklinde isimleriyle uyarmanın önemini açıklamıştır.

***Kuralları Hatırlatma:** Öztürk (2005)' e göre "kuralların öğrencilere hatırlatılması, o andaki istenmeyen davranışların sona erdirilmesini sağlar ve gelecekteki davranışları kontrol etmede bir uyarıcı olarak kullanılır. Özellikle birden fazla öğrenci sınıfta istenmeyen benzer davranışlarda bulunuyorsa ve dersin akışını bozmadan bu davranışları durdurmak mümkün olmuyorsa, öğrencilere uymaları gereken kuralları hatırlatmak oldukça yararlı olur. Kurallar hatırlatılırken, sınıfta hangi etkinlik olursa olsun durdurulmalı, öğrencinin dikkati tümüyle öğretmen üzerinde toplanmalı ve kurallar gerektiği yerde vurgular ve tekrarlar yapılarak öğrencilere hatırlatılmalıdır." şeklinde ifade etmiştir. "

***Sözel azarlama ve mesajlar vermek:** Tertemiz (2005)'e göre "sözel azarlama, sınırlı sayıda ve orta şiddetteki istenmeyen davranışların oluşmasını engeller. İstenmeyen davranıştan hemen sonra yapıldığında daha etkilidir. Azarlanan öğrenci hemen arkasından istenilen biçimde davrandığında pekiştirilmelidir." şeklinde ifade edilmiştir.

***Eleştirmek:** Tertemiz (2005)'e göre "öğretmen istenmeyen davranışı doğrudan eleştirir. Eleştiri öğretmenin kelimeleriyle, ses tonuyla, yüz ifadeleriyle veya diğer vücut dilleri kullanılarak ifade edilebilir. Ancak öğrencinin kişiliği değil istenmeyen davranışının eleştirilmesi gerektiği unutulmamalıdır." şeklinde eleştiriyi açıklamıştır.

2.11.4.3 Durumun Değiştirilmesi

a)Fiziksel Müdahale (Öğrenciyi Yalnız Bırakmak veya **Yerini Değiştirmek):** Tertemiz (2005)'e göre "öğretmenlerin istenmeyen davranışlarda bulunan öğrencinin bulunduğu yeri ve ortamı değiştirmesi, istenmeyen davranışı yapan öğrenci, bu davranışla uğraşma olasılığının daha az olacağı bir yere alınabilir. Problem birlikte oturmuş çok sayıda öğrenciyi kapsıyorsa, özellikle sık kullanılan bir yöntemdir. Sınıfta bazı öğrencilerin beraber oturması sınıf dinamiğinin bozulmasına ve sınıfta istenmeyen davranışların oluşmasına neden olabilir. Böyle durumlarda birbirini olumsuz etkileyen öğrencilerin birbirinden ayrı olacakları oturma düzeninin oluşturulması sorunu çözebilir." şeklinde açıklamıştır.

b)Öğrenci İle Bireysel Konuşmak: Öztürk (2005)'e göre "diğer tekniklerin uygulanmasına rağmen, öğrenci istenmeyen davranışları sıklıkla sürdürürse, onunla tartışarak, sınıf atmosferini gergin hale getirmeye ve diğer öğrencilerin bundan olumsuz etkilenmelerine gerek yoktur. Bu durumda, öğretmen öğrenciyle sınıf dışında bireysel konuşmalıdır. Böylece sınıfta probleme neden olan kaynakları öğrencinin yalnızken açıklaması daha kolay olur. Öğretmen görüşmede öğrenciyi suçlamadan ona yardım etmeye çalıştığını, ancak problemin neden kaynaklandığını bilmeden ona yardımcı olamayacağını, eğer bir yardıma ihtiyacı varsa kendisinin yardımcı olabileceğini söylemelidir." şeklinde öğrenci ile bireysel konuşmanın önemini ifade etmiştir.

Tertemiz (2005)'e göre "konuşma sırasında öğretmen öğrenciden sorunu kendi açısından anlatmasını veya basitçe sorunun ne olduğunu belirtmesini isteyebilir. Öğretmen öğrencinin sorumluluk almasını ister. Genellikle öğrenciden davranışını değiştireceğine dair söz alınır." şeklindeyken Başar (2006)'a göre "sınıf dışında konuşmak, öğretmene düşünmek ve plan yapmak için zaman verir. Öğretmen ve öğrenci öfkeli veya heyecanlı iseler, aradan geçecek zaman, soğukkanlı olmalarını sağlar. Bu nedenle konuşmayı hemen yapmak yerine, davranışın unutulmasına yol açmayacak kadar beklemek daha uygundur. Olay kişiselleştirilmeden, öğrencinin kendisi değil, yalnızca istenmeyen davranış ele alınmalı, yapılması-yapılmaması durumlarında nelerin nasıl değişebileceği açıklanıp örneklenerek, öğrencilerin mantığına hitap edilmelidir. İstenen davranışın yalnızca söylenilmesi yetmez, bunu nasıl yapacağına yönelik yardımlarda bulunulmalıdır. Ayrıca öğrenciyle bireysel konuşma,

diğer öğrencilerin yanında oluşacak olumsuz tepkilerin sıkıntılarından öğretmen ve öğrenciyi kurtaracaktır." şeklinde açıklanmaya çalışılmıştır.

c)Derste değişiklik yapma: Özdemir (2004)'e göre istenmeyen davranış, "derse olan ilginin azaldığını gösterir. O zaman öğretmenin dersi ilginç hale getirmesi gerekir. Öğrenciler sıkıldığında istenmeyen davranışlara yönelebilirler. Böyle durumlarda öğretmen, ilginç, dikkat çekici, bir etkinlik, küçük bir yoklama veya işlenen konunun adımlarında değişiklik yapabilir." şeklinde derste değişiklik yapmanın önemini ifade etmiştir.

d)Sorumluluk Verme: Başar (2006)'a göre "yapacak bir işi olmadığını düşünen veya işi ona ilginç gelmeyen öğrencinin istenmeyen davranışa yönelmesi doğaldır. Bu durumda ona bir iş vermek, işini ilginç olanla değiştirmek etkili olabilir. Bunun için öğrenci iyi tanınmalıdır. Daha geniş seçenekli etkinlikler yardımıyla öğrenci, istenmeyen davranışlardan uzaklaştırılabilir. Öğretmenler, sınıfın en yaramazına sınıf başkanlığı görevi verip onu izleyerek, başkalarına örnek olması gereken sınıf başkanının, önce kendisinin uygun davranışlara yönelmesi gerektiğini bilmektedirler." şeklinde sorumluluk vermenin önemi ifade edilmiştir.

e)Çevre koşullarını değiştirmek: Akçadağ (2006)'a göre "istenmeyen davranışın önlenmesi için öğretmenin istenmeyen davranışın nedenlerini ve olası çözüm yollarını araştırmadan çok istenmeyen davranışın ilerlemesini engellemek için ortamın ayarlanmasını ve dikkatin istenilen yöne çekilmesini sağlayan etkinlikler yapması gerekir. Etkinliği değiştirmek, öğrenciye yardım etmek, öğrencinin dikkatini dağıtan şeyleri kaldırmak, mizah veya komiklik yapmak vb. bu etkinliklerdendir." şeklinde çevre koşullarını değiştirmenin önemi ifade edilmiştir.

2.12.Sınıf Yönetimini Etkileyen Faktörler

Taş (2006)' a göre sınıfın etkili bir şekilde yönetilebilmesi için "sınıf yönetimini etkileyen etkenlerin bilinmesi gerekmektedir. Sınıf yönetimini etkileyen etkenler şu şekilde sınıflandırılabilir: Sosyal, psikolojik ve eğitsel etkenlerdir." şeklinde ifade edilmiştir.

2.12.1 Sosyal Etkenler:

Otrar (2005)'a göre "sınıf yönetimini etkileyen etkenlerin başında aile ve öğrencilerin geldikleri çevre gelmektedir. Çocuk dünyaya geldiğinde içinde bulunduğu ilk sosyal çevre ailedir. Çocuk ilk önce anne-babasıyla karşılaşır ve iletişim kurar. Anne-baba, çocuk için bir model oluşturmaları sebebiyle çocuklar için önemli ve belirleyicidirler. Anne-baba davranışları ne kadar olumlu olursa çocuk da o kadar olumlu davranışlar sergiler." şeklinde sosyal etkenlerin önemine değinilirken Akar (2004)'a göre "aile kurumu, bireyler için vazgeçilmezdir. Çünkü ailede bireyler birbirlerine kan bağı ve duygusal bağlarla bağlıdır. Çocuğun sevgi ve güven ortamı içerisinde yetişmesi aileye bağlıdır. Çocuğa her konuda rehberlik etmek ailenin görevleri arasındadır. Aile ortamı, çocuk ve gençlerin kişiliklerinin gelişiminde önemli derecede rol oynar. İlgi ve sevgiden yoksun ya da parçalanmış aile yapıları çocuk ve gençlerde benlik, kimlik ve bunlara bağlı olarak çeşitli uyum sorunlarının doğmasına neden olmaktadır." şeklinde açıklanmaya çalışmıştır.

Akar (2004)'a göre "sınıf yönetimini etkileyen bir diğer önemli etken de sosyal çevredir. Her birey belirli bir sosyal çevrede yaşar. Sosyal çevre bir yandan bireyin davranışlarını etkilerken öte yandan birey de zaman zaman bu çevreyi etkiler ve değiştirir. Öğrenci için önemli bir kurum olan okul da, belli bir sosyal çevre içinde yer alır. Okulda değişik davranış kalıplarına sahip olan öğrenciler davranışlarıyla, ait oldukları çevrenin değer ve beklentilerini yansıtmaktadırlar." şeklinde sosyal çevrenin önemi ifade edilmiştir.

Taş (2006)'ya göre "öğretmenin sınıf yöneticisi olarak rolü, öğrencilerin bu davranışlarının olumlularından yararlanıp, olumsuzluklarını önleyebilmektir. Bunu yapabilmek için de öncelikle öğretmenin, çevreyi iyi tanıması; çevrenin kültürel geçmişini, bugününü, kaynaklarını, güçlü ve zayıf yönlerini, değişim ve değişime direnme güçlerini bilmesi gerekmektedir." şeklinde ifade edilmiştir.

2.12.2 Psikolojik Etkenler:

Celep (2000)'e göre "sınıf yönetimini etkileyen öğrenci ve öğretmenin psikolojik durumu ile ilgili faktörlerdir. Öğrencilerin özellik ve ihtiyaçları sınıf içi davranışlarına yön veren önemli etkenlerdendir." Dönmez (2007)ye göre "öğrenciler arasında sosyal, ekonomik ve psikolojik açılardan çok çeşitli farklılıklar vardır. Bu farklılıkların bir sonucu olarak farklı kişilik özellikleriyle sınıfa gelen öğrencilerin davranışlarında, olaylara bakış açılarında, kendilerini ifade etme biçimlerinde çeşitli

farklılıkların olması doğaldır. Önemli olan öğretmenlerin sınıf yönetiminde bu farklılıkları bir zenginlik olarak görmeleri ve eğitimin genel amaçları doğrultusunda öğrencilere ortak değerler kazandırmaya çalışmalarıdır. Öğrencilerin temel ihtiyaçlarının karşılanması ya da karşılanmaması da sınıf yönetimini etkiler." şeklinde psikolojik durumun önemi ifade edilmiştir.

Maslow'a göre insanlar, öncelikle ihtiyaçlar hiyerarşisinin alt basamaklarında yer alan temel ihtiyaçlarının belli ölçüde doyurulmasından sonra, diğer ihtiyaçların doyurulmasına yönelik davranışlara güdülenirler. Temel ihtiyaçlar olarak fizyolojik (açlık, susuzluk, uyku vb.), güvenlikte olma, bir gruba ait olma, sevme sevilme, başarı ve statü kazanma, kendine saygı duyma ihtiyaçları kabul edilir. Buna göre fizyolojik ihtiyaçların karşılanması, yaşamın sürdürülmesinin ön koşuludur.

Külahoğlu (2005)'e göre "fizyolojik ihtiyaçlar karşılanmadığında organizma üzerinde baskı yaparak, başka güdülerin harekete geçmesini engellerler. Bu nedenle öğrencilerin aç, susuz, uykusuz, yorgun olduğu ya da sınıf ortamının çok rahatsız edici olduğu durumlarda dersi dinlemelerini beklemek çok gerçekçi olmayacaktır. Öte yandan öğretmenlerin de aşırı aç, uykusuz ve sıkıntılı olduğu zaman, dersi iyi anlatamayacakları göz önünde bulundurularak bu durumlarda mecbur kalmadıkça derse girmemeleri veya dersi ertelemeleri daha uygun olacaktır." şeklinde bireylerin ihtiyaçları karşılanmadığında oluşabilecek sıkıntılar ifade edilmiştir.

Otrar (2005)'a göre ise "öğretmenin disiplin anlayışı olumsuz ise, bu durum öğrencilerin davranışları, söz gelimi kendini ifade etme biçimleri üzerinde olumsuz yönde etkilerde bulunacaktır. Ayrıca öğretmenin otoriter ya da demokratik bir kişiliğe sahip olması da sınıf yönetimini etkilemektedir." şeklinde açıklanmıştır.

2.12.3. Eğitsel Etkenler:

Akar(2004)'a göre "eğitsel etkenler, sınıf yönetimini etkileyen okul yönetimi ve eğitim durumları ile öğretmen eğitimini kapsayan etkenlerdir. Okul, toplumdaki bireylerin eğitilmesi görevini üstlenen kurumların ortak adıdır. Okullarda, bireyin ve toplumun ihtiyaçlarına göre önceden hazırlanan programlar doğrultusunda eğitim-öğretim yapılarak, öğrencilerde istendik yönde davranış değişikliği oluşturulmaya çalışılır." şeklinde tanımlanmıştır.

Otrar (2005)'a göre "sınıf yönetiminde üzerinde durulması gereken konulardan biri de, sınıftaki eğitim-öğretim ortamının önceden belirlenen ders amaçlarının

gerçekleştirilebilmesi için en verimli biçimde kullanılabilecek hale getirilmesidir." şeklinde verimli bir sınıf ortamının oluşturulması ifade edilmiştir. Akar(2004)'a göre "sınıfta etkili bir eğitim öğretim sürecinin gerçekleştirilmesi ve istendik öğrenci davranışlarının oluşabilmesi için, her şeyden önce iyi bir fiziksel ortamın sağlanması gerekir. Sınıfın sosyal ortamı da öğrenci davranışları açısından önemlidir. Sınıfta bulunan öğrenciler, değişik ortamlarda sosyalleşme süreci içinde yer almış olabilirler. Bu öğrenciler sınıfta yeni bir sosyalleşme süreci ile karşı karşıyadır. Öğretmenler, sınıfı oluşturan öğrencilerin değişik bir takım· değer, alışkanlık ve davranışlara sahip olarak okula geldiklerini unutmamalı ve bu yeni süreçte öğrencilerin birbirlerine uyum sağlamalarına yardımcı olmalıdırlar." şeklinde iyi bir sınıf ortamında olması gerekenler ifade edilmiştir.

Taş(2006)'a göre "öğretmenlerin almış oldukları hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim, sınıf yönetimi uygulamalarını etkiler. Öğretmenlerin öğretmenlik formasyonu ve sınıf yönetimi alanında eğitim almış olmaları, sınıfı daha etkili yönetmelerine yardımcı olur. Bu bağlamda öğretmenlerin sınıfta dersi işleyiş biçimi ve ders boyunca öğrenci ve öğrenme etkinliklerini yönetiş ve yönlendiriş becerisi, sınıf yönetimini doğrudan etkiler." şeklinde öğretmenlik formasyonunun önemi ifade edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren, çalışma grubu, veri toplama aracı ve geliştirilmesi, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi konularına yer verilmektedir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden faydalanılacaktır. "Nitel araştırmaların temel özelliği araştırmaya katılanların bakış açılarını, anlam dünyalarını ortaya koyma, dünyayı araştırmaya katılanların gözleri ile görmektir"(Kuş,2009)

"Nitel araştırmanın herkes tarafından kabul edilen bir tanımını yapmak güçtür. Bunun nedeni ise nitel araştırma kavramının bir şemsiye kavram olarak kullanılması ve bu şemsiye altında yer alabilecek birçok kavramın değişik disiplinlerle yakından ilişkili olmasıdır"(Yıldırım ve Şimşek,2011). Nitel araştırmayı, gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlayabiliriz (Yıldırım ve Şimşek,2011).

Bu araştırmada nitel durum çalışması yapılmıştır. "Nitel durum çalışmasını en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır"(Y ıldırım ve Şimşek,2011). Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. "Nitel araştırmalarda kullanılan görüşme tekniğinin en belirleyici özelliği, görüşülen kişilerin bakış açılarını ortaya çıkarmasıdır"(Kuş,2009)

Araştırmada nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu yöntem ne tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı ne de yapılandırılmamış görüşmeler kadar esnektir; iki uç arasında yer almaktadır. Araştırmacıya bu esnekliği sağladığı için (Dağlı, Silman, Birol, 2008:8), bu çalışmada görüşme türlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.

3.2. Evren

KKTC'de Özel okullarda ve Devlet okullarında görev yapan ortaöğretim öğretmenleri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı 29 devlet lisesinde çalışan 1340 öğretmen ve 7 özel okulda çalışan 135 öğretmen bulunmaktadır. Toplamda araştırmanın evrenini 1675 öğretmen oluşturmaktadır.

3.3. Çalışma Grubu

KKTC' deki Özel liselerde ve devlet liselerinde çalışan öğretmenlerin tamamına ulaşmak çok zor olacağı için örneklem olarak Lefkoşa merkezdeki bazı okullar tercih edilmiştir. Öğretmenlerden oluşturulacak çalışma grubu için amaçlı örnekleme kullanılmıştır. "Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir."(Yıldırım ve Şimşek,2008)). Evrenin tamamına ulaşma imkanı olmadığından kartopu veya zincirleme örnekleme yolu tercih edilecektir. Süreç çok basit bir soruyla başlar: bu konuda en çok bilgi sahibi kimler olabilir? Bu konu ile ilgili kim veya kimierle görüşmemizi önerirsiniz?"(Yıldırım ve Şimşek,2008).

Araştırmanın başlangıcında A okul müdürü ile görüşme yapılmış, yapılan görüşmede okul müdürüne tez hakkında bilgi verilip bu konuda hangi öğretmenler yardımcı olabilir? Sorusu yöneltilmiştir. Önerilen öğretmenler ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Her okulda bu süreç takip edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek,2008)."

Araştırmaya 2 özel okuldan 19 özel okul öğretmeni;3 devlet okulundan 31 devlet okulu öğretmeni olmak üzere toplam 50 katılımcı dahil olmuştur.

Tablo 1. Katılımcı durumu

Okul Türü	**Cinsiyet**		**Öğrenim Durumu**		
	Bay	**Bayan**	**Lisans**	**Yüksek Lisans**	**Doktora**
Özel Lise	**9**	**10**	**13**	**6**	**-**
Devlet Lisesi	**16**	**15**	**19**	**12**	**-**
Toplam	**25**	**25**	**32**	**18**	**-**

C:,a\\~ma ım\-ı\l'\\\l ~\'\\i\ııt\ıt ie)\t't \'\\c;:.~~~\ii,\\'t\\1ô\'o.\\\'m\'ô.1ô. ~ii.~ <t.~~<t.~

öğretmenlerin 25 tanesinin bayan, 25 tanesinin bay olduğu; eğitim durumlarına göre incelediğimizde, 32 tanesinin lisans, 18 tanesinin yüksek lisans mezunu olduğu Tablo 1' den anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Öğretmenlerin Kıdem Durumu

	0-5	6-10	11-15	16-20	20ve
Özel	9	7	3	-	-
Devlet	3	10	8	-	10
Toplam	12	17	11	-	10

Çalışma grubundaki öze1 liselerde çalışan öğretmenleri kıdem durumlarına göre incelediğimizde katılımcı öğretmenlerin 9 tanesinin 0-5 yıl aralığında, 7 tanesinin 6-10 yıl aralığında,3 tanesinin 11-15 yıl aralığında olduğu; devlet lisesinde çalışan öğretmenlerin 3 tanesinin 0-5 yıl aralığında, 10 tanesinin 6-10 yıl aralığında, 8 tanesinin 11-15 yıl aralığında, 10 tanesinin 20 ve üzeri aralığında olduğu tablo 2'den anlaşılmaktadır. Çalışma grubunda en çok göze çarpan şeylerden biri özel okullarda çalışan öğretmenlerin büyük kısmının 0-10 yıl aralığında olması.

Tablo 3. Öğretmenlerin Ortalama Ders Saatleri

	10-15	15-20	20-25	25-30	30ve
Özel	5	9	5	-	-
Devlet	11	16	3	1	-
Toplam	18	23	8	1	-

Çalışma grubunda bulunan özel liselerdeki öğretmenlerin 5 tanesi 10-15 saat, 9 tanesi 15-20 saat,5 tanesi 20-25 saat; devlet liselerindeki öğretmenlerin 11 tanesinin 10-

15 saat, 16 tanesinin 15-20 saat,3 tanesinin 20-25 saat, 1 tanesinin 25-30 saat derse girdiği tablo 4'ten anlaşılmaktadır.

3.4. Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri 01-30 Nisan 2013 tarihleri arasında katılımcılara görüşme formları verilmiştir, daha sonra bir-iki hafta içinde görüşme formları toplanmıştır. Araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla bazı müsait öğretmenlerle ortalama 40'ar dakikalık sürelerle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Araştırmaya dahil edilen öğretmenlerle gerçekleştirilen yüz yüze görüşmelerden zengin veriler elde etmek amacıyla rahat bir sohbet ortamı oluşturularak görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

3.4.1. Veri Toplama Aracı

Araştırmada katılımcıların sınıf yönetimine yönelik görüşlerine başvurmak için yarı-yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunda öncelikle görüşülen bireye güven kazandırmayı hedefleyen ifadeler yer almış, araştırmaya uygun giriş hazırlanmış, giriş kısmını görüşülen kişinin bireysel bilgilerinin yazıldığı sorular takip etmiştir. Daha sonra araştırmanın amacına göre hazırlanan sınıf yönetimine yönelik yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulara geçilmiştir. Görüşme formunun iç geçerliliğini sağlamak için görüşme formu önce 5 öğretmene uygulanmıştır. Alınan cevaplar ve sorular uzmana (tez danışmanıma) gösterilerek inceletilmiştir. Bilindiği gibi nitel araştırmalarda iç geçerlik araştırmacının ölçmek istediği veriyi, kullandığı araç ya da yöntemle gerçekten ölçüp ölçemeyeceğine ilişkindir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Görüşme sorularının istenilen verileri sağladığı kanısına varılarak veri toplama sürecine geçilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi gözlem ve görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde kullanılır. "Bu yöntemde amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır" (Yıldırım ve Şimşek, 2011). İçerik analizinde veriler derinlemesine incelenir; ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde organize edilerek tanımlanır ve yorum yapılır. İçerik analizinde veriler 4 aşamada analiz edilmektedir.

1. Verilerin Kodlanması: İçerik analizinin bu ilk aşamasında, her bir katılımcıya numara verilerek görüşmenin dökümleri yapıldıktan sonra katılımcılardan elde edilen veriler araştırmanın çerçevesi içerisinde incelenerek anlamlı bölümlere ayrılmış ve kavramsal olarak ifade ettiği anlam isimlendirilip kodlanmıştır. Araştırmanın kavramsal çerçevesine ve görüşme sorularına dayanılarak daha önce hazırlanmış olan kod listesine, tüm verilerin incelenmesinden sonra son şekli verilmiştir. Bu kod listesi verilerin düzenlenmesinde anahtar liste görevini görmüştür. Araştırma sorularının dışında kalan veriler kodlama dışında bırakılmıştır.

2. Temaların Bulunması: Bu aşamada ise verilerin kodlanması aşamasında belirlenen kodlar her biri ayrı kategori olarak kabul edilmiş ve ayrı temalar olarak değerlendirilmiştir. Örneğin mesleğin ilkeleri ile uymayan görevlerin verilmesi[Ml] mesleğin ilkeleri ile uymayan nöbet görevi verilmesi gibi kodlar mesleğin ilkeleri ile uymayan görevler teması kapsamına alınarak kodlar [N2] arasındaki ortak yönler bulunulmaya çalışılmış ve tematik kodlama işlemi bu yöntemle gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada rehber öğretmenlerin psikolojik yıldırmaya ilişkin görüşlerini araştırmak amacıyla toplam on bir tane boyut oluşturulmuştur.

3. Verilerin Kodlara ve Temalara Göre Organize Edilmesi ve Tanımlanması: Bu aşamada ise katılımcıların görüşleri okuyucunun anlayabileceği bir dilde açıklanmış ve görüşler ilk elden okuyucuya sunulmuştur. Görüşme notlarının hangi katılımcıya ait olduğunu belirlemek amacıyla dipnot kullanılmış ve görüşme notları tırnak işareti içinde verilmiştir. Daha sonra parantez içinde görüşmenin hangi katılımcıya ait olduğu belirtilmiştir. Aşağıdaki örnek açıklamalarda kodlama sistemi verilmiştir:

ÖRNEK: "....."(G:D(A(l))

G: Görüşme;

D: Devlet Lisesi;

Ö; Özel Lise;

1: 1 Numaralı Katılımcı

4. Bulguların Yorumlanması: Ayrıntılı bir biçimde tanımlanan ve sunulan bulguların araştırmacı tarafından yorumlanması ve bazı sonuçların açıklanması bu son aşamada yapılmıştır. Toplanan veriler nitel araştırmanın gerektirdiği aşamalardan geçirilerek yorumlanmış ve bir takım sonuçlar çıkarılmıştır, sonuçların önemine ilişkin açıklamalar literatürle desteklenmiştir .

BÖLÜM IV

BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda katılımcılardan elde edilen verilerin çözümlemeleri sonucunda ortaya çıkan bulgulara ve yorumlara yer verilmektedir.

4.1.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular:

Sınıf yönetiminde ağırlıklı yaklaşımınız nedir? Bu yaklaşımı tercih etmenizde neler etkili olmuştur? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?

Araştırmanın birinci sorusuna ilişkin araştırmaya katılan 50 öğretmenin görüşleri Tablo 4-5' de belirtilen oranlar ve temalar altında verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf yönetiminde ağırlıklı yaklaşımınız nedir?

Süreçler	Özel	%	Devlet	%
Demokratik	10	52.63	14	45.16
Otoriter	2	10.52	6	19.35
Hem demokratik hem de otoriter	7	36.84	11	35.48

Demokratik: Sınıf yönetiminde ağırlıklı yaklaşımınız nedir sorusuna özel okullarda çalışan öğretmenlerin %52.63'ü, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin %45.16'sı demokratik yönetim tarzını benimsediklerini belirtmiştir. Bu konuda devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz, *"Demokratik yaklaşmaya çalışıyorum. Otoriter yaklaşımın etkisini daha çabuk gösterdiği fakat kısa süreli olduğunu düşünüyorum.*

Demokratik yaklaşımın karşılığını *ancak* öğrenciler sizi *tanıdıktan sonra alabiliyorsunuz fakat etkisinin kalıcı olduğunu düşünüyorum. Çünkü öğrenciler sizden korktuğu için değil sizi sevdikleri için saygı duyuyorlar. Bu yaklaşım benim kişisel özelliklerime daha çok uyuyor(G:0{20}}."* şeklinde kendini ifade ederek demokratik yaklaşımın daha etkili olduğunu savunmuştur. Devlet okulunda çalışan bir başka öğretmenimiz, *"Kendimi, öğretimde demokratik yaklaşım metotlarının kullanımının daha verimli ve etkili olduğunu tecrübeleriyle öğrenmiş bir öğretmen olarak niteleyebilirim. Üniversitede formasyon derslerinde öğretim teknikleri dersleri almış ve her metodu öğrenmiştik. Orada otoriter tavrın etkili ama korkutucu, ilgisiz yöntemin sevimli ama etkisiz olduğunu görmüştük. İbn-i Sina 'nın öğretmen tarifinde belirttiği şekiye, ne korkutacak kadar sert, ne de şımartacak kadar yumuşak olmamalı diye düşünüyorum. En güzeli "babacan" diye niteleyebileceğimiz tatlı-sert yöntemdir diyebilirim. Hele bugünün şartlarında öğretmenlerin gittikçe etki ve yetkilerinin sınırlandığı, öğrenme ortamlarının bu kadar çeşitlendiği bir dünyada artık öğretmen aslında daha önemli olması gerekirken sanki lüzumsuz bir öğretim unsuru gibi lanse edilmekte iken sertliğin ve otoritenin fazla bir getirisi olmayacağını, ilgili, sevecen ama kendini kabul ettirmiş bir öğretmen stratejisi uygulanmasının daha doğru olduğunu düşünüyorum(G:D(21))."* şeklinde ifade ederek günümüz öğrencilerine demokratik yaklaşıp, öğretmenin kendisini sevdirerek öğrencilere eğitim etkinliklerini yaptırması gerektiğini vurgulamıştır. Özel okulda çalışan bir öğretmenimiz *"Genel olarak demokratiğim, bunda kişisel özelliklerimin etkili olduğunu düşünüyorum. Bana göre sınıf ortamında zaman zaman otoriterde olmak gerekiyor, çünkü öğrencilerimiz veya genel olarak milletimiz çok demokratik ortamı kaldıramıyor, bu ortam suiistimal ediliyor ve sınıfla düzen bozulabiliyor(G:Ö{l)}."* şeklinde ifade ederek, sınıflarda demokratik olunması gerektiğini ama zaman zamanda otoriteyi hissettirmek gerektiğini ifade ediyor.

Otoriter: Sınıf yönetiminde ağırlıklı yaklaşımınız nedir sorusuna özel okullarda çalışan öğretmenlerin %10.52'si, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin %19.35'i otoriter yönetim tarzını benimsediklerini belirtmiştir. Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz *"sınıf yönetiminde otoriterim bu durumu sağlamak için özel bir çaba sarfetmiyorum, kişiliğimden dolayı böyle davranıyorum. Ayrıca bu şekilde derslerimi daha rahat işliyorum(G.D. (16))."* şeklinde düşüncelerini ifade ederek otoriter olmanın öğretmenin sınıf içinde daha rahat bir şekilde ders anlatmasına olanak sağladığını

belirtmiştir. Devlet okulunda çalışan başka bir öğretmenimizise *"sınıf otoritesi öğretmende olmalıdır, fakat öğrencilerin de istediklerinde, izin isteyerek konuşmaları, derse katılmaları sağlanmalıdır. Eğitim-öğretim karşılıklı yapılan bir iştir. Dolayısıyla zaman zaman öğretmen, zaman zaman öğrenci sınıfa bilgilerini aktarmalıdır. (G.D.(3))."* diyerek otoritenin öğretmende olması gerektiğini belirtmiştir. Özel okulda çalışan bir öğretmenimiz ise *"yerine göre otoriter, yerine göre demokratik yaklaşımım esastır. Ancak otoritenin faydası çoktur. Öğretim kalitesi için otorite eğitim ortamında şart olduğu için önceliğimdir. (G. Ö. (6)). "* önceliğinin otorite olduğunu ifade etmiştir.

Hem demokratik hem de otoriter: Sınıf yönetiminde ağırlıklı yaklaşımınız nedir sorusuna özel okullarda çalışan öğretmenlerin % 36.84'ü, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin % 35.48'i hem demokratik hem de otoriter yönetim tarzını benimsediklerini belirtmiştir. Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz *"Demokratik ve otoriterim. Ama bu durum sınıfın ve öğrencilerin durumuna göre değişir. Çünkü öğrencilerimiz demokratik ortamları çabuk suiistimal edebiliyor, bu durumda hemen otoriter olmanın gereğini yapıyorum, biran da sınıf sessizleşip sakinleşiyor. Bende dersimi daha rahat anlatabiliyorum. (G.D(3))."* diyerek otoriter olunca daha zahmetsiz ders anlattığını ifade etmiştir. Devlet okulunda çalışan başka bir öğretmenimiz *"Demokratik ve otoriter bir yaklaşımım var. Her şeyden önce adil olmanın gerekliliğine inanırım ve bu şekilde davranmaya çalışırım. Aldığım eğitimin de elbette katkısı vardır. Ancak kişisel özelliklerim daha çok ağır basar. Sorumluluğum karşısında en doğru ve verimli şekilde görevimi yerine getirmek için çabalarım. (G.D(22)). "* şeklinde demokrasinin gereği olarak adil olunması gerektiği konusunda durmuştur. Başka bir öğretmenimiz de disiplin üzerinde durarak fikirlerini şu cümlelerle ifade etmiştir. *"Hem demokratik hem de otoriterim. Bu yaklaşımı tercih etmem kişisel özelliklerim ve bulunduğum ortam da çok etkilidir. Eğitimde disiplininin olması gerektiğine inanıyorum. Disiplinin olduğu yerde başarı da olacaktır. Bu disiplin öğrencilerin hayata bakışlarını, eğitim dönemlerinde ne istediklerini, hayatları boyunca ne yaparlarsa yapsınlar yaptıkları işin önemine vararak yapmalarını sağlayacaktır. Eğitimde adil olmakta eğitimcinin andı gibidir. Eğitim verirken her öğrenciye adil olmak örneğin konuyu sınıfın geneli anladı iki üç öğrenci anlamadı geneli anladı diye geçmemek (G.D(32)). "*

Tablo 5.Bu yaklaşımı tercih etmenizde neler etkili olmuştur?

Süreçler	Özel	%	Devlet	%
Aldığım eğitim	3	15.78	6	19.35
Sınıfortamı	3	15.78	5	16.12
Kişiselözelliklerim	4	21.05	10	32.25
Hepsietkili	9	47.36	10	32.25

Aldığım eğitim: Bu yaklaşımı tercih etmenizde neler etkili oldu sorusuna özel okullarda çalışan öğretmenlerin %15.78'i, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin %19.35'i aldığım eğitim etkili olmuştur cevabını vermiştir. Bu konuda özel okulda çalışan bir öğretmenimiz *"gerek lise yıllarımda gerekse üniversite yıllarımda almış ofduğum eğitim sadece öğretmenlikteki sınıf yönetimimi değil aynı zamanda hayatımdaki tüm felsefemi etkiledi. Bende bu aldığım eğitimin gereğini yerine getirip, öğretmenlikte de aynı yaklaşımla hayatıma devam ediyorum(G:Ö(42))."* deyip aldığı eğitimin hayatına nasıl yön verdiğini ifade etmiştir.

Sınıf ortamı: Bu yaklaşımı tercih etmenizde neler etkili oldu sorusuna özel okullarda çalışan öğretmenlerin %15.78'i, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin %16.12'si sınıf ortamı etkili olmuştur cevabını vermiştir. Bu konuda özel okulda çalışan bir öğretmenimiz " *Ben kişilik olarak demokratik bir insanım; öğrenciye birey olarak saygı duyarım, değer veririm, ona kendini ifade edebileceği uygun bir ders ortamı hazırlamaya çalışırım. Fakat bazı öğrenciler bu demokratik ortamı suiistimal edebiliyor böyle durumlarda bende kendi öğretmenlik felsefemi değiştirip katı disiplinli bir sınıf ortamı oluşturuyorum. Yani benim sınıf yttnetimi anlayışım sınıf ortamına göre değişebiliyor(G:Ö(48))."* deyip sınıf ortamının kendisini yönlendirdiğini ifade etmiştir. Devlet okulundaki bir öğretmenimiz konuya şu şekilde yaklaşmıştır." *ben sene başında bir iki hafta disiplinli bir şekilde sınıfa yaklaşır ve sınıfa sert yüzümü gösteririm. Öğrenciler beni o şekilde sert bilir ve ona göre kendilerine çeki düzen verirler. Bundan sonra öğrencilerimle samimiyetim arttıkça ben onları onlar beni tanıdıkça yavaş yavaş sınıfın durumuna göre daha rahat bir ortam oluşturmaya başlarım. Öğrenciler ne zaman yine disiplinden uzaklaşırlarsa bende ona göre sert bir tavır sergilerim(G:0(34))."*

Kişisel özelliklerim: Bu yaklaşımı tercih etmenizde neler etkili oldu sorusuna özel okullarda çalışan öğretmenlerin %21.0S'i, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin %32.25'i kişisel özelliklerim etkili olmuştur cevabını vermiştir. Bu konuda özel okulda çalışan bir öğretmenimiz *"ben karakter olarak insancıl bir kişiyim bu özelliğim her şeyime yansıdığı gibi sınıf yönetimime de yansıyor. Tabi bazen öğrencilere karşı sert durmam gerekiyor ama uzun süre o şekilde sert olarak duramıyorum(G:Ö{ll))."* diyerek kişisel özelliklerinin sınıf yönetimi üzerindeki etkisini ifade etmiştir. Devlet okulundaki bir öğretmenimiz" *ben sınıfta otoriter bir öğretmenim, ama böyle davranmak için özel bir çaba sarf etmiyorum, benim karakterim bu. Arkadaşlarımda aynı şeyi söylüyor yani ilk bakışta sert, dostluk kurulması zor bir insansın diyorlar ama beni tanıdıktan sonra öyle biri olmadığımı anlıyorlar(G:0(43}}."* deyip kişisel özelliklerinin tüm hayatı gibi sınıf yönetimine de tesir ettiğini söylemiştir.

Hepsi etkili: Bu yaklaşımı tercih etmenizde neler etkili oldu sorusuna özel okullarda çalışan öğretmenlerin %47.36'sı, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin %32.25'i hepsi etkili olmuştur cevabını vermiştir. Bu konuda bir özel okulda çalışan bir öğretmenimiz " *sınıf yönetimindeki yaklaşım tarzımın oluşmasında karakterim, aldığım eğitim, sınıf ortamı gibi diğer şeylerin hepsinin etkisi olmuştur. Sadece birine göre şekillendi desem eksik kalacaktır(G:Ö{l))."* diyerek sınıf yönetimi anlayışının şekillenmesinde hepsinin önemine dikkat çekmektedir.

4.1.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular:

Sınıf yönetiminden ne anlıyorsunuz? Sizce etkili bir sınıf yönetimi ne demektir? Görüşlerinizi açıklayabilir misiniz?

Araştırmanın ikinci sorusuna ilişkin araştırmaya katılan 50 öğretmenin görüşleri Tablo-6' da belirtilen oranlar ve temalar altında'verilmiştir.

Tablo 6.Sınıf yönetiminden ne anlıyorsunuz?

Süreçler	Özel	%	Devlet	%
Dersi etkili bir şekilde anlatmak için uygun ortamın oluşturulması	12	63.15	15	48.38
Sınıfa hakim olma	6	31.57	9	29.03
Disiplini sağlama	1	5.26	5	22.58

Dersi etkili bir şekilde anlatmak için uygun ortamın oluşturulması: Sınıf yönetiminden ne anlıyorsunuz sorusuna özel okullarda çalışan öğretmenlerin %63.15'i, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin %48.38'i dersi etkili bir şekilde anlatmak için uygun ortamın oluşturulması cevabını vermiştir. Katılımcı öğretmenlerden bir kısmının görüşleri aşağıda verildiği şekildedir. *"Bana göre sınıf yönetimi; öğretmen ile öğrenciler arasında verimli bir eğitim-öğretim ortamının oluşturulmasıdır. Bu ortamda öğrenci belli kurallar çerçevesinde kendini rahatça ifade edebilmelidir. Sınıf yönetimi bir bütündür, etkili bir sınıf yönetiminin boyutlarından fiziksel düzen, planlama ve uygulama, öğretme- öğrenme süreci, süre kullanımı, iletişim, disiplini sağlama vb. bir tanesi bile eksik olsa bu verimli ortam sekteye uğrar(G:Ö{l}}."*şeklinde görüşünü ifade ederek sınıf yönetimini öğretmen ve öğrenci arasında etkili ve verimli bir iletişimin kurulması, sınıf yönetiminin bütün boyutlarının sağlanması olarak belirtmiştir. Başka bir öğretmenimiz *"yeni öğretim sistemimizde öğrenci merkezli bir eğitim anlayışı görülmektedir. Dolayısıyla sınıfta öğrencilerin susup öğretmenlerin sürekli konuştuğu bir ortam günümüzde geçerli olan öğrenci merkezli eğitim-öğretim anlayışına ters düşmektedir(G:Ö{19}}."* öğrenci merkezli eğitim-öğretim üzerinde durmuştur. Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz *"Artık klasik oturma düzeni ve ders anlatma şeklindeki klasik eğitim yöntemlerinin daha geçersiz kılındığı, interaktif öğrenme ortamlarının çokça kullanıldığı bugünlerde çocukların sessiz bir şekilde (put gibi) sizi ders süresince dinlemelerini beklemek hayal olur. Onun yerine sizi tam dikkatle dinleyebilecekleri, ilgilerini ve yaşadık/arz dünyadan örneklendirilen bir öğrenme ortamının oluşturulması, kendilerini daha rahat ve mutlu hissedecekleri, derse olan ilgilerini yoğunlaştzrabileceğimiz bir ortam hazırlamak verimli bir öğretmenlik için vazgeçilmezdir(G:0(21))."* şeklinde görüşünü ifade ederek artık klasik öğretmenlik mantığının dışına çıkıp, çağın gelişen şartlarına ayak uydurulması gerektiğini, bu şekilde daha etkili ve verimli ders işleneceğini belirtmiştir. Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz *"Bir önceki sorunun cevabında da belirttiğim gibi korktuk/arz için dinlemeleri değil beni sevip saydıkları için dinlemelerini tercih ederim. Öğrencilerle bu iletişimi kurduktan sonra kendilerine sizi yakın hissediyorlar. Sizi saygıyla dinliyorlar. Belki ailelerine anlatamadık/arz pek çok şeyi size rahatlıkla ifade edebiliyorlar (G:0(20))."* diyerek iyi bir sınıf ortamının oluşturulmasında en önemli etkenlerden biri olan öğretmen ile öğrenci arasındaki sevgi ve saygı bağının kurulması üzerinde durulmuştur.

Sınıfa hakim olma: Sınıf yönetiminden ne anlıyorsunuz sorusuna özel okullarda çalışan öğretmenlerin %31.57' si, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin% 29.03'ü sınıfa hâkim olma cevabını vermiştir. Bu konuda bir öğretmenimiz *"iyi bir sınıf yönetiminde öğretmen sınıfa hakim olmalıdır, öğrenciler sıra ile konuşup, karşısındakini dinleyip, gerekirse saygılı bir şekilde tartışabilmelidir. Bu durumda bende öğrencilerime ders dışı başka işle uğraşılmadığı zaman olabildiğince özgür ortam sağlarım(G.Ö.{8})"* diyerek sınıf hâkimiyetinin öğretmende olması gerektiğini belirtmiştir. Devlet okulunda ki bir öğretmenimiz ise *"sınıf hakimiyeti, otoritesi öğretmende olmalıdır, fakat öğrencilerin de istediklerinde, izin isteyerek konuşmaları, derse katılmaları sağlanmalıdır. Eğitim-öğretim karşılıklı yapılan bir iştir. Dolayısıyla zaman zaman öğretmen, zaman zaman öğrenci sınıfa bilgilerini aktarmalıdır(G.Ö.(3}).*"

Disiplini sağlama: Sınıf yönetiminden ne anlıyorsunuz sorusuna özel okullarda çalışan öğretmenlerin %5.26'sı, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin %22.58'i disiplini sağlama cevabını vermişlerdir. Bir öğretmenimiz *"sınıf yönetimi denilince aklıma ilk olarak; öğrencilerin belli bir saygı ve sevgi çerçevesinde, kendilerini evlerinde hissediyormuş gibi rahat bir ortamın oluşmasını sağlamak geliyor. Sınıf yönetiminin bana en önemli kısmı, ölçülü bir disiplin tarzıyla öğrenciler ile doğru iletişime geçerek öğrencilere öğretilmek istenen şeyleri severek vermektir(G:Ö(15))."* şeklinde görüşünü ifade ederek sınıf içinde saygı, sevgi ve disiplin ortamında ders işlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Özel okulda ki başka bir öğretmenimiz *"Sınıfta belli bir disiplin olmalıdır Başkalarının hakkına ve hukukuna tecavüz etmeden kendilerini ifade edebilecekleri bir ortam tercihimdir(G:Ö(6}}"demiştir.* Disiplinli bir sınıf ortamı isteyen devlet okulunda ki bir öğretmenimiz görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir *"itaatle ve derse katılımla ders dinlemelerini beklerim ancak mutlak sessizlik içinde değil. Yani özgür bir ortam oluşmalıdır, kendilerini rahatça ifade edebilmelidirler. Öğrenci öğretmen iletişiminin çok önemli olduğunu düşünüyorum eğer öğrencimi tanıyorsam ve onunla diyaloğumuz oluşmuşsa bu 2 taraf içinde rahat bir ortam oluşturur. Böylece öğrencim kendini baskı altında hissetmez ve öğretmenine saygı duyar ve sınıf içi disiplin de sağlanmış olur(G.D.(22))."*

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular:

Sınıflarınızdaki ortalama öğrenci sayısı kaç tanedir? Sınıfınızdaki öğrenci sayısının çok veya az olması sınıf yönetiminizi ve öğrencilerle birebir ilgilenmenizi nasıl etkiliyor? Açıklar mısınız?

Araştırmanın üçüncü sorusuna ilişkin araştırmaya katılan 50 öğretmenin görüşleri Tablo-7 ve Tablo-S de belirtilen oranlar ve temalar altında verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin Sınıflarındaki Ortalama Öğrenci Sayısı

	10-15	15-20	20-25	25-30	30ve
Özel	7	8	4	-	-
Devlet	2	6	20	2	1

Çalışma grubundaki özel liselerde çalışan öğretmenleri derslerine girdikleri sınıfların ortalama mevcutlarına göre incelediğimizde 7 tanesinin 10-15, 8 tanesinin 15-20, 4 tanesinin 20-25 öğrencisi olduğunu; devlet liselerindeki öğretmenlerin ise 2 tanesinin 10-15, 6 tanesinin 15-20, 20 tanesinin 20-25, 2 tanesinin 25-30, 1 tanesinin 30 ve üzerinde öğrencisi olduğunu Tablo 7 den görüyoruz.

Tablo 8.Sınıfınızdaki öğrenci sayısının çok veya az olması sınıf yönetiminizi nasıl etkiliyor? Açıklar mısınız?

Süreçler	Özel	%	Devlet	%
Sayının çok olması sınıf yönetimimi olumsuz etkiliyor.	1S	78.95	21	67.74
Sayının çokluğu veya azlığı önemli değil	4	21.05	10	32.26

Sayının çok olması sınıf yönetimimi olumsuz etkiliyor: Sınıfınızdaki öğrenci sayısının çok veya az olması sınıf yönetiminizi ve öğrencilerle birebir ilgilenmenizi

nasıl etkiliyor sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin % 78.95'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 67.74'ü sayının çok olması sınıf yönetimimi olumsuz etkiliyor demiştir. Bu konuda ki öğretmen görüşleri *"Benim ortalama öğrenci sayım 15 civarında, öğrenci sayısının çok veya az olması sınıf yönetimini ve öğrencilerle birebir ilgiyi olumsuz etkiliyor. Her öğrenciye ayrılan bireysel zaman azalıyor{G.Ö.{1))."* öğretmenimiz burada öğrenci sayısının artışının öğrencilerine ayıracağı bire bir zamanı azaltacağını vurgulamaktadır. Bir başka öğretmenimiz *"Sınıflarımızın mevcudunun az olması ile öğrencilerimize olan ilgi-alakamız daha fazla oluyor. Ayrıca sınıfı disipline etmek kalabalık sınıflara göre çok daha rahattır. Kalabalık sınıflardaki en büyük problem öğrencilerle sınırlı zaman içinde yeteri kadar ilgilenememektir {G:Ö{15))."* öğrenci sayısının artışının sınıfın disipline edilmesini zorlaştıracağını vurgulamıştır. Özel okuldaki başka bir öğretmenimiz *"sınıf mevcudunun az olması öğrenciler açısından fazlasıyla pozitif bir durumdur. Eksikleri gidermek için daha fazla zamanımız oluyor, böylece öğrencilerimiz konuyu daha iyi anlıyor.(G.Ö.(33))"*devlet okulundaki bir öğretmenimiz *"elbette ki kalabalık sınıflarda (30 'un üzerinde) öğrencilerle birebir ilgilenme daha zordur. Ancak yine de her öğretmenin her ortamda yapabileceği bir şeyler mutlaka vardır. Bunun çarelerini aramak lazım. Gerek oturma düzeninde ayarlamalar yaparak yani birbiriyle sohbet edenleri ayrı ayrı sıralarda oturtarak, derse ilgilerini çekmek için farklı materyaller kullanmak (dersle ilgili video, slayt, ses kayıtları, harita kullanmak gibi) hiçbiri yoksa sınıf tahtasını daha etkin kullanarak ve kullandırarak, öğrencilere sorumluluklar vererek, küçük te olsa güzel bir davranışı mutlaka ödüllendirerek bu sorunları çözmesi gerekir(G:0{20))."*diyerek böyle durumlarla karşılaşıldığında mazeretlerin arkasına sığınılmaması gerektiği konusunda bizlere mesaj vermektedir.

Sayının çokluğu veya azlığı önemli değil: Sınıfınızdaki öğrenci sayısının çok veya az olması sınıf yönetiminizi ve öğrencilerle birebir ilgilenmenizi nasıl etkiliyor sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin % 21.05'i, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin % 32.26'sı sayının çokluğu veya azlığı önemli değil demiştir. Özel okuldaki bir öğretmenimiz *"sınıflarımız ortalama 23-24 kişi. Sınıf içindeki sayının bundan fazla olması halinde belki birazcık sorun yaşanabilir. Ama bu bizim sınıfımızdaki öğrencilerimizle ilgilenmemizin kalitesini düşürmez(G.Ö.(47))."* devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz *"Genel olarak sınıfımda öğrenci sayısı 30 kişidir. Sınıfımdaki öğrenci sayısı sınıf yönetimimi engellemez. Çünkü ben öğrencilerimle bire*

bir ilgilenirim(G.D.{18))."diyerek böyle bir durumun kendisi için sorun teşkil etmediğini belirtmiştir. Bu soruya farklı bir açıdan bakan devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz *"25-30 civarında öğrencim var. Her zaman sınıfta ki öğrenci sayısının çokluğu ile sınıf yönetiminin zorluğu doğru orantılı olmayabilir. Çok kalabalık bir sınıfta, öğrenciler istekliyse rahatça ders yapılabilir. Bunun yanı sıra çok az öğrencinin olduğu bir sınıfta öğrenciler isteksizse ders yapılamayabilir. Bu yüzden sınıf yönetiminde sınıfın istekli olması ve öğretmenin otoritesini koruması da çok önemlidir(G.Ö.{3)).*" sayıdan ziyade sınıfın derse motive olmasının önemini ve bu şekilde kalabalık bir sınıfta bile çok verimli ders işlenebileceğini belirtmiştir. Sorumuza farklı açıdan bakan başka bir öğretmenimiz *"Sınıflardaki öğrenci sayısının fazla olması öğrenme-öğretme sürecini olumsuz etkilemektedir. Kalabalık sınıflarda disiplin sorunları ortaya çıkmaktadır. Buna rağmen sınıf mevcudunun az olması durumunda da sınıfta rekabet ortamı oluşmadığı için öğrenciler başarısızlığı kabullenebilmektedirler. Bence ideal sınıf mevcudu 20 olmalıdır(G:0(34)).*" diyerek sayının azlığının sınıftaki rekabet ortamını ve öğrencilerin başarısını azaltacağını vurgulamıştır.

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular:

Sınıf kurallarınız var mı? Varsa vazgeçemediğiniz ilk üçünü söyler misiniz? Açıklar mısınız?

Araştırmanın dördüncü sorusuna ilişkin araştırmaya katılan 50 öğretmenin görüşleri Tablo-9'da belirtilen oranlar ve temalar altında verilmiştir.

Tablo 9. Sınıf kurallarınız var mı? Vazgeçemediğiniz ilk üçünü söyler misiniz?

Süreçler	Özel	%	Devlet	%
Evet	17	89.48	28	90.33
Hayır	2	10.52	3	9.67
İzinsiz konuşmama	10	52.63	18	58.06
Sınıfta izinsiz dolaşmama	3	15.78	2	6.45

Derse zamanında gelme	7	**36.84**	**8**	**25.80**
Saygılı davranma	**9**	**47.36**	**15**	**48.38**
Dersi dinleme	**8**	**42.10**	**17**	**54.83**
Araç-gereçlerini getirme	**3**	**15.78**	**2**	**6.45**

Evet: Sınıf kurallarınız var mı sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerin %89.48'i, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin % 90.33'ü evet var cevabını vermiştir. Özel okulda çalışan öğretmenlerin %52.63'ü izinsiz konuşulmamasını,%15.78'i sınıfta izinsiz dolaşılmamasını, %36.84'ü derse zamanında gelinmesini, %47.36'sı saygılı davranılmasını, %42.lO'u dersin dinlenmesini, %15.78'i ders araç-gereçlerinin getirilmesini istemektedir. Devlet okullarında çalışan öğretmenlerin %58.06'sı izinsiz konuşulmamasını, % 6.45'i sınıfta izinsiz dolaşılmamasını, % 25.80'i derse zamanında gelinmesini, %48.38 i saygılı davranılmasını, %54.83 il dersin dinlenmesini, % 6.45'i ders araç-gereçlerinin getirilmesini istemektedir. Özel okuldaki bir öğretmenimiz *"sınıf kuralları, öğrencilere sınıfta hangi davranışlarının kabul edilebilir hangi davranışlarının kabul edilemez olduğunu açıkladığından dolayı çok önemlidir, ben kuralları sene başında öğrenci katılımını sağlayarak belirliyorum. Bu şekilde olunca öğrencinin kuralları kabul etmesi ve kurallara uyması daha kolay oluyor. Benim kurallarım.l-Her öğrenci kendi kafasına göre konuşmamalı. 2-Sınıf ortamını bozacak davranışlar olmamalı 3-Öğrencinin sınıfa öğretmenden sonra gelmemesi(G:ö(19))."* kuralların gerekliliğini ifade ediyor. Bir başka öğretmenimiz *"sınıf kuralları olmazsa olmazlardandır. Sınıf kurallarının temel amacı; sınıfta düzeni sağlamak, dengeli ve güvenli bir eğitim-öğretim ortamı sağlamaktır. Her öğretmenin kendine özgü veya öğrenci profiline göre farklı sınıf kuralları vardır. Sınıf kurallarının öğrenci ile belirlenmesi bana göre en verim/isidir. Sınıf kuralları öğrenciler ile belirlendiğinde bu kurallara uymak da onlar için daha kolay oluyor. Benim sınıf kurallarım: I-Dersi iyi dinleme, 2-derse katılma ve 3-öğretmene karşı saygılı olmadır(G.Ö.(29))."* sınıftaki düzeni sağlamak için kurallarının gerekliliğini ve kendisinin kurallarını ifade ediyor. Özel okuldaki bir diğer öğretmenimiz sınıf

kurallarını ve bu soruyla ilgili açıklamalarını şu şekilde ifade ediyor" *l-Öğrencimin benden önce sınıfa girmesi, 2-bir önceki ders verdiğim ödevleri yapması, 3-birisi konuşurken diğerlerinin onu dinlemesi. Bu kuralları genel olarak ben belirliyorum; öğrencilerime bunlara niçin uymamız gerektiğini anlatıyorum. Kurallara uymayanlara karşı ise en büyük yaptırımım: benim onlara, onlarında bana karşı olan sevgi ve saygısıdır, yani birbirimizin sevgi ve saygısını kaybetmek istemeyişimizdir(G:ö(l))."* devlet okulundaki bir öğretmenimiz *"Sınıf kurallarından ziyade öğrencilerin uymalarını istediğim birtakım hususlar var. Bu kuralları beni tanıdıktan sonra otomatik olarak uyguladıklarını görüyorum. Evet, sadece monoton bir ders değil yeri geldiğinde şakalaşmalar olabilir, ders dışı birtakım sohbet yapabiliriz. Ama derse geçtikten sonra da herkesin dersi dinlemesini ve ortamı bozmamasını isterim. Kötü örneği hiçbir zaman kendilerine örnek almamalarını iyi örneği tercih etmeleri gerektiğini belirtirim. Eğer kurallara uymayan öğrenci varsa ikaz da işe yaramamışsa gerekli disiplin işlemlerini uygularım(G:0(20))."* cümleleriyle kendi sınıf yönetimi anlayışını ve kurallarını ifade ediyor. Devlet okulundaki bir başka öğretmenimiz *"Sınıf kuralları prensip olarak ilk derste belirlenir. Aslında belirlemekten ziyade ortak kararla tespit edilir diyeyim. Söylemek istediklerinizi öğrencilere söyletirseniz onların kararı olur. Örnek olarak;]- sınıfta bir kişi konuşur ve diğerleri dinler 2- Ders malzemesi eksik olarak kimse sınıfa gelemez 3- Kimse kimseyi rahatsız edemez. Sıkıntı veremez, üzemez(G:0(21))."* kuralları belirlemede sınıf katılımının ve öğrencilerinde bu kuralları kabul etmesinin, benimsemesinin önemi üzerinde duruyor.

Hayır: Sınıf kurallarınız var mı sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerin % 10.52'si, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin % 9.67'si hayır yok cevabını vermiştir. Özel okulda çalışan öğretmenlerden biri *"öğrencinin dersi iyi dinlemesi ve neticesinde sorduğum sorulara cevap verebilir konumda olması esas teşkil eder. Sınıf kuralları asla koymam(G:ö(6))."*diyerek eğer öğrenci istediğim şeyi yapıyor, sorduğum soruyu cevaplıyorsa o sınıfa kural koymayacağını ifade etmiştir. Özel okuldaki başka bir öğretmenimiz *"belirli sınıf kurallarım yoktur. Hoşlanmadığım bir durumu yüz ifademle belli ederim öğrenci de bunu anlar veya hisseder, ona göre kendisine çeki düzen verir. Herkes normatif olamaz, bu nedenle kuralcılık başarısızlık doğurabilir. Belirlediğiniz kurallar uyulacaksa değer kazanır uyulmayan kurallar lideri zay,jlatır(G:Ö(28))."*diyerek kurallarını bu şekilde, değişik mimiklerle kabul ettirdiğini,

ayrıca kurallara uyulmadığında ve bir yaptırımı olmadığında kuralların öğretmenin otoritesini sarsabileceğini vurgulamıştır.

4.1.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular:

Çalıştığınız okulda sınıflarınız eğitim teknolojilerinden(tepegöz, projeksiyon, akıllı tahta, internet vb.) yararlanmanıza imkan sağlıyor mu? Eğitim teknolojilerinden yararlanmanın sınıf yönetimine etkisi nasıl oluyor? Açıklayabilir misiniz?

Araştırmanın on ikinci sorusuna ilişkin araştırmaya katılan 50 öğretmenin görüşleri Tablo-I 0, 11 'de belirtilen oranlar ve temalar altında verilmiştir.

Tablo 10. Çalıştığınız okulda sınıflarınız eğitim teknolojilerinden(tepegöz, projeksiyon, akıllı tahta, internet vb.) yararlanmanıza imkan sağlıyor mu?

Süreçler	Özel	%	Devlet	%
Teknolojik imkanlar mevcut	19	100	23	74.19
Teknolojik imkanlar yok	0	0	8	25.81
İmkan var ama kullanmıyorum.	0	0	8	25.81

Teknolojik imkanlar mevcut: Çalıştığınız okulda sınıflarınız eğitim teknolojilerinden(tepegöz, projeksiyon, akıllı tahta, internet vb.) yararlanmanıza imkan sağlıyor mu? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin % lOO'ü, devlet okulundaki öğretmenlerin %74.19'u okulumuzda teknolojik imkanlar mevcut cevabını vermiştir. Özel okulda çalışan öğretmenlerimizden biri *"Bulunduğum okulda birçok teknolojik imkan mevcut, idaremiz çağın gerektirdiği yenilikler neyse kısa zamanda onu tedarik edip okulumuza uyarlıyor. Ayrıca okulumuzda akıllı tahta sistemi kullanılmaktadır. Akıllı tahta teknolojisi sayesinde dokümanların hazır bir şekilde bulunması öğretmenin derse ayırdığı vakti de arttırmaktadır(G:Ö(15}}."*diyerek okullarında her türlü teknolojik imkanın bulunduğunu ve okullarının yeni çıkan teknolojilere kısa zamanda uyum

sağladığını ifade etmiştir. Özel okulda çalışan başka bir öğretmenimiz *"okulumuz her türlü olanağı sağlıyor. Akıllı tahtalar sayesinde dersi interaktif anlatıyorum. Çocukların görsel hafızaları kuvvetleniyor. Öğrencilerle iletişimim artıyor, derse daha rahat katılımlarını sağlıyorum. Ayrıca ders daha eğlenceli hale geliyor(G:Ö(42)).*"diyerek yeni teknolojileri kullanmanın dersteki öğrenmeleri daha kalıcı ve eğlenceli hale getirdiğini söylüyor. Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz *"Okulum, sınıfta her türlü teknolojiden yararlanmamıza imkan sağlıyor. (Okulumuzda kullanılan moodle sistemi bu teknolojilerden çok ileridedir.)Eğitim teknolojilerinden yararlanma öğrencilerin derse ilgisini çekme yönünden çok etkilidir. Etkili bir öğretim sağlamaktadır(G:0(4)).*" diyor, bir başka öğretmenimiz *"Buna kısmen diğer sorularda cevap vermiştim ama her öğretmen artık teknolojinin nimetlerinden en az öğrencileri kadar yararlanabilmeli. Çocuklar sizden daha fazla hakim oldukları bir alanda sizin öğretmenliğinizi, alan hakimiyetinizi sorgulayacak duruma gelebilirler. Sınıfın bir öğretmeni vardır o da siz olarak kalmaya devam etmelisiniz bunun yolu kendini yenilemek ve teknolojiye ayak uydurmak hatta teknolojiyi kovalamaktan geçer. Klasik yöntemler ölmedi ama yenilgiye uğruyor. Dersinizle ilgili teknik bilgi ve teknoloji ürünlerine ulaşmalı ve dahası etkin bir şekilde kullanmalısınız. Artık okulumuzda da akıllı tahtalar dönemi başladı. Nasıl kullanırım? Sorusuna kafa yorup bu işi halletmek lazım. Eskiden daktilo vardı şimdi bilgisayar var. Eskiden tepegöz vardı şimdi akıllı tahtalar. Mevcut durum budur ve biz bu çağın çocuklarına hitap ediyoruz. Değişmeyen tek şey değişim ise biz de değişmeliyiz(G:0(21)).*" diyen öğretmenimiz dünyada genel anlamda bir değişim olduğunu bundan eğitimin de nasibini aldığını söylemekte ve öğretmenlerin de kendilerini yenilemeleri gerektiğini aksi taktirde çağın gerisinde kalacaklarını ifade etmektedir.

Teknolojik imkanlar yok: Çalıştığınız okulda sınıflarınız eğitim teknolojilerinden(tepegöz, projeksiyon, akıllı tahta, internet vb.) yararlanmanıza imkan sağlıyor mu? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin hiçbirisi, devlet okulundaki öğretmenlerin % 25.81'i okulumuzda teknolojik imkanlar mevcut değildir cevabını vermiştir. Devlet okulda çalışan öğretmenlerimizden biri *"Teknolojiyi çok fazla kullanamıyoruz. Çünkü çoğu sınıfta yok, olanlarda bozuk. Çocukların ilgisini çekmek açısından teknolojiden faydalanmak önemlidir. Ama teknoloji eksik olsa bile araştırma isteğine sahip olan ve kitap okumayı seven öğrencilerin her zaman başarılı olacağını düşünüyorum{G:0(20)).*"okullarındaki imkanların kısıtlı olmasından şikayet etmiştir.

İmkan var ama kullanmıyorum: Çalıştığınız okulda sınıflarınız eğitim teknolojilerinden(tepegöz, projeksiyon, akıllı tahta, internet vb.) yararlanmanıza imkan sağlıyor mu? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin hiçbirisi, devlet okulundaki öğretmenlerin % 25.81'i okulumuzda teknolojik imkanlar var ama kullanmıyorum cevabını vermiştir. Devlet okulda çalışan öğretmenlerimizden biri *"Çalıştığım okullarda ki sınıflar eğitim teknolojilerinden faydalanma imkânı sağlıyor. Bu teknolojiler sınıf yönetimini olumlu etkiliyor. Daha hızlı ders işleyip, daha çok örnek çözebiliyoruz. Fakat branşımla ilgili görsel materyal bulmakta zorlanıyorum ve kendim hazırlayacak donanıma sahip değilim(G:D(B))."* diyerek okulda bazı imkanlar olsa bile öğretmenlerin bu teknolojiyi kullanacak yeterli donanıma sahip olmadığında bu imkanların bir işe yaramayacağını ifade etmiştir. Devlet okulundaki bir başka öğretmenimiz başka bir soruna parmak basarak doküman sıkıntısını ifade etmiştir ve *"Bir kısmı var ama ben kullanmıyorum. Sınıflarda sinevizyon var ama çoğu bozuk ya da bir yerinde ufak tefek arıza var. Ayrıca öğrenciler için bilgisayar ortamında kullanabileceğimiz dokümanımız yok. Doküman olmayınca da eldeki teknolojilerden yeterince istifade edemiyoruz(G:D(44}}."*

Tablo 11.Eğitim teknolojilerinden yararlanmanın sınıf yönetimine etkisi nasıl oluyor? Açıklayabilir misiniz?

Süreçler	Özel	%	Devlet	%
Öğrencilerin dikkatini derse çekmek daha kolay oluyor	12	63.15	13	41.94
Konuyu kısa zamanda anlatıp daha çok soru çözebiliyoruz	15	78.95	16	51.61
Öğrencilerimizin birçok duyu organına hitap ettiğimiz için daha kalıcı öğrenmeler oluyor	13	68.42	19	61.29
İnternet sayesinde sınıfta bilgiye anında ulaşabiliyoruz	16	84.21	19	61.29
Öğrenciler kitaplara uzak kalıyor; bilgiye ulaşmakta bilgiyi	4	21.05	5	16.13

unutmakta çok hızlı oluyor

Öğrencilerin dikkatini derse çekmek daha kolay oluyor: Eğitim teknolojilerinden yararlanmanın sınıf yönetimine etkisi nasıl oluyor? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin % 65.13 'ü, devlet okulundaki öğretmenlerin % 41.94'ü öğrencilerin dikkatini derse çekmek daha kolay oluyor cevabını vermiştir. Özel okuldaki bir öğretmenimiz konuya şu şekilde yaklaşmıştır. *"Okulumuzda birçok imkân mevcut, bu teknolojik imkânlar dersin daha iyi algılanmasını, öğrencilerin dikkatlerini derse daha kolay çekmemizi sağlıyor(G:Ö(45))."* Başka bir öğretmenimiz ise derslere öğrenci katılımının sağlandığını ayrıca derslerin interaktif işlendiği için daha eğlenceli olduğuna değinip şöyle demiştir. *"Okulumuzun sınıfları akıllı tahtalar ile donatılmış, bu tahtalarla deste internete girebiliyorsunuz, her türlü görseli izleyebiliyorsunuz, öğrencilerde tahtayı aktif kullanabiliyor. Bu durum öğrencinin derse karşı ilgisini artırıyor ve derslerimiz sıkıcılıktan kurtuluyor, daha eğlenceli hale geliyor(G:Ö(28))."*

Konuyu kısa zamanda anlatıp daha çok soru çözebiliyoruz: Eğitim teknolojilerinden yararlanmanın sınıf yönetimine etkisi nasıl oluyor? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin % 78.95'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 51.61'i öğrencilere konuyu kısa zamanda anlatıp daha çok soru çözebiliyoruz cevabını vermiştir. Özel okuldaki bir öğretmenimiz konuya şu şekilde yaklaşmıştır. *"Sınıflarımızda akıllı tahta var, anlatacağımız konuyla ilgili konu anlatım flaşları, görseller bizde mevcut öğrencimizde de kitap halinde doküman bulunmaktadır. Böylece biz konuyu anlatırken şekilleri çizmekle, soruları yazmakla vakit harcamıyoruz. Kısa zamanda soruyu anlatıyoruz geri kalan zamanda bol miktarda soru çözüp konunun pekişmesini sağlıyoruz(G:Ö(24))."*

Öğrencilerimizin birçok duyu organına hitap ettiğimiz için daha kalıcı öğrenmeler oluyor: Eğitim teknolojilerinden yararlanmanın sınıf yönetimine etkisi nasıl oluyor? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin % 68.42'si, devlet okulundaki öğretmenlerin % 61.29'u öğrencilerimizin birçok duyu organına hitap ettiğimiz için daha kalıcı öğrenmeler oluyor cevabını vermiştir. Özel okuldaki bir

öğretmenimiz *"okulumuzdaki her sınıfla akıllı tahta bulunmaktadır. Akıllı tahtalar sayesinde sınıfla öğrencilerime video, slayt izletebiliyorum, powerpoint sunumu ıyapabiliyorum. Ayrıca tahtaların interaktif özelliğinden dolayı öğrencileri aktif şekilde derse katabiliyorum. Böylece öğrencilerin birçok duyu organına hitap edip çoklu zekasına uygun ders işleyebiliyorum(G:Ö(24}).*"diyerek yeni teknoloji ile çoklu zekaya uygun ders işleyebildiğini ifade etmiştir.

İnternet sayesinde sınıfta bilgiye anında ulaşabiliyoruz: Eğitim teknolojilerinden yararlanmanın sınıf yönetimine etkisi nasıl oluyor? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin % 84.21'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 61.29'u internet sayesinde sınıfta bilgiye anında ulaşabiliyoruz cevabını vermiştir. Özel okuldaki bir öğretmenimiz *"Okulumuz bu gibi imkanlara üst safhada yer veriyor, idaremiz diğer yeniliklere de açık. Sınıflarımızda akıllı tahtalar ve internet var. Akıllı tahtalar sayesinde kısa zamanda konuyu anlatıp, daha çok örnek çözüyoruz. Derste interneti kullanıp istediğimiz bilgiye anında ulaşıyoruz. Açıkçası artık öğretmenin konumu değişti, bilgiyi öğretenden ziyade bilgiye nasıl ulaşılacağını gösteren kişi oldu. Bazı öğrencilerimizin birçok teknolojik gelişmede bizden daha iyi olduğunu görüyorum(G:Ö(7)).*" diyerek globalleşen dünyada bilgiye ulaşmanın artık kolay ve hızlı olduğuna değinmiştir. Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz bu konuyu şu şekilde ifade etmiştir . *"Çalıştığım okuldaki sınıflarda tepegöz, projeksiyon ve internet vardır. Eğitim teknolojilerinden yararlanmanın sınıf yönetimine etkisi öğrencinin dersi çok iyi dinlemesini sağlar. Sınıflarda da internet ağı var dizüstü bilgisayarlarımızı götürdüğümüzde ders esnasında internete bağlanıp istediğimiz bilgiye anında erişebiliyoruz(G:D(lB}).*"

Öğrenciler kitaplara uzak kalıyor; bilgiye ulaşmakta bilgiyi unutmakta çok hızlı oluyor: Eğitim teknolojilerinden yararlanmanın sınıf yönetimine etkisi nasıl oluyor? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin% 21.05'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 16.13'ü öğrenciler kitaplara uzak kalıyor; bilgiye ulaşmakta bilgiyi unutmakta çok hızlı oluyor cevabını vermiştir. Özel okuldaki bir öğretmenimiz *"21. Yüzyılda her şey baş döndürücü bir şekilde değişiyor, gelişiyor ve hızlanıyor. Teknoloji de bundan nasibini aldı artık internetin varsa bir bilgisayar ya da telefon yardımıyla tüm dünya ile irtibata geçip bir konu hakkında bilgi sahibi*

*olabiliyorsun. Günümüz nesilleri bilgiye çabuk ulaşmakta ama bilgiyi çabukta unutmaktadır. Bana göre bize kitabın verdiğini hiçbir teknolojik alet tam olarak veremez(G:0(13}}.'*diyerek kitapların yerlerinin dolduramayacağını ifade etmiştir.

4.1.6. Altıncı Alt Probleme Ait Bulgular:

Öğrencilerinizle iletişimi arttırmak için etkinlikler yapar mısınız? Bu yapılanlar sınıf yönetiminizi nasıl etkiler? Açıklayabilir misiniz?

Araştırmanın altıncı sorusuna ilişkin araştırmaya katılan 50 öğretmenin görüşleri Tablo-12' de belirtilen oranlar ve temalar altında verilmiştir.

Tablo 12.Öğrencilerinizle iletişimi arttırmak için etkinlikler yapar mısınız? Bu yapılanlar sınıf yönetiminizi nasıl etkiler? Açıklayabilir misiniz?

Süreçler	Özel	%	Devlet	%
Evet	15	78.94	19	61.29
Hayır	4	21.06	12	38.71
Olumlu etkiler	17	89.47	27	87.09
Olumsuz etkiler	0	0	0	0

Evet: Öğrencilerinizle iletişimi arttırmak için etkinlikler yapar mısınız? Bu yapılanlar sınıf yönetiminizi nasıl etkiler? Açıklar mısınız sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerin %78.94'ü, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin %61.29'u evet etkinlik yaparız cevabını vermiştir. Bu yapılanlar sınıf yönetiminizi nasıl etkiler sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerin % 89.47'si, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin % 87.09'u olumlu etkiler cevabını vermiştir. Bu soruya özel okulda çalışan bir öğretmenimizin verdiği cevap şu şekildedir. *"Evet, halı saha maçı, piknik vs. yaptığım oluyor. Bu yapılanlar birbirimizi daha yakından tanımamızı sağlıyor, iletişimimizi artırıyor, bu da sınıf yönetimine ve derse olumlu yansıyor. Bunların çok önemli olduğunu düşünüyorum. Öğrenci kendisine değer verildiğini hissediyor ve bunun*

karşısında oda bizlere değer gösterip saygı duyuyor(G:ö{l}}." Öğretmenimiz burada öğrenci ile ne kadar çok zaman geçirilirse birbirlerini daha iyi tanıyacaklarını ve tanıdıkça da daha çok seveceklerini, bunun da hem sınıf yönetimine hem de derse olumlu etkisinin olacağını belirtmiştir. Bir başka öğretmenimiz *"sosyal ve sportif faaliyetlerin iletişimde büyük önemi olduğunu düşünüyorum. Uygun şartlar olduğu zaman bu tür faaliyetleri düzenliyoruz. (öğrencilerle yemeğe gitme, eğlence yerlerine gitme, pikniğe gitme gibi) bu yapılanların sınıfa yönelik çok olumlu geri dönüşümleri oluyor. Öğrencilerim arasında ki sevgi, muhabbet ve ortak bir şeyler yapabilme özellikleri artıyor(G.Ö.{24}}."* Diyerek yapılan faaliyetlerin öğrenciler arasındaki önemine reğinmiştir. Özel okulda çalışan bir başka öğretmenim'._z *"öğrencilerle sosyal paylaşımım vardır ancak bu okul sınırları içerisinde kalır. Öğrencilerimle ilişkilerim iyidir. En önemlisi ise onları dinleyebilmektir. Günümüzde çocukların en çok ihtiyaç duyduğu şey birinin onlara değer verip zaman ayırmasıdır. Dinlenilmek, önemsenmek ~stiyorlar günümüz çocukları sevgiye aç(G.Ö.{46}}."* günümüz nesillerinin en önemli sorununa yani yalnızlıklarına, onlara değer verilmemesine, dertlerinin, sıkıntılarının tlinlenilmemesine değinmiştir. Ayrıca kendisinin bu sosyal aktivitelerle bu yaraya bir merhem olmaya çalışmasına vurgu yapmıştır. Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz *"piknik, gezi ve sosyal aktivite hepsini yapmaya çalışırım. Maalesef sporla aram iyi değildir. Ama seyirci olarak destek veririm. Sınıf ve okul takımında yer alanlara sporcu fimlikleri dolayısıyla iltifat ederim. Ayrıca öğrencilerimin aileleriyle tanışmaya ve dostluk kurmaya çalışırım o zaman çocuk istese de öğretmenine yanlış rapamaz(G:0(21))."*öğretmenimiz burada diğer öğretmenlerimizin değinmediği bir nokta olan aile ile iletişimin önemine de değiniyor.

Hayır: Öğrencilerinizle iletişimi arttırmak için etkinlikler yapar mısınız? Bu yapılanlar sınıf yönetiminizi nasıl etkiler? Açıklar mısınız sorusuna özel okulda çalışan !Sğretmenlerin% 21.06'sı, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin% 38.7l'i hayır etkinlik yapmam demiştir. Ayrıca öğretmenlerin hiç birisi yapılan etkinliklerin sınıf yönetimine olumsuz bir etkisinin olduğunu söylememiştir. Bu konudaki bazı öğretmenlerimizin görüşleri şu şekildedir. *"Müfredatı yetiştirme mecburiyetinden dolayı bu tarz aktivitelere vakit ayıramıyorum(G:0{16}}."*öğretmenimiz olaya değişik bir açıdan yaklaşmıştır. Bir naşka öğretmenimiz *"bu tarz aktivitelere katılacak vaktim olmuyor, ama katılsam laydalı olacağına inanıyorum(G.D.(39))."* diyerek zaman probleminden dolayı 5ğrencileriyle ders dışında vakit geçiremediğini belirtmiştir.

4.1.7. Yedinci Alt Probleme Ait Bulgular:

Derse nasıl başlıyorsunuz? Hangi aktivitelerle öğrencileri derse çekiyorsunuz? Açıklayabilir misiniz?

Araştırmanın yedinci sorusuna ilişkin araştırmaya katılan 50 öğretmenin görüşleri Tablo-13 'de belirtilen oranlar ve temalar altında verilmiştir.

Tablo ts.Derse nasıl başlıyorsunuz? Hangi aktivitelerle öğrencileri derse çekebiliyorsunuz?Açıklayabilir misiniz?

Süreçler	Özel	0/o	Devlet	0/o
Hal hatır sorup güncel muhabbet ederek	8	42.11	19	61.30
Kısa bir muhabbet sonra bir önceki dersin tekrarı	13	68.42	11	35.48
Slayt, video, deney	8	42.11	6	19.36

Hal hatır sorup güncel muhabbet ederek: Derse nasıl başlıyorsunuz? Hangi aktivitelerle öğrencileri derse çekebiliyorsunuz? Açıklar mısınız? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin %42.11 'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 61.30'u hal hatır sorup güncel muhabbet ederek derse başladığını söylemiştir. Özel okulda çalışan bir öğretmenimiz *"Derse çocuklarla 3-5 dakika sohbet ederek başlıyorum. Sohbet esnasında şaka kaldırabilecek öğrencilere biraz takılıp sınıfta olumlu bir hava oluşturmaya çalışıp sınıfın moral ve motivasyonunu yüksek tutmasını sağlıyorum. Dersi akıllı tahta dediğimiz bilgisayar teknolojisi ile donatılmış sınıfta işliyorum. Ayrıca bu sistemde çocuklara slayt, video gibi bolca sunuyorum(G:Ö(19}}."*diyerek dersten önce sınıfta olumlu bir havanın oluşmasını sağlamaya çalıştığı söylenebilir. Devlet okulundaki bir öğretmenimiz *"Güncel(siyasi, ekonomik, spor) bir olayla derse başlamayı severim. Bu muhabbetten sonra öğrenciyi derse çekmek daha kolay oluyor(G:0(10))."*diyerek bu tarz bir muhabbetten sonra öğrencileri derse çekmenin daha kolay olacağını vurgulamış olabilir. Devlet okulundaki bir başka öğretmenimiz ise *"evet... Gençler, hafta sonunuz nasıl geçti? Ne var ne yok, Akşamki maçı, filmi*

seyredenler. Bu akşam bütün kalbimizle (feneri, Galatasaray'ı destekliyoruz ...) Eee maçı nerde izliyoruz, Nerde kalmıştık fikri olan var mı? Bu dersi asla unutamayacaksınız, şimdi size çok önemli bir konu hakkında bilgi vereceğim. Ya da bu konu hakkında fikri olan var mı? Diyerek uyarıcı cümleler kurmak günaydından sonra çok etkili oluyor(G:Ö{21}). diyen öğretmenimiz derse neşeli bir başlangıç yapıp öğrencileri rahatlatmanın önemine değinmiş olabilir.

Kısa bir muhabbet sonra bir önceki dersin tekrarı: Derse nasıl başlıyorsunuz? Hangi aktivitelerle öğrencileri derse çekebiliyorsunuz? Açıklar mısınız? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin %68.42'si, devlet okulundaki öğretmenlerin %35.48'i kısa bir muhabbet sonra bir önceki dersin tekrarını yaparak derse başladığını söylemiştir. Özel okulda çalışan bir öğretmenimiz *"selam verip, öğrencilerimin hal ve hatırlarını, bir sıkıntıları olup olmadığını sorarım. Bir önceki dersi özetlerim ve yeni konudan kısaca bahsedip bu konudan sınavda kaç soru geleceğini söyleyip derse giriş yaparım. Ayrıca konu ile ilgili soruları tahtada öğrencilere çözdürürüm. Sınıflarımızda akıllı tahtalar olduğu için konu ile ilgili bir görsel olduğunda tahtadan internete bağlanıp öğrencilere izletirim(G:Ö(l}}* diyerek önce öğrencilerle sıcak bir diyalog sonrada bir önceki dersin tekrarını yaparak derse başladığı söylenebilir. Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz *"bir önceki derste ne yaptığımızı hatırlatarak(soru-cevap yöntemiyle) ve o günkü derste ne işleyeceğimizi, zamanı nasıl kullanacağımızı özetleyerek derse başlarım. Konuyla ilgili gerçek hayattan anekdotlar anlatırım. Konuyla ilgili kendi duygu ve düşüncelerimi paylaşırım(G:0(3)).JI* diyerek ders tekrarının önemine değinmiştir.

Slayt, video, deney: Derse nasıl başlıyorsunuz? Hangi aktivitelerle öğrencileri derse çekebiliyorsunuz? Açıklar mısınız? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin % 42.11'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 19.36'sı derse slayt, video izleterek başlıyoruz cevabını vermiştir. Özel okulda çalışan bir öğretmenimiz *"derse video, slayt vb. gibi uygulamalarla başlamayı tercih ederim. Bunlar hem öğrencinin dikkatini çekip, konuyu anlamayı kolaylaştırırken öğrenciler için de kısa dinlenme vesileleri oluyor(G:Ö(2B)).* demiştir. Özel okuldaki bir başka öğretmenimiz *"animasyona, slaytlara çok önem veriyorum. Basit deneyler yapıyorum. O zaman hafızalarında daha kalıcı oluyor. Deney sonucunda elde ettiğim veri ile konunun ana fikri arasındaki bağlantıyı kurduğumda konuyu pekiştirmiş oluyorum(G:Ö(42}).* diyerek öğretmenimiz bu şekilde bir görselle pekiştirildiğinde öğrenmelerin daha dikkat çekici ve daha kalıcı olacağına değinmiştir. Devlet okulundaki bir öğretmenimiz *"konumuz gereği deney*

uygulama ağırlıklı dersim olduğunda, önceden yapılmış bir işi sınıfa göstererek ne yapacağımızı anlamalarını sağlarım(G:0(13))." diyerek deney yapmanın önemine değinmiştir. Bir başka öğretmenimiz "*konuyla ilgili görseller varsa bilgisayarı kullanırım. Öğrencilerimin ilgisini onların da aktif bir şekilde derse katılmalarını sağlayarak çekerim. Konuyla ilgili görüşlerini alıp yorum yapmalarına izin veririm. Branşım gereği (matematik) deney ve gözlem imkânı bulamıyorum düz anlatımla ve soru cevaplarla ders ilerler(G:0(22)).*" diyerek dersi görsellerle zenginleştirmenin dersi daha zevkli hale getireceği hem de öğrenmelerin daha kalıcı olacağı vurgusu üzerinde durmuştur.

4.1.8. Sekizinci Alt Probleme Ait Bulgular:

Sınıfta otoriteyi nasıl sağlıyorsunuz? Disiplini sağlamak için okul idaresine başvuruyor musunuz? Bu konuda okul yönetiminin tavrı nasıl oluyor? Açıklayabilir misiniz?

Araştırmanın sekizinci sorusuna ilişkin araştırmaya katılan 50 öğretmenin görüşleri Tablo-I 4, 15 de belirtilen oranlar ve temalar altında verilmiştir.

Tablo 14. Sınıfta otoriteyi nasıl sağlıyorsunuz?

Süreçler	Özel	0/o	Devlet	0/o
Gerekirse okul idaresine başvurarak	9	47.37	19	61.29
Okul idaresine başvurmam, disiplini kendim sağlarım	6	31.58	9	29.03
Sınıf kuralları koyup, adil şekilde uygulayarak	7	36.84	9	29.03
Sınıfla iyi iletişim kurarak	12	63.15	17	54.83

Gerekirse okul idaresine başvurarak: Sınıfta otoriteyi nasıl sağlıyorsunuz? Disiplini sağlamak için okul idaresine başvuruyor musunuz? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerimizin % 47.37'si, devlet okulunda çalışan öğretmenlerimizin %

61.29'u gerekirse okul idaresine başvurarak cevabını vermiştir. Bu konuda özel okulda çalışan öğretmenlerimizin verdiği cevaplar şu şekildedir. *"Okul disiplin kuruluna saygısız öğrencileri göndererek disiplin kurulunun uygun gördüğü şekilde cezalandırılmalarını sağlıyorum ama öğrencinin eğitim hakkının elinden alınmasını doğru bulmuyorum(G:Ö{l}}."* ,bir başka öğretmenimiz *"sınıfta otoriteyi sağlamak için öğrenciyi disiplin kuruluna göndermeyi en son çare olarak görüyorum. Öğrenciyi not ile cezalandırmak da bana göre doğru değil. Gerektiğinde okul idaresine gönderilir ve okul idaresi de bu konuda yapılması gereken neyse onu yapar(G:Ö(25}).*"Bir başka öğretmenimiz *"sınıfta otoritenin daha çok öğrenciler için olduğunu anlatarak otorite kurmaya çalışıyorum. Tehdit ve ceza yöntemleri sık kullanılan yöntemler değildir. Öğretmenleri aşan konularda (küfür, kavga, hakaret, kavga...) gibi konularda disiplin kuruluna gönderiyorum(G:Ö{47}}."* diyerek genelde son çare olarak öğrencileri okul disiplin kuruluna sevk ettikleri düşünülebilir. Devlet okulundaki öğretmenlerimizin bir kısmının görüşleri şu şekildedir *"Sınırımı çok zorlayan öğrenci olursa disiplin kuruluna gönderiyorum, ancak öğrenciyi notla tehdit etmek bana ters geliyor. Okulumuz disiplini sağlama konusunda son derece tutarlı davranmaktadır. Bu konuda öğretmen ve öğrenci arasında dengeyi sağlamaktadır(G:0(4)).*"Bir başka öğretmenimiz *"artık böyle şeyler yapıyorum. Haddi aşan öğrenciye bir şekilde üst perdeden dur denilmesine ihtiyaç duyulduğu kanaatindeyim. Hep affetmek ve hep görmezden gelmek akıllı uslu olanlara haksızlık oluyor ve toplumu dejenere ediyor. Nasıl olsa kimseye bir şey yapılmıyor anlayışı yerleşiyor. Bunun yanında en ufak bir şeyi idareye götürmek öğretmenin acizliği olarak algılanabilmektedir buna dikkat etmek gerekir. Sonuçta öğrenciler çocuktur ve hata normaldir ama dozunu kaçıran kaçırdığını bilmeli ve hanesine eksi yazıldığını fark ettirmek için birebir görüşmeler çok yararlı oluyor. Arkadaşlarının yanında fırça, azar, not cezası aksi tesir yapabilit; Kriz yönetmeyi bilmek gerekiyor. Öğrenci genelde disipline gitse de çok büyük bir şey değilse sözlü uyarılarla geçiştiriliyor ve adeta siz öğrenciye karşı mahcup duruma düşürülmüş oluyorsunuz. Yani sen disipline verdinde ne oldu sanki. Bak görüyorsun hiçbir şey olmadı işte der gibi bir duruma düşmemek için ya öğrenciyi disipline vermeden çözüm üretmeye çalışmak lazım ya da disipline verdiysek takibinde olup gereğinin yerine getirilmesini sağlamak lazım(G:0{21}}.*"diyerek bazı müeyyidelerin tutarlı bir şekilde uygulanması gerektiğini aksi taktirde öğretmenin ve idarenin öğrenci karşısında aciz duruma düşeceğini söylemiş olabilir.

Okul idaresine başvurmam disiplini kendim sağlarım: Sınıfta otoriteyi nasıl sağlıyorsunuz? Disiplini sağlamak için okul idaresine başvuruyor musunuz? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerimizin % 31.58'i, devlet okulunda çalışan öğretmenlerimizin % 29.03'ü okul idaresine başvurmam kendim sağlarım cevabını vermiştir. Özel okuldaki bir öğretmenimizin verdiği cevap şu şekildedir *"öğretmen disiplini kendisi sağlar. Yani okul idaresi sağlamaz. Öğretmen eğer onu yani öğrenciye davranış şeklini eğer belirleyememişse, yani bu gelse idare ne yapar. Sus der, sakın öğretmeninizi üzmeyin der. Beş dakika sonra öğrenci bildiğini okuyacaktır. Muhakkak ki iş öğretmende bitiyor(G:Ö(1)).*"devlet okulundaki bir öğretmenimiz *"bu durum bence öğretmenin acziyetini gösterir, öğretmen bir şekilde sınıfına hakim olmalıdır. Ya kendini sevdirecek, ya çok disiplinli ve sert kurallar koyacak, ya da başka bir şekilde kendi işini kendi halledecek(G:Ö(2)).*" diyerek sınıf hakimiyetinin idareyle değil de öğretmenin kendi yöntemleriyle çözülmesi gerektiğini söylemiştir.

Sınıfla iyi iletişim kurarak: Sınıfta otoriteyi nasıl sağlıyorsunuz? Disiplini sağlamak için okul idaresine başvuruyor musunuz? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerimizin % 63.15'i, devlet okulunda çalışan öğretmenlerimizin % 54.83'ü sınıfla iyi iletişim kurarak cevabını vermiştir. Özel okuldaki öğretmenlerimizin bir kısmının verdiği cevaplar şu şekildedir *"disiplini sağlamak için okul idaresine başvurmam. Öğrencinin gönlünü kazanarak, dersteki disiplinsiz davranışlarına meydan vermem(G:Ö(6)).*"Bir başka öğretmenimiz *"okul idaremiz bizlere yardımcı olur ama ben bu gibi idari yöntemleri çok kullanmam, öğrencilerimle güzel bir diyalog kurmaya çalışırım bir problem olduğunda genel olarak kendim hallederim. Olay çok büyüyecek gibi olursa ve ailelere de haber verilmesi gerekiyorsa o zaman idareye bildiririm(G:Ö(l)).*" diyerek idareye başvurmaktan ziyade sınıfla iyi bir iletişimin daha etkili olacağını vurgulamıştır. Başka bir öğretmenimiz *"öğrenciler üzerinde otorite kurmak için hiçbir zaman disiplin kuruluya da notu koz olarak kullanmak gibi seçenekleri kullanmadım. Kullanmayı da aklımdan hiçbir zaman geçirmedim. Bana göre not ile tehdit etmek öğretmen açısından bir acizliktir ve öğrencilerin nefretini üzerine çekmekten başka bir işe yaramaz. Daha faydalı olunabilecek yollara başvurulmalıdır(G:Ö{15)).*" Özel okuldaki başka bir öğretmenimiz *"kesinlikle katılmıyorum. Çünkü eğer biz eğitimci olarak sınıfa hakim olamıyorsak bunun faturasını hemen çocuğa kesmemek lazım. Bir takım yollar denedikten sonra eğer çocuk gerçekten düzelmeyecek konumda ise gerekli yardımı almasını sağlamak lazım. Şu ana*

kadar disiplin için hiç okul idaresine başvurmadım(G:Ö(19}}." diyerek birazda madalyonun bize bakan tarafına değinmiş ve bizim de kendimize çekidüzen vermemiz gerektiğini söylemiştir.

Devlet okulundaki bir öğretmenimiz *"disiplin kurulu ile tehdit etmenin etkisinin uzun süre etkili olacağına inanmıyorum. Okul idaresi sorunlu öğrencilerle ilgilenir ama etkisi kısa sürer. Bence soruna bizim birebir yaklaşmamız daha etkin oluyor. Öğrencilerimizle yakın diyalog birçok problemi çözer(G:D(38))."* diyerek öğrencilerle birebir ilgilenmenin önemine değinmiştir. Bir başka öğretmenimiz *"otoriteyi sağlamak için idare ile cezalandırmayı çok tasvip etmiyorum. Amaç bir derste otorite sağlanmasından ziyade öğrencinin geleceği için kalıcı yöntemler olmasını tercih ediyorum ve bu şekilde verilen cezanın öğrenciyi dersten koparttığını ve ilgisizleştirdiğini düşünüyorum. Bana göre öğrenciye yaptığı yanlışı göstermek ve nasıl davranırsa doğru olur bunu öğretmek öğrenci için yapabileceğimiz en güzel şey olabilir. Notlarla ödüllendirmeyi seviyorum ama ceza vermeyi sevmiyorum(G:0(32))."* diyerek bazen ceza vermenin öğrenciyi daha kötü duruma itebileceği konusu üzerinde durmuştur.

Sınıf kuralları koyup, adil şekilde uygulayarak: Sınıfta otoriteyi nasıl sağlıyorsunuz? Disiplini sağlamak için okul idaresine başvuruyor musunuz? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerimizin % 36.84'ü, devlet okulunda çalışan öğretmenlerimizin % 29.03'ü sınıf kuralları koyup, adil şekilde uygulayarak cevabını vermiştir. Özel okuldaki öğretmenimizin verdiği cevap şu şekildedir *"sene başında sınıf ile kuralları belirleriz sonra bunları hiç kimseye ayrıcalık göstermeden uygularım, kimseye adaletsizlik yapmamaya özen gösteririm. Bu şekilde olunca öğrencilerde ellerinden geldiğince kurallara uymaya çalışır(G:Ö(39}}."*

Tablo 15. Okul yönetiminin tavrı nasıl oluyor?

Süreçler	Özel	%	Devlet	%
ırunu çözmek için her rlü tedbiri alıyor	12	63.15	9	29.03
ıdece ceza veriliyor	4	21.05	15	48.38
eterince ilgilenmiyor	5	26.31	15	48.38

Sorunu çözmek için her türlü tedbiri alıyor: Okul yönetiminin tavrı nasıl oluyor? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin % 63.15'i, devlet okulundaki öğretmenlerimizin % 29.03'ü sorunu çözmek için her türlü tedbiri alıyor cevabını vermiştir. Özel okuldaki bir öğretmenimizin bu konudaki cevabı şu şekilde olmuştur." *Genelde sınıf yönetimi ile ilgili konularda bir problem olursa kendim çözerim ama bazen bizi aşan konular olduğunda(kavga olduğunda, alkol kullanımı vb.) idareye başvurduğum olmuştur. Bu konularda yönetim her türlü tedbiri aldı. Öğrencilerle birebir görüştü, rehberlik servisinden yardım aldı, aileleri haberdar edip sorunun çözümüne onları da ortak etti. Bu şekilde olunca sorun daha fazla büyümeden etkili bir şekilde çözüldü(G:Ö(6}}."*diyerek çalıştığı kurumda sorunların büyümeden nasıl okul, öğrenci, aile üçgeninde çözüldüğünü ifade etti.

Sadece ceza veriliyor: Okul yönetiminin tavrı nasıl oluyor? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin % 21.0S'i, devlet okulundaki öğretmenlerimizin % 48.38'i sadece ceza veriliyor cevabını vermiştir. Devlet okulundaki bir öğretmenimizin bu konudaki cevabı şu şekilde olmuştur. *"sorun, sadece geçiştirilmek için basit bir cezayla örtbas edildi, tabiki öğrencilerden bu durumu suiistimal edip, tekrar yapanlar oldu. Okulun ve yönetimin itibarı sarsılmış oldu. Bana göre ceza verilecekse caydırıcı olmalı, adaletli davranılmalı ve verilen cezanın arkasında durulmalıdır(G:0(2)).*"diyen öğretmenimiz cezalarda tutarlı olmanın, verilen cezanın arkasında durmanın önemi üzerine vurguda bulunmuştur.

Yeterince ilgilenmiyor: Okul yönetiminin tavrı nasıl oluyor? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin % 26.31'i, devlet okulundaki öğretmenlerimizin % 48.38'i yeterince ilgilenmiyor cevabını vermiştir. Devlet okulundaki bir öğretmenimizin bu konudaki cevabı şu şekilde olmuştur. *"Okul yönetimimiz sadece anı kurtarmak için geçici çözümlerle, basit cezalarla sıkıntıları geçiştiriyor. Bu durumda okulda ciddi yönetim zaafları oluyor. Ayrıca verilen cezalarda adil olunmuyor. (G:0(40)).* "Diyen öğretmenimiz sorunların üstünkörü olarak geçiştirildiğini, yeterince ilgilenilmediğini vurguladı.

4.1.9. Dokuzuncu Alt Probleme Ait Bulgular:

Sınıfın fiziksel koşulları (ısı, ışık, temizlik, oturma düzeni vb.) sizin için önemli midir? Sınıfınızda fiziksel düzenlemeler yapıyor musunuz? Açıklayabilir misiniz?

Araştırmanın dokuzuncu sorusuna ilişkin araştırmaya katılan 50 öğretmenin görüşleri Tablo-I 6'da belirtilen oranlar ve temalar altında verilmiştir.

Tablo lô: Sınıfın fiziksel koşulları (ısı, ışık, temizlik, oturma düzeni vb.) sizin için önemli midir? Sınıfınızda fiziksel düzenlemeler yapıyor musunuz? Açıklayabilir misiniz?

Süreçler	Özel	%	Devlet	0/o
Önemlidir, fiziksel düzenlemeler yaparım	16	84.21	25	80.65
Önemli değildir, fiziksel düzenlemeler yapmam	3	15.79	6	19.35
Isıyı ve ışığı kontrol ederim	15	78.95	24	77.42
Oturma düzenini değiştiririm	4	21.05	7	36.84
Sınıfı havalandırı:ım	11	57.89	20	64.52
I emizliği sağlarım	4	21.05	7	36.84

Önemlidir, fiziksel düzenlemeler yapanın: Sınıfın fiziksel koşulları (ısı, ışık, temizlik, oturma düzeni vb.) sizin için önemli midir? Sınıfınızda fiziksel düzenlemeler yapıyor musunuz? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin % 84.21'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 80.65'i önemlidir, fiziksel düzenlemeler yaparım cevabını vermiştir. "Özel okuldaki öğretmenlerden bir kaçının cevabı şöyledir. *"Bu sayılanların hepsi olumlu bir sınıf atmosferi oluşturmak için etkilidir. Sın,jlarda ki aydınlatma, ısıtma uygu.n koşullarda düzenlenmelidir. Zaman zaman öğrenciler arasında klima ve ışık hususunda münakaşa olduğunda müdahale ediyorum{G:Ö{l)).*"Bir başka öğretmenimiz *"dersin verimli işlenebilmesi için sağlıklı bir ortamın olması*

şarttır. lsı, ışık, temizlik, sınıf düzeni, öğrenci sayısı sınıf yönetimi açısından önemli faktörler. Hissediyorum, göze hoş gelmeyen dağınık görüntüyü sevmiyorum(G:Ö{27}}." Diyerek verimli bir ders ortamının olması için ısı, ışık, sınıf düzeni vb. faktörlerin uygun olması gereğini ifade etmiştir. Özel okulda çalışan bir başka öğretmenimiz bu faktörler benim için önemlidir fakat müdahale etme ihtiyacı duymuyorum, çünkü çalıştığım kurumda bunlar tamamen düşünülmüştür diyerek düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmiştir. *"Çalıştığım kurumdaki sınıfların fiziksel koşulları ısı, ışık, oturma düzeni olarak çok iyi olduğu için sınıffiziksel koşullarına müdahale etmiyorum(G:Ö{19}}."*

Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz *"kesinlikle fiziksel koşullar etkilidir. Düzensiz bir şekilde sıraların, sandalyelerin ortada durması hem öğrenciyi hem de öğretmeni kötü yönde etkiler. Öğrencilerin dikkatini dağıtacak hiçbir şey olmaması gerekir. Eğitim-öğretim bir disiplin işidir, öğrencilerimizin bizden maksimum seviyede istifade etmesi için tüm koşullar uygun olmalıdır. Ben de sıra düzeninde, perdelerde, sınıfın ısısında bir sıkıntı varsa onları düzeltir derse o şekilde başlarım. Ayrıca yerlerde çöpler varsa niye attıklarını sorup, çöpleri toplatıp derse öyle başlarım. Öğrencilerime temiz ve tertipli olmalarını öğütlerim(G:D{3}}."diyerek*belli bir tertip ve düzen olması gereğinin üzerinde durmuştur. Bir başka öğretmenimiz *"elbette ki fiziksel şartlar etkilidir. Örneğin çok sıcak ya da çok soğuk bir sınıfta ders yapamazsınız. Yazın sıcağında klimanız yoksa ders anlamını yitiriyor veya aynı şekilde ısınma tertibatı olmayan bir sınıfta kışın soğuğunda nasıl ders yapabilirsiniz. Çok gürültü varsa örneğin okulda tamirat varsa ders saatlerinde de devam eden bir gürültü dersinizi mahveder. Bütün bu durumlar için önlem almak gerekiyor. Klima bozuksa tamir ettirilir ama tamir edilinceye kadar farklı bir sınıf ayarlanmaya çalışılır. Aynı şekilde ısınma için de. Gürültü varsa müdahale edilip susturulur ve öyle ders yapılır. Pis bir sınıfta oturamazsınız ve idareye başvurursunuz. Gerekli önlemi aldırırsınız. Hiç olmadı farklı bir sınıf, atölye, salon ayarlanır ve dersler orada yapılır(G:D{21}}."* diyerek bu sayılan fiziksel şartlardan biri eksikse dersten verim alınmasının da o kadar zor olacağı konusuna değinmiştir.

Önemli değildir, fiziksel düzenlemeler yapmam: Sınıfın fiziksel koşulları (ısı, ışık, temizlik, oturma düzeni vb.) sizin için önemli midir? Sınıfınızda fiziksel düzenlemeler yapıyor musunuz? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin% 15.79'u, devlet okulundaki öğretmenlerin% 19.35'i önemli değildir, fiziksel düzenlemeler yapmam cevabını vermiştir. Devlet okulundaki bir

öğretmenimizin cevabı şöyledir. *"Bu tür şartlar beni çok etkilemez, ders işlemek isteyen her ne şart olursa olsun dersini işler bana göre bunlar ders işlemek istemeyen hocaların bahaneleridir. Yok, hava sıcak, yok klimalar çalışmıyor vb. bana göre hepsi birer mazerettir(G:0(24))."* diyerek kendisi için fiziksel durumdaki eksikliklerin birer mazeret olamayacağını ifade etmiştir.

Diğer fiziksel düzenlemeler: Sınıfın fiziksel koşulları (ısı, ışık, temizlik, oturma düzeni vb.) sizin için önemli midir? Sınıfınızda fiziksel düzenlemeler yapıyor musunuz? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin % 78.95'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 77.42'si ısıyı ve ışığı kontrol ederim; özel okuldaki öğretmenlerin% 21.05'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 36.84'ü oturma düzenini değiştiririm; özel okuldaki öğretmenlerin % 57.89'u, devlet okulundaki öğretmenlerin % 64.52'si sınıfı havalandırırım; özel okuldaki öğretmenlerin % 21.0S'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 36.84 u temizliği sağlarım cevabını vermiştir. Özel okuldaki bazı öğretmenlerin cevapları şu şekildedir. *"Sınıfın fiziki yapısı bir öğretmen için her zaman önem teşkil etmelidir. Sınıfın temizliği, havalandırılmış olması, ısının ve ışığın uygun olması öğrencilerin psikolojisine de sirayet etmektedir. Sınıfın koşullarının düzgün olması, öğretmenin derse ve öğrencilerine pozitif anlamda odaklanmasını sağlar. Bu yüzden sınıfa girdiğimde bunlara mutlaka dikkat ederim(G:Ö{15)).*"diyerek sınıfta fiziksel düzenin önemine dikkat çekmiştir. Bir başka öğretmenimiz *"sınıfın fiziksel olarak ders işlemeye müsait olması çok önemli. Örneğin, oturma düzeni eğer sınıfla düzenli bir oturma planı yoksa sınıfla öğrenciler arası sorunlar çıkacak ve öğretmenin sınıf yönetimi bozulacaktır. Akıllı tahtayı daha verimli kullanabilmek için özellikle sınıftaki perdelerin kapalı olmasına dikkat ediyorum(G:Ö{25)).*"*diyerek* sınıfın fiziksel düzenine farklı bir açıdan bakmıştır. Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz *"öncelikle sıra düzenini sağlarım, sınıfın temizliğini yaptırırım, göz önünde ki kağıt ve çöpleri temizletirim. Sınıfın havası kötü kokuyorsa havalandırırım, derse öyle başlarım. Bunlar bana göre verimli bir ders işlenmesi için ders öncesi mutlaka yapılması gereken şeylerdir{G:D(B)).*" demiştir. Bir başka öğretmenimiz ise bu konuyu şu cümlelerle ifade etmiştir. *"Sınıfın sağlıklı ve temiz olmasını tercih ederim. Çünkü o konuda çok titizim. Sınıfın kirli olduğunu gördüğüm zaman müdahale etme ihtiyacı hissederim. Ayrıca okulda çalışan temizlik görevlilerine gereken hassasiyeti yapmasını rica ederim(G:0{18)).*"

4.1.10. Onuncu Alt Probleme Ait Bulgular:

Sınıf yönetiminde öğretmenin branşı, kıdemi, cinsiyeti vb. nasıl bir etkendir? Açıklayabilir misiniz?

Araştırmanın on üçüncü sorusuna ilişkin araştırmaya katılan 50 öğretmenin görüşleri Tablo-17' de belirtilen oranlar ve temalar altında verilmiştir.

Tablo 17. Sınıf yönetiminde öğretmenin branşı, kıdemi, cinsiyeti vb. nasıl bir etkendir? Açıklayabilir misiniz?

Süreçler	Özel	%	Devlet	0/o
Branş önemli	9	47.36	14	45.16
Branş önemli değil	10	52.64	6	19.36
Kıdem önemli	14	73.68	24	77.42
Kıdem önemli değil	5	26.32	7	22.58
Cinsiyet önemli	8	42.11	12	38.70
Cinsiyet önemli değil	11	57.89	6	19.35
Mesleği severek yapmak daha önemli	10	52.62	16	51.61

Branş: Sınıf yönetiminde öğretmenin branşı, kıdemi, cinsiyeti vb. nasıl bir etkendir? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin% 47.36'sı, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin % 45.16'sı branş önemlidir cevabını vermiştir. Aynı soruya özel okuldaki öğretmenlerimizin % 52.64'ü, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin % 19.36'sı branş önemli değildir cevabını vermiştir. Bu konu ile ilgili özel okuldaki öğretmenlerimizin bir kısmının görüşleri şu şekildedir. *"Öğretmenin branşı; YGS, LYS sınavlarında çok soru gelen bir ders ise doğal olarak öğrencinin ilgisi daha fazla oluyor. Fakat öğretmenimizin branşından çok soru gelmiyorsa dersinin dinlenilme olasılığı azalacaktır. Bunun yanında öğretmenin kıdemi de çok etkilidir.*

sınavlarda çok soru çıkan branş\arm(matemafı.k, fa21\<. "\l'o.) n.oca\annm ::.\\\\"ı -:ıi)net\.m\\\~e daha rahat olacağını, madalyonun diğer tarafından bakıldığında sınavlarda daha az soru gelen branşların hocalarının ise sınıf yönetiminde daha fazla zorlanacağını ifade etmiştir. Özel okuldaki bir başka öğretmenimiz *"bir öğretmen mesleğini, öğrencilerini seviyor ve öğrencilerine bir şeyler verme gayretinde ise bu sayılanlar öğretmenin sınıf yönetimini çok olumlu etkiler ama öğretmende isteksizlik ve ilgisizlik varsa kıdemi artsa da, branşı en tutulan branş olsa da öğrencilerine pek bir şey veremez. Okullarımızda branştan dolayı matematik ve fen bilimleri hocaları revaçtadır ama mesleğini seven bir felsefeci, bir tarihçi vs. isterse branşını ilgi çekici hale getirebilir ve okulun en popüler öğretmenlerinden biri olabilir. Bu yüzden bence en önemli olan mesleğini sevip, gayretli olmak ve gerekli pedagojik formasyonla kendini geliştirmektir(G:Ö(l))."* diyerek branş ve kıdemden daha önemli bir şeye dikkatleri çekerek insanın mesleğini severek yapmasının birçok eksikliği kapatabilecek bir özellik olduğunu vurgulamıştır. Devlet okulundaki bir öğretmenimiz *"Bence branş önemli bir etken çünkü öğrenci ve veli dersi önemli ve önemsiz diye ayırıp ona göre muamele de bulunabiliyor(G:D(B))."*öğrenci ve velilerin dersleri kendilerine göre belli kriterlere göre ayırdığı konusuna değinip, bunun da sınıf yönetimini etkilediğini ifade etmiştir.

Kıdem: Sınıf yönetiminde öğretmenin branşı, kıdemi, cinsiyeti vb. nasıl bir etkendir? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin % 73.68'i, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin % 77.42'si kıdem önemlidir cevabını vermiştir. Aynı soruya özel okuldaki öğretmenlerimizin % 26.32'si, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin % 22.58'i kıdem önemli değildir cevabını vermiştir. Bu konu ile ilgili özel okuldaki öğretmenlerimizin bir kısmının görüşleri şu şekildedir. *"Tecrübe ve kıdem ile sınıf yönetiminin doğru orantılı olduğunu düşünüyorum. Branşla yönetimin ilgisinin olduğunu düşünmüyorum. Önemli olan hangi branştan olursa olsun öğretmenin dersini çok iyi, anlaşılır anlatmaya çalışmasıdır. Öğrenciler genç öğretmenlere karşı kendilerini daha yakın hissediyorlar ve samimi davranıyorlar. Öğretmen yıllarını dolu dolu geçirirse(yani sürekli bilgisini arttırıp daha donanımlı hale gelirse) kıdemi artınca sınıf yönetiminde daha verimli ve etkin olur. Aksi takdirde yaşı arttıkça kendini donanımlı hale getiremedikçe otoriteyi ve sınıf yönetimini kaybedebilir(G:Ö{42))."* diyen öğretmenimiz tecrübe ve kıdemin sınıf yönetimindeki olumlu etkisinden bahsetmiştir. Fakat kıdem ile beraber öğretmenin kendini yetiştirmesi

gerektiğini, aksi taktirde yılların geçmesinin kendisi adına bir avantaj olmayacağını vurgulamıştır.

Cinsiyet: Sınıf yönetiminde öğretmenin branşı, kıdemi, cinsiyeti vb. nasıl bir etkendir? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin % 42.11'i, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin % 38.70'i cinsiyet önemlidir cevabını vermiştir. Aynı soruya özel okuldaki öğretmenlerimizin % 57.89'u, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin % 19.35'i cinsiyet önemli değildir cevabını vermiştir. Bu konu ile ilgili özel okuldaki öğretmenlerimizin bir kısmının görüşleri şu şekildedir. *"Cinsiyet, öğrenci ile iletişime geçişte en önemli faktörlerden biridir. Bana göre bayan öğretmen anneyi yansıttığı için öğrencilerle iletişimde daha avantajlı ve başarılıdır(G:Ö{46}}."* diyerek cinsiyetin önemini ve bu konuda bayan öğretmenlerin şanslı olduğunu ifade etmiştir. Özel okulda çalışan başka bir öğretmenimiz bayan öğretmenlerin herhangi bir problem olduğunda zaman zaman sınıfta zor durumda kaldığını şu şekilde ifade etmiştir. *"Cinsiyetin etkili olduğunu düşünüyorum. Bayanlar daha duygusal oldukları için sınıfta otorite kurmakta zorlanabiliyorlar. Bazı bayan hocaların ağlayarak dersten çıktığına çok şahit olmuşumdur(G:Ö{19}}."Öze1*okuldaki bir başka öğretmenimiz *"Öğretmenin cinsiyetinin erkek olması öğrenci üzerinde otoritesini direkt olarak arttırmaktadır. Öğrencilerin bayan hocalara karşı bakış açısı, erkek hocaya göre daha laçkadır. Bu da ister istemez otorite boşluğu oluşturmaktadır(G:Ö(15}}."* diyerek bayan öğretmenlerin sınıf yönetiminde otorite sıkıntısı yaşayabileceğini ifade etmiştir. Devlet okulundaki bir öğretmenimiz *"bayan öğretmenlerin sınıf yönetimlerini disiplin açısından zayıf buluyorum ve Kıbrıs'taki okullarda bayan öğretmen sayısının fazlalığı ülkemizin eğitiminde disiplin sorunlarına sebep oluyor(G:D(37}).* "diyerek bu durumun Kıbrıs eğitim sisteminde sorunlara sebep olduğunu ifade etmiştir. Devlet okulundaki bir öğretmenimiz bayanların kendilerinde bulunan özelliklerden dolayı daha avantajlı olduklarını şu şekilde ifade etmiştir. *"Bayan öğretmenler daha sempatik olduklarından ve öğrenciye sıcak davrandıklarından dolayı sınıfyönetiminde daha az zorlanacaklarını düşünüyorum(G:D(2}}."*

Mesleği severek yapmak daha önemli: Sınıf yönetiminde öğretmenin branşı, kıdemi, cinsiyeti vb. nasıl bir etkendir? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin% 52.62'si, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin% 51.61'i mesleği

severek yapmak daha önemlidir cevabını vermiştir. Bu konu ile ilgili devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz *"Öğretmenlikte; düzgün bir kişilik ve karakter, güzel ahlak ile birlikte alan bilgisi ve öğretmenlik bilgisi gereklidir. Bunların hepsi olmazsa olmaz. Ama en önemlisi hangisidir derseniz elbette ki öğretmenin mesleğini severek yapması, düzgün kişilik ve karaktere sahip olması, bununla birlikte güzel ahlak olmazsa olmazımızdır. Diğerleri ikinci plandadır ve çok ta önemlidirler ama kişilik kadar değil. O yüzden branş, kıdem cinsiyet ikinci derecede gelir, hangi branş olursa olsun düzgün bir öğretmen kendini kabul ettirir ve hem kendine hem de dersine karşı saygı duyulmasını sağlar. Örneğin not olarak ikinci derecede öneme sahip olan felsefe, resim, müzik, beden eğitimi, din kültürü gibi derslerin öğretmenleri kendi saygınlıkları ve derslerine verdikleri önem, ders işleme yöntemleri ve dersleriyle kazandırdıkları sayesinde okulun en etkin isimleri haline gelebilir. Öte yandan herkesin en önemli ders nazarıyla baktığı matematik, fizik kimya. İngilizce gibi ağır olarak nitelenen derslerin öğretmenleri kişilikleri ile dersin ağırlığını hafifletip kendi zümre arkadaşlarınca bile kınanacak duruma düşebilir. Aynı şekilde bayan öğretmenler özellikle yaramaz diye nitelenen sınıflarda sınıf otoritesini öyle bir kurabilir ki pek çok erkek öğretmenden daha başarılı olabilir yani kişilik, karakter ve ahlak öğretmenlikte en önemli başlıktır(G:0(21))."* diyerek saydığımız kriterlerin öğretmenin kişiliğiyle değer kazanacağını, aksi takdirde bir ehemmiyetinin olmayacağını vurgulamıştır.

4.1.11. On birinci Alt Probleme Ait Bulgular:

Kurumunuzdaki çalışma koşullarından memnun musunuz? Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? Neden? Açıklayabilir misiniz?

Araştırmanın on birinci sorusuna ilişkin araştırmaya katılan 50 öğretmenin görüşleri Tablo-18, 19, 20 de belirtilen oranlar ve temalar altında verilmiştir.

Tablo ts.Kurumunuzdaki çalışma koşullarından memnun musunuz?

Süreçler	Özel	%	Devlet	%
Evet, memnunum	**10**	**52.63**	**24**	**77.41**
Hayır, memnun değilim	**4**	**21.05**	**4**	**12.90**

Evet, memnunum: Kurumunuzdaki çalışma koşullarından memnun musunuz? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerimizin % 52.63'ü, devlet okullarında çalışan öğretmenlerimizin %77.41 'i evet, memnunum cevabını vermiştir. Özel okuldaki bir öğretmenimiz *"Evet, kurumumdan memnunum çalışma koşulları olması gerektiği gibi öğretmenin saygı gördüğü, evrensel değerleri ve toplam kalite ilkelerini benimsemiş, sürekli gelişme ve kendini yenileme gayreti içinde olan, eğitim ve öğretim teknolojilerinin son imkânları ile desteklenmiş, çağdaş, planlı ve programlı bir kurum(G:Ö(l))."* diyerek kurumundan memnuniyetini ifade etmiştir. Bir başka öğretmenimiz *"çalışma koşullarından genel olarak memnun olduğum söylenebilir. Kıbrıs 'ta sayı olarak öğrenci potansiyelinin az olması öğrenciyle ilgi-alaka yönünden daha fazla vakit geçirmemizi sağlamaktadır. Bu durum öğretmenin ve öğrencinin derse olan konsantrasyonunu daha fazla arttırmaktadır(G:Ö(15))."* diyerek kurumundan memnuniyetini dile getirmiştir. Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz okulundan memnuniyetini şu şekilde ifade etmiştir *"Okulumdan memnunum, zaman geçtikçe insanın tecrübeleri de artıyor. Hatta okulumuzdaki rehber öğretmene bu yıl öğrencilere dair hiç sıkıntı yaşamadığımı belirterek ben mi yoksa onlar mı değişti diye sormuştum. O da öğrenci hep aynı öğrenci sanırım biz tecrübe edindik diye belirtmişti. Tabi bence en önemli şey bir işi severek yapmak. Ben rmesleğimi çok seviyorum. Günahıyla sevabıyla öğrencilerle birlikte olmak beni mutlu ediyor(G:D(20))."* diyerek olaya farklı bir bakış açısıyla bakan devlet okulundaki bir başka öğretmenimiz, okulundan ve çalışma koşullarından memnun olduğunu ancak kurumunda çalışan bazı öğretmenlerin rahat tutumundan dolayı çok rahatsız olduğunu şu cümlelerle ifade etmiştir. *"Okulumdan ve çalışma koşullarından memnunum tekrar olsa yine devlet okulunu tercih ederdim. Öğretmenliğimin ilk yıllarında özel bir kurumda çalışıyordum sonrada devlet okuluna geçtim. Bu durumun benim için birçok artısı oldu. Özel okuldaki öğrenciler bir soru sorduğunda bu soruyu çözemiyorum, bu konuyu bilmiyorum derseniz okulda ki öğrencilerin ve idarenin gözünde kredinizi bitirirsiniz ve bir sonraki yıl sizinle sözleşme*

yapılmayabilir. Bu yüzden öğretmenliğimin ilk yıllarımda ders anlatmadan önce saatlerce konu çalışıp, binlerce soru çözdüm. O günlerde ki çabalarım sayesinde branşımda iyi bir konuma geldiğimi düşünüyorum. Ama gördüğüm kadarıyla devlet okulunda durum böyle değil. Öğretmenlerin çoğunda isteksizlik var ve çalışma azmi yok. Öğrenciye çok rahat bir şekilde bu konuyu bilmiyorum veya bu soruyu çözemem diyebiliyor. Tamam, her şeyi bilmemiz ya da her soruyu çözmemiz imkânsız fakat bunu öğrenciye bu kadar rahat söylememeliyiz en azından bu konuyu bir araştırayım ben sana dönüş yapayım diye pozitif ve yapıcı bir cevap vermeliyiz diye düşünüyorum(G.D.(19}}."

Hayır, memnun değilim: Kurumunuzdaki çalışma koşullarından memnun musunuz? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerimizin% 21.05'i, devlet okullarında çalışan öğretmenlerimizin % 12.90'1 hayır, memnun değilim cevabını vermiştir. Özel okuldaki bir öğretmenimiz *"şu anki kurumumdan kısmen memnun sayılırım ama daha garantili olduğundan dolayı devlet okulunda olmak isterdim. Özel sektörde iki dudak arasındasınız ve sizden sürekli verimli olmanız isteniyor(G.Ö.(29))."*diyerek özel sektörde çalışmanın olumsuz yanından bahsetmiştir.

Tablo 19. Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz?

Süreçler	Özel	%	Devlet	0/0
Özelde çalışmak isterim	4	21.05	3	9.68
Devlette çalışmak isterim	13	68.42	26	83.87
Fark etmez	2	10.53	2	6.45

Özelde çalışmak isterim: Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerin % 21.05'i, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin % 9.68'i özel okulda çalışmak isterim cevabını vermiştir. Özel okulda çalışan bir öğretmenimiz *"okulumun imkanlarından çok memnunum. Bu şartlar devam ettiği müddetçe özel*

okullarda çalışabilirim. Okulun fiziksel şartları; yönetimle, öğrencilerimle iletişimim çok iyi çünkü (G:Ö{42))." diyerek belli şartlar sağlandığında özel okulda çalışabileceğini söylemiştir. Devlet okulundaki bir öğretmenimiz özel okullarda teknolojik imkanların daha iyi olduğunu belirterek böyle bir okulda çalışmak istediğini şu şekilde ifade etmiştir *"devlet okullarında teknolojik imkdnlartbilgisayar,' laboratuvar) iyi olmadığı için bu imkanların daha iyi olduğu özel okullarda çalışmak isterdim(G:Ö{43}}."*

Devlette çalışmak isterim: Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerin % 68.42'si, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin % 83.87'si devlet okulunda çalışmak isterim cevabını vermiştir. Özel okulda çalışan bir öğretmenimiz *"kurumumuzda eğitim-öğretim için birçok şey düşünülmüş ve birçok özel okula göre ortamın daha iyi olduğunu düşündüğüm için okulumdan memnunum. Özel okullar bir eğitim-öğretim yuvası olmasına rağmen sonuçta buraların birde ticari yönü var bu yüzden bu okullarda öğretmenlerden az ücret karşılığında yüksek verim bekleniyor. Velilerin ve öğrencilerin memnun edilmesi gerekiyor. Ayrıca iş garantisinin olmaması ayrı bir sıkıntı teşkil ediyor. Bunun yanı sıra özel okuldaki bir öğretmen kendini sürekli yenileyip, zamanın getirdiği değişime ayak uydurmalıdır. Bu durum öğretmeni sürekli canlı tutuyor. Öğretmenliğimin ilk yıllarında bu canlılığım üst safhadaydı ama ilerleyen yıllarda bu canlılık biraz azaldı. O yüzden şu an Milli Eğitimde çalışmak isterim(G:Ö{7)).*"diyerek özel okullarda sürekli hareketli olması gerektiğini, ayrıca iş garantisinin olmadığını söyleyerek devlet okulunda çalışmak istediğini belirtmiştir.

Fark etmez: Şu anki hayat tecrübenizle öğ;etmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerin % 10.53'ü, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin % 6.45'i fark etmez cevabını vermiştir. Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz *"kurumumdaki çalışma koşullarından memnunum. Öğretmen olduğum için çok mutluyum. Şuan ki hayat tecrübemle öğretmenliğe başlasam her ikisini kabul ederim. Önemli olan topluma faydalı bireyler yetiştirmektir{G:0(16).*" diyerek önemli olan insanlığa, topluma hizmet etmenin önemine vurguda bulunmuştur.

Tablo 20.Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? Niçin?

Süreçler	Özel	%	Devlet	%
İş garantisi olduğu için devlet okulu	13	68.42	22	70.97
Çalışma şartları daha rahat, mesai saatleri daha esnek olduğu için devlet	12	63.16	17	54.84
Eğitim-öğretimimkanları daha iyi olduğu için özel okul	3	15.78	2	6.45
Daha faydalı olacağıma inandığım için devlet	2	10.52	4	12.90

İş garantisi olduğu için devlet okulu: Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? Niçin? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin % 68.42'si, devlet okulundaki öğretmenlerimizin %70.97'si iş garantisi olduğu için devlet okulunda çalışmak isterim cevabını vermiştir. Özel okulda çalışan öğretmenlerimizden biri *"kurumumdan memnunum. Ama şu anda özel okul mu devlet okulumu derseniz tabii ki devlet okulunda çalışmak isterdim. Çünkü burada her haziran ayında sözleşmem yenilenecek mi, yenilenmeyecek mi? Diye düşünmek zorunda kalıyorum. Ayrıca özeldeki haklar ile devletteki haklar arasında büyük farklar var(G:Ö(25}}."* diyerek özel sektörde iş garantisinin olmadığını vurgulamıştır. Benzer bir noktayı devlet okulundaki bir öğretmenimiz şu cümlelerle ifade etmiştir. *"Kurumumdaki çalışma koşulları hakkında mutlaka iyileştirilmesi gereken noktalar olduğunu söyleyebilirim elbette ama özel okul tecrübesi olan bir öğretmen olarak konuşmak gerekirse özel okulların öğrenci profili ve yönetim anlayışında sizi olumsuz etkileyecek işinizden zevk almanızı engelleyecek durumlar söz konusu olabilmektedir. Öğretmen acaba benim sözleşmemiz seneye yenileyecekler mi diye hesap yaptığı takdirde motivasyonu kötü etkilenebilir. Aslında kaliteye yakalamak adına hoş bir uygulama gibi geliyor ama genelde öğretmenler bu durumdan kötü etkileniyor. Elbette ki devlet okulunda çalışanlar da nasıl olsa benim işim garanti düşüncesinde hareket ediyorlarsa o da motivasyonu bitiriyor dengeyi iyi*

ayarlayabilecek bir sistem değişikliği yapılabilir. Devlet okullarında görevliyim ve gayet memnunum(G:Ö(21))."

Çalışma şartları daha rahat, mesai saatleri daha esnek olduğu için devlet: Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? Niçin? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin % 63.16'sı, devlet okulundaki öğretmenlerimizin %54.84'ü çalışma şartları daha rahat, mesai saatleri daha esnek olduğu için devlet okulunda çalışmak isterim cevabını vermiştir. Özel okulda çalışan öğretmenlerimizden biri *"özel okulun kendine göre birçok güzel yönü var ama kurumumuzda mesai anlayışı olduğundan dolayı dersim olsa da olmasa da okula gitmek zorundayım ya da dersim erken bittiğinde eve erken gidemiyorum. Eğer devlet okulunda olsaydım durum bu şekilde olmayacaktı. Dersim olmadığında okula gitmeyecek, dersim erken bittiğinde eve erken dönebilecektim. Bu yüzden devlet okulunda çalışmak isterdim(G:Ö{28}).*" diyerek devlet okulunda çalışmanın artılarından birine değinmiştir.

Eğitim-öğretim imkanları daha iyi olduğu için özel okul: Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? Niçin? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin % 15.78'i, devlet okulundaki öğretmenlerimizin %6.45'i Eğitim-öğretim imkanları daha iyi olduğu için özel okulda çalışmak isterim cevabını vermiştir. Özel okulda çalışan öğretmenlerimizden biri *"yine özel okulda çalışmak isterim. Çalışma koşullarıyla ve benim öğretmenlik anlamında beklentilerimi karşılayan bir kurumda çalışıyorum. Özel okulların çalışma koşulları devlet okullarına göre daha ağır olabilir ama bana getirisi de çok fazla. Yani beklentilerimi karşılıyor ve öğrenci başarılarını gördükçe de mutlu oluyorum(G:Ö(47}}."*diyerek eğitim öğretimin özel okullarda daha iyi olduğunu ifade etmiş ve öğrencilerinin başarılarının kendisini mutlu ettiğini söylemiştir.

Daha faydalı olacağıma inandığım için devlet: Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? Niçin? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin % 10.52'si, devlet okulundaki öğretmenlerimizin % 12.90'1 daha faydalı olacağıma inandığım için devlet okulunda çalışmak isterim cevabını vermiştir. Özel okulda çalışan öğretmenlerimizden biri *"kurumumdan gayet memnunum. Ancak devlet okulunda çalışmak tercihim olurdu.*

Çü.n\ü. de'J\et o\u\undu'ıü ö~encü.ere ü:z.ü.\ü:)'()YU.m, u.~-v\~\ m.~"ü-'i\~~ ~~1\1..~~ ~~~\.1.

öğretmenlerin öğrencilere vereceği hiçbir *şey* olmadığı ve *öğrencinin yani* bir *bireyin geleceği ile oynandığı kanaatini taşıyorum. Ben devlet okulunda olursam geleceğini kurtaracağım öğrenciler olacaktır diye düşünüyorum.(G:Ö{6}.*'diyerek kendisinin devlet okulunda öğrencilere daha fazla yararlı olacağını düşünmektedir. Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimiz özel okullarda işin içine maddiyatın girdiğini dolayısıyla öğretmenin tam olarak istediği gibi rahat davranamayacağını şu ifadelerle anlatmıştır. *"Kurumumdan memnunum, çalışma koşulları gayet iyi. Burada daha yararlı olacağımı düşündüğümden dolayı tekrar devlet okulunu tercih ederdim. Özel okullarda işin içine maddiyat girdiği için öğretmen yapmacık davranmak zorunda kalabiliyor. Bu yüzden devlet okulları daha samimi ve doğal geliyor. Özel okullar öğretmeni işçi olarak görüyor(G:D{10}."*

4.2. TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma sorusunun alt problemlerine ilişkin bulguların tartışılması ve yorumlanması yapılacaktır. Elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuçlara göre yorumların literatürle ve daha önce yapılmış araştırma sonuçları ile desteklenerek okuyucunun konuyu daha iyi kavramasına yardımcı olması sağlanmıştır.

4.2.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması:

Sınıf yönetiminde ağırlıklı yaklaşımınız nedir? Sorusuna özel okullarda çalışan öğretmenlerin %52.63'ü, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin %45.16'sı demokratik yönetim tarzını benimsediklerini belirtmişlerdir. Saban (2005)'a göre her öğretmenin daha okulun ilk gününden itibaren asıl sorması gereken temel soru, sınıfımdaki her öğrencinin sağlıklı gelişmesini sağlayacak bir sınıf ortamını nasıl oluşturabilirim? Ya da sınıfımı nasıl demokratik bir topluluk haline getirebilirim ki, sınıftaki her öğrenci kendisinin değerli olduğunu ve kendisine saygı duyulduğunu hissetsin? Sorusu olmalıdır. Yani, öğretmenlerin sınıfta disiplini sağlama konusundaki çabaları, öğrencilerin davranışlarını kontrol etmek yerine, onların doğal meraklarını geliştirmeye ve sınıfta demokratik bir atmosferin oluşmasını sağlamaya yönelik olmalıdır demiştir. Bu bağlamda özel okuldaki ve devlet okulundaki öğretmenlerimizin büyük bir kısmı demokratik yönetim tarzını benimsemiştir. Her iki kurumdaki öğretmenlerimiz öğrencilerine kendilerini rahatça ifade edebilecekleri bir sınıf ortamı oluşturmaya özen göstermektedir. Bu öğretmenlerimiz otoriter tavrın etkili ama korkutucu, ilgisiz tavrın sevimli ama etkisiz olduğunu belirtmiştir. Devlet okulunda çalışan bir öğretmenimizin öğretmen tarifinde belirttiği şekliyle, ne korkutacak kadar sert, ne de şımartacak kadar yumuşak olmaması gerektiğini, en güzelinin "babacan" diye niteleyebileceğimiz tatlı-sert yöntem olduğunu düşünebiliriz.

Sınıf yönetimindeki ağırlıklı yaklaşımınız nedir? Sorusuyla ilgili olan diğer tema 'otoriterim' görüşü özel okuldaki öğretmenlerimizin %10.52'si, devlet okulundaki öğretmenlerimizin %19.35'i tarafından kabul edilmiştir. Bu temada her iki kurumdaki otoriter öğretmenlerin oranı diğer yönetim tarzlarına göre düşük çıkmıştır. Devlet okulundaki otoriter öğretmenlerin oranı, özel okuldakilerin yaklaşık iki katı kadardır.

Genel anlamda baktığımızda okullarımızdaki öğretmenlerimizin otorite ve disiplin kavramı değişmektedir. Bu bağlamda elde ettiğimiz bulgular Hatice Fakioğlu Bağcı (2012) ' nm 'İstanbul ilinde ilköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlilikleri' konulu çalışmasını destekler niteliktedir. Bilgi, çağımızın en değerli sermayesi olarak kabul edilmektedir. Toplumun sağlam temeller üzerinde yükselmesi için gereken ilk adım eğitimdir. Günümüzde eğitim, teknolojik gelişmelerin etkisiyle yeniden şekillenme sürecine girmiştir. Eğitim artık, bilginin aktarılmasından çok, bilgiye ulaşma ve onu kullanma becerilerini kazandırma boyutu ile ön plana çıkmaktadır. Eğitimdeki değişme ve gelişmelere paralel olarak, öğretmenlerin rolleri, geleneksel anlayıştan çağdaş anlayışa doğru gelişme göstermektedir. Geleneksel okulda öğretmenin rolü bilgi yayıcılık iken, çağdaş okulda öğretmenin rolü, öğrenmeyi öğreten biçimine dönüşmüştür. Geleneksel okulda öğretmenin otoriter bir anlayışla sınıfını yönetmesi söz konusu iken, çağdaş okulda öğretmenin demokratik liderlik anlayışına uygun olarak sınıfı yönetmesi beklenmektedir. Bu durum, sınıf yönetiminin çağdaş bir anlayışla yeniden ele alınıp eğitim sistemindeki yerine oturtulmasını zorunlu kılmaktadır

Bu soruya özel okuldaki öğretmenlerimizin % 36.84'ü, devlet okulundaki öğretmenlerimizin % 35.48'i hem demokratik hem de otoriter olunması gerektiğini, bunun öğrenciler için en iyi yaklaşım tarzı olduğunu toplum olarak bizlerin tam olarak demokrasiyi hazmedemediğimizi bu yüzden ara sıra otoriter davranmamız gerektiğini ifade etmektedir. Başar(2008)'a göre sınıf yönetimi kavramı çoğu kez disiplin ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Oysa sınıf yönetimi kavramı disiplin kavramından daha geniş bir içerik taşır. Bu kavram, öğretmenlerinin sınıf aktivitelerini, yardımlaşmayı ve üretken bir çalışma ortamını sağlaması için öğrencileri hazırlamasını öngörür. Sınıf Yönetimi; Olumlu ve verimli öğrenme ortamı sağlamak amacıyla kullanılan tekniklerdir. Öğretmen ve öğrencilerin çalışma engellerinin en aza indirilmesi, öğretim zamanının uygun kullanılması, etkinliklere öğrencilerin katılımının sağlanmasıdır.

Bu yaklaşımı tercih etmenizde neler etkili oldu sorusuna özel okullarda çalışan öğretmenlerin %15.78'i aldığım eğitim, % 15.78'i sınıf ortamı, %21.05'i kişisel özelliklerim, %47.36'sı hepsi etkili olmuştur cevabını vermiştir. Devlet okullarında çalışan öğretmenlerin% 19.35'i aldığım eğitim, %16.12'si sınıf ortamı, %32.25'i kişisel özelliklerim, %32.25'i hepsi etkili olmuştur cevabını vermiştir. Verilen cevaplara dikkat edildiğinde her iki kurumdaki öğretmenlerin eğitim, sınıf ortamı ve kişisel özelliklerim

temalarına verdikleri oranlar birbirine yakındır. Öğretmenlerimizin sınıf yönetimlerini şekillendiren en önemli etken bütün değişkenlerin etkisinin olduğunu ifade eden hepsi etkiler seçeneği olmuştur. Sonuç olarak elde ettiğimiz veriler, Aydın Yaka (2006) 'nm 'sınıf yönetimi yaklaşımları' çalışmasıyla örtüşmektedir. Yaka' ya göre sınıf yönetim modelleri öğretmene sınıf yönetimi konusunda bir zenginlik ve çeşitlilik sunmaktadır. Öğretmenler gerek kendi mesleki özelliklerine, yeterliklerine, tecrübelerine göre; gerekse öğrencilerin özelliklerini, dersin, sınıfın ve okulun niteliklerini dikkate alarak bu modellerden birini veya bir kaçını uygulayabilirler. Hatta kendileri yepyeni bir model de oluşturabilirler.

4.2.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması:

Sınıf yönetiminden ne anlıyorsunuz? Sizce etkili bir sınıf yönetimi ne demektir? Görüşlerinizi açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okullarda çalışan öğretmenlerin %63.15'i, devlet okulundaki öğretmenlerin %48.38'i dersi etkili bir şekilde anlatmak için uygun ortamın oluşturulması cevabını vermiştir. Her iki kurumdaki öğretmenlerimizin sınıf yönetiminden anladıkları karşılaştırıldığında en yüksek oranla söylenilenin bu seçenektir. İki kurumu aralarında karşılaştırdığımızda özel okuldaki öğretmenler etkili ders anlatmak için uygun ortamın oluşturulması cümlesini daha çok kullanmıştır. Erden (2005)'e göre sınıf yönetiminin temel amacı olumlu ve verimli bir öğrenme ortamı oluşturarak, öğrencilerin öğretim hedeflerine ulaşmalarını sağlamaktır. Bu amaçla sınıfa ait tüm parçalardan bir sistem oluşturulmakta ve bu sistem yönetilmektedir. Turan(2007)'a göre etkili ve verimli bir sınıf yönetimi öğrencinin bireysel, sosyal ve demokratik yönden gelişmesine önemli katkılar sağlayarak öğrencinin gelecekteki öğrenme yaşantılarını etkilemektedir. Başka bir ifade ile sınıf yönetimi, sınıfta pozitif bir öğrenme iklimi oluşturma, öğrencilerin kendilerini özgürce ifade edebilmelerine ve potansiyellerini ortaya koyabilmelerine fırsat sağlama sürecidir. Bu bağlamda katılımcıların sınıf yönetimi kavramını farklı kelimelerle ama birbirine benzer noktaları vurgular şekilde tanımladıkları görülmektedir. Katılımcıların yarısı sınıf yönetimi kavramını 'verimli ders işleme ortamını sağlama' vurgusu üzerinden tanımlamaktadır. Her iki kurumda çalışan öğretmenler genellikle sınıf yönetimini 'dersi etkili bir şekilde anlatmak için uygun ortamın oluşması', 'eğitim ve öğretimin düzgün

[illegible]

gibi birbirine benzer ifadelerle açıklamaktadırlar.

Özel okulda çalışan öğretmenlerin%3 1.57'si, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin%29.03'ü ise sınıf yönetimi kavramını 'sınıfa hâkim olma' fikri üzerinden tanımlamaktadır. Bu katılımcıların genellikle sınıf yönetimi kavramını 'derse ve çocuklara hakimiyet', 'öğretmenin sınıfa olan hakimiyeti ve dersi anlatma becerisi', 'sınıfa hâkim olup öğrencileri mutlu bir şekilde derse motive etmek' gibi sınıfa hâkim olma fikrinin ön plana çıktığı tanımlamalarla nitelemektedirler. Bu fikri savunan öğretmenlerimizin oranı her iki kurumda da birbirine yakın çıkmıştır.

Özel okulda çalışan öğretmenlerimizin az bir kısmı %5.26'sı, devlet okulunda çalışan öğretmenlerimizin de %22.58'i ise sınıf yönetimi kavramını 'disiplinli bir ortamın oluşturulması' olarak anlamıştır. Bu verilere göre her iki kurum karşılaştırıldığında devlet okulundaki öğretmenlerin sınıf yönetiminde disiplin anlayışı daha fazladır. Bu konudaki bulgularımız Bahtiyar Sirkeci'nin 'Özel ve devlet ilköğretim okulları birinci kademesindeki öğretmenlerin, sınıf yönetiminde karşılaştıkları disiplin sorunları ve yaklaşım biçimleri' araştırmasıyla paralel sonuçlar içermektedir.

4.2.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması:

Sınıflarınızdaki ortalama öğrenci sayısı kaç tanedir? Sorusuna özel liselerde çalışan öğretmenlerin sınıf ortalamaları 7 tanesinin 10-15, 8 tanesinin 15-20, 4 tanesinin 20-25 öğrencisi olduğunu; devlet liselerindeki öğretmenlerin ise 2 tanesinin 10-15, 6 tanesinin 15-20, 20 tanesinin 20-25, 2 tanesinin 25-30, 1 tanesinin 30 ve üzerinde öğrencisi olduğunu öğrendik. Özel liselerdeki sınıflarda öğrenci sayısı az olmakla birlikte genel olarak her iki kurumdaki öğrenci sayılarının çok olduğu söylenemez. Öğrenci sayısının ne olması gerektiği hakkında kesin bir görüş olmamakla birlikte Aydın(2010)'a göre sınıfta öğrenci sayısının genel olarak 30'un üstünde olması istenmeyen bir durumdur. İdeal bir öğrenci sayısının olmadığı, bu durumun eğitimin düzeyine, türüne ve dersin niteliğine göre değişebileceği unutulmamalıdır. Kalabalık olmayan sınıflar, öğretmene bazı kolaylıklar sağlar. Bu sınıflar, öğretmene ek zaman kullanımı, az kaynakla yetinebilme, her öğrenciye daha fazla zaman ayırabilme, öğrenci gelişimini kolay izleyebilme, sınıfı daha etkili yönetebilme ve etkin öğrenmeyi

ko\aJ\aştırabi\me fırsat\an verir. Ka\aba\ık o\maJan sımt\arcıa 'oire)'se\ cıi\<kat çoğ,a\n, sınıf düzenini bozucu davranışlar azalır ve sınıf etkinliklerine katılım artar.

Sınıfınızdaki öğrenci sayısının çok veya az olması sınıf yönetiminizi ve öğrencilerle birebir ilgilenmenizi nasıl etkiliyor? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin % 78.95'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 67.74'ü sayının çok olması sınıf yönetimimi olumsuz etkiliyor cevabını vermiştir. Her iki kurumdaki öğretmenlerin çoğunluğu sınıf mevcudunun çok olmasını olumsuz bir durum olarak tanımlamış ve sayının çok olması sınıf yönetimimizi, öğrencilerimizle bire bir ilgilenmemizi, onların sorunlarına daha teferruatlı eğilmemizi, ders verimimizi azaltıyor. Ayrıca kalabalık sınıflarda disiplin sorunlarının çıktığına dair cevaplar verilmiştir. Bulgularımız Blatcford, Bassett ve Brown (2005) yaptıkları araştırmayla örtüşmektedir. Araştırmaya göre öğrenci sayısı 25 ve altında olan 16 sınıfı ve öğrenci sayısı 31 ve üzeri olan 26 kalabalık sınıfı; öğretmen-öğrenci iletişimi, öğrenci çalışmaları ve öğrenci-öğrenci iletişimi açısından gözlemlenmiş. Sonuçta öğretmen-öğrenci iletişiminin ve sınıf yönetiminin mevcudu az olan sınıflarda daha aktif olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmanın bulgularında da öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu mevcut arttıkça bire bir ilgilenmenin ve iletişimin azaldığını ifade etmiştir.

Bu soruya özel okuldaki öğretmenlerin% 21.05'i, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin% 32.26'sı sayının çokluğu veya azlığı önemli değildir demiştir. Öğrenci sayısının çok olmasının sınıf yönetimini olumsuz etkilemeyeceğini söyleyen öğretmenlerimiz 25-30 civarında öğrencim var. Her zaman sınıfta ki öğrenci sayısının çokluğu ile sınıf yönetiminin zorluğu doğru orantılı olmayabilir. Çok kalabalık bir sınıfta, öğrenciler istekliyse rahatça ders yapılabilir. Bunun yanı sıra çok az öğrencinin olduğu bir sınıfta öğrenciler isteksizse ders yapılamayabilir. Bu yüzden sınıf yönetiminde sınıfın istekli olması ve öğretmenin otoritesini koruması da çok önemlidir şeklinde düşüncelerini ifade etmişlerdir. Bu elde edilen sonuçlar Başar(2003)'e göre iyi hazırlanmış bir sınıf ortamı öğrenci için güdüleyici, tersi durumda ise vurucu olabilir. Sınıftaki öğrencilerin sayısı, duvar ve eşya renkleri, ışık, ısı, temizlik, gürültü düzeyleri, görünüm, sınıftaki fiziksel ortamın öğeleri olarak sayılabilir. Sınıftaki öğrenci sayısının az-çok ayrımı, çeşitli araştırmalarda farklı rakamlarla gösterilmiştir. Örneğin bazı araştırmacılar 16-20 kişilik bir sınıf için küçük, 26-30 kişilik sınıf için de büyük demiş, bulgularını buna göre yorumlayarak su sonuçlara ulaşmıştır: Okuma başarısı açısından küçük ve büyük sınıflar arasında fark yoktur. Öğrenci sayısı ile sınıf yönetimi ve

başarısı arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Bu sayıların küçük-büyük sınıf ayrımı yapmada yetersiz kaldığı başka araştırma sonuçlarıyla ortaya çıkmıştır. Ayrıca, kapsamlı bir araştırmada, on beş kişilik bir sınıftaki öğrenme, yirmi üç kişilik sınıftakinden daha çok olmuştur. Bu araştırmadaki bulguların bir kısmı bizim araştırmamızla örtüşmektedir, bir kısmı ise ters düşmektedir.

4.2.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması:

Sınıf kurallarınız var mı? Varsa vazgeçemediğiniz ilk üçünü söyler misiniz? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerin %89.48'i, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin % 90.33'ü evet var cevabını vermiştir. Sınıf kuralları koyan özel okulda çalışan öğretmenlerin % 52.63'ü izinsiz konuşulmamasını,%15.78'i sınıfta izinsiz dolaşılmamasını, %36.84'ü derse zamanında gelinmesini, %47.36'sı saygılı davranılmasını, %42.lO'u dersin dinlenmesini, %15.78'i ders araç-gereçlerinin getirilmesini istemektedir. Devlet okullarında çalışan öğretmenlerin %58.06'sı izinsiz konuşulmamasını, % 6.45'i sınıfta izinsiz dolaşılmamasını, % 25.80'i derse zamanında gelinmesini, %48.38'i saygılı davranılmasını, %54.83'ü dersin dinlenmesini, % 6.45'i ders araç-gereçlerinin getirilmesini istemektedir.

Araştırmamızın bulgularına göre her iki kurumdaki öğretmenlerimizin büyük bir kısmının sınıf kuralları olduğu görülmektedir ve konulan kurallardaki oranlar birbirine çok yakındır. Öğretmenlerimizin koyduğu kurallar genel olarak sınıf yönetimini kolaylaştırıp, sınıfta öğretmenin otoritesini artırmaya yöneliktir. Çelik (2006)'e göre sınıf kuralları, öğrencilere sınıfta hangi davranışın kabul edilebilir hangi davranışın kabul edilemez olduğunu açıklayan yargılar olarak tanımlanmaktadır. Sınıf kurallarının temel amacı; sınıfta düzeni sağlamak, dengeli, kestirilebilir ve güvenli bir eğitim-öğretim ortamı sağlamaktır. Özel ve Bayındır(201 O)'a göre kurallar kesinlikle, sabit, değişmez davranış kalıpları olarak görülmemelidir. Kuralların işe yarayabilmesi için öğrenme ortamına, öğrenciye, gruba ve zamana göre esnekliklere sahip olabilmesi ve mevcut duruma uyarlanabilmesi gerekmektedir. Neleri yapması neleri yapmaması gerektiğini önceden bilen bir öğrenci, bunların sonuçlarını da bildiğinden davranışlarını bunlara göre düzenlemektedir. Kurallar herkes içindir ve bir kişiden diğerine değişmediği için yansızlığı ve kişisel istekler doğrultusunda yapılacakları engelleme

~ ~ô.~ô.'-, '{,._~.-&_ö.'- ~ô,'\~i.\.~~~ 'i\.'-~'\~~ ~~~~~~~ ~'t~ ~~~ô.~ô.~ ,, i~~~,\~.Xi\.~

!tkisinin benimsenmesi kolaylaşır. Yani öğrenciler yapılması istenenleri tereddütsüz ıbul ederler. Ödül ve ceza kabul edilebilir bir hale gelir. Sınıfta, kurallar sayesinde ğretmenin karar gereksinimi ve öğrencinin yönlendirme arayışı azalır.

Sınıf kurallarınız var mı? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerin % 0.52'si, devlet okullarında çalışan öğretmenlerin% 9.67'si hayır kuralım yok cevabını ermiştir. Kural koymayan öğretmenlerde aslında kendilerine göre kuralları olduğunu ma bunu yazılı veya sözlü halde ifade etmediklerini, öğrencilerin kendilerini tanıdıkça u kurallara kendiliğinden uyduklarını söylemişlerdir.

4.2.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması:

Çalıştığınız okulda sınıflarınız eğitim teknolojilerinden(tepegöz, projeksiyon, cıllı tahta, internet vb.) yararlanmanıza imkan sağlıyor mu? Sorusuna özel okuldaki ğretmerlerin % lOO'ü, devlet okulundaki öğretmenlerin %74.19'u okulumuzdaki nıflarımız teknolojik imkanlardan yararlanmamıza imkan sağlıyor cevabını vermiştir. raştırmamızın bulgularına göre özel okuldaki öğretmenlerin hepsi yeterli düzeyde ğitim teknolojilerinden yararlanmaktadır ve bilgisayar kullanım seviyelerinin her geçen In daha iyiye gittiğini ifade etmektedirler. Okuldaki her sınıfta akıllı tahta ve internet rlunmaktadır. Okul idaresinin kendilerine verdikleri ders anlatım flaşlarında konu ılatımı ve konuyla ilgili birçok örnek soru ve aktivite var. Devlet okulundaki ğretmenlerimizin de çoğunluğu (%74.19) az ya da çok bilgisayar destekli öğretimden ırarlanmaktadırlar. Bilgisayar destekli öğretim yaptıklarını belirten katılımcıların bir smı bilgisayarı iyi derecede ve sık kullanırken, bir kısmı nispeten amatörce ve daha az ıllanmaktadırlar. Okullarda şimdilik akıllı tahta yok ama bazı okullarımıza ıümüzdeki yıllarda alınacağı söylenmiş. Okullarımızda projeksiyon bulunmaktadır. ğretmenlerimiz dizüstü bilgisayarlarını getirdiğinde öğrencilerine istedikleri görselleri letebilmektedir. Fakat burada öğretmenlerimiz ders için uygun doküman ve materyal ılmakta sıkıntı yaşıyor. Hüseyin Ertürk (2008) 'ün 'matematik öğretmenlerinin knoloji kullanma yeterliliklerinin verimliliğe etkisi' tezi incelendiğinde; araştırmaya ıtılan matematik öğretmenlerinin derse girdikleri sınıflarda; %54,6'sında projeksiyon ılunduğu, %48,6'sında bilgisayar bulunduğu, %30,0'unda tepegöz bulunduğu,

~\ ;i"ü~~~ "'-~~\.~\.~Th.~\.~~'o..Th.\.~~~~~~~~~~~"\~~~ ~~~ ~~ ~~~~~ ~~"-

bulunduğu görülmüştür. Okullara nazaran sınıflarda daha düşük oranların çıkmasında; ner sınıfta bu materya\\eü eu\nmenm ma\\')lefü a\masının, a')lnca ner a\m\ı.\a'olrka\' tane bile olsa bu materyallerin taşınabilir olması nedeniyle her sınıfta bulundurulmasına gerek olmadığı düşüncesinin neden olduğu varsayılmaktadır. 2008 yılında İstanbul'da yapılan bu araştırmadaki bulgularla şuan ülkemizdeki durum karşılaştırıldığında sınıflarımız yeterli düzeyde eğitim teknolojilerinden yararlanmaya imkan vermektedir diyebiliriz.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerin hiçbirisi, devlet okulundaki öğretmenlerin % 25.81'i okulumuzda teknolojik imkanlar mevcut değildir, teknolojiyi kullanmıyoruz demiştir. Kullanmıyoruz cevabını verenlerin bir kısmı sınıflarında hiçbir teknolojik alet bulunmadığını ya da olanların bozuk olduğunu ifade etmiştir. Bir kısım öğretmenimizde ellerinde kullanabilecekleri doküman bulunmadığını kendilerinin de bunu hazırlayacak altyapıda olmadığını söylemiştir.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerin % 65.13'ü, devlet okulundaki öğretmenlerin % 41.94'ü öğrencilerin dikkatini derse çekmek daha kolay oluyor cevabını vermiştir. Bu cevabı veren bir öğretmenimiz bu konuda şunları söylemiştir. 'Dersinizi aktarırken günümüzün teknoloji imkanlarından yaralanmaya çalışın. Bilgisayar, tepegöz, slayt, tablolar veya modeller konuyu görsel boyuta taşıyarak, öğrencilerin dikkatini konuya çeker, bilgilerin daha kolay öğrenilmesini sağlar. Kullandığınız tüm teknolojik aletler dersinizi sempatik hale getirirken sizin öğrencileriniz nazarındaki kredinizi de artırır.'

Eğitim teknolojilerinden yararlanmanın sınıf yönetimine etkisi nasıl oluyor? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin % 78.95'i, devlet okulundaki öğretmenlerin% 51.61'i öğrencilere ~onuyu kısa zamanda anlatıp daha çok soru çözebiliyoruz cevabını vermiştir. Bu cümleyi özel okul öğretmenlerinin daha çok kullandığı gözden kaçmamıştır. Bu öğretmenlerimiz akıllı tahta teknolojisiyle tanıştığı için bu teknolojinin nimetlerinden istifade ediyor. Özel okullarda idare öğretmenlere ders anlatım flaşları vermekte ve bu flaşların çıktısı kitap şeklinde öğrencilerde bulunmaktadır. Dolayısıyla ne öğretmen nede öğrenci tahtadaki şekli defterine çizmek için zaman ayırmıyor. Bu artan zamanı öğretmenlerimiz konu ile ilgili daha çok soru çözerek değerlendiriyor. Tuğba Hangül' ün (2010) "Bilgisayar destekli öğretimin&. sınıf matematik öğretiminde öğrenci tutumuna etkisi ve BDÖ hakkında öğrenci görüşleri" tezinde bilgisayar destekli öğretimin hem zamandan tasarruf sağladığından

hem de öğretmenlerin işini kolaylaştırdığından bahsedilmiştir. Bu durum bizim tezimizle paralellik göstermiştir.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerin % 68.42'si, devlet okulundaki öğretmenlerin % 61.29'u öğrencilerimizin birçok duyu organına hitap ettiğimiz için daha kalıcı öğrenmeler oluyor cevabını vermiştir. Yalın(2005)'e göre bilimsel araştırmalara göre insanlar öğrendiklerinin %83'ünü görme, %11'ini işitme, %3,S'ini koklama, %1,S'ini dokunma, %1'ini tatma duyuları aracılığıyla öğrenmektedirler. Zaman sabit tutulmak üzere insanlar, okuduklarının %10'unu, işittiklerinin %20'sini, gördüklerinin %30'unu, hem görüp hem işittiklerinin %50'sini, söylediklerinin %70'ini, yapıp söylediklerinin %90'ını hatırlamaktadırlar. Dolayısıyla Cemaloğlu(2010)'a göre görsel-işitsel araçlardan olan bilgisayardan yararlanılarak yapılan öğretim, çoklu öğrenme ortamı sağlayarak hem öğrenciler açısından konunun daha kolay öğrenilmesine yardımcı olur, hem de öğretmenler açısından öğretimi kolaylaştırır. Ayrıca bilgisayar destekli öğretim, öğretmen ve öğrenciler için, dersi ve konuyu zevkli hale getirerek, öğretme-öğrenme sürecini tekdüzelikten kurtarır ve zenginleştirir.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerin % 84.21'i, devlet okulundaki öğretmenlerin% 61.29'u internet sayesinde sınıfta ihtiyaç duyduğumuz bilgiye anında ulaşabiliyoruz cevabını vermiştir. Özel okullardaki tüm sınıflarda, devlet okulundaki birçok sınıfta öğretmenlerimiz sınıftan internete bağlanabilmekte ve anında birçok bilgiye ulaşabilmektedir. Bu konuda okullarda bu kaynakların etkin kullanılabilmesi için, bilgisayar merkezlerine, her sınıfta internete bağlı multimedya bilgisayarlara ihtiyaç vardır. Ayrıca her öğretmenin bu konuda eğitim almasına (sertifika) veya en azından bu konuda her okulda öğretmenlere yardım için uzman olan bir kişiye ihtiyaç vardır (Sönmez ve diğerleri, 2003). Bizim araştırmamız sonucunda elde ettiğimiz bulgularla Esra Umdu (2012) ' nun "ilköğretim matematik öğretmenlerinin matematik öğretiminde yeni yaklaşımlara yönelik bilgi düzeyleri ve görüşleri" teziyle paralellik içerir.

Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin % 21.0S'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 16.13'ü öğrenciler kitaplara uzak kalıyor; bilgiye ulaşmakta bilgiyi unutmakta çok hızlı oluyor cevabını vermiştir. Öğretmenlerimizin bir kısmı, bu teknolojiler sayesinde öğrencilerimiz artık her bilgiye çabuk ulaşabilir belki ama bence bu öğrenilen bilgilerin çoğu kalıcı olmuyor. Ayrıca öğrenci kitaptan, kitabın dostluğundan, sıcaklığından mahrum kalıyor demiştir.

4.2.6. Altıncı Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması:

Öğrencilerinizle iletişimi arttırmak için etkinlikler yapar mısınız? Bu yapılanlar ınıf yönetiminizi nasıl etkiler? Açıklar mısınız? Sorusuna özel okulda çalışan iğretmenlerin %78.94'ü, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin %61.29'u evet etkinlik raparız cevabını vermiştir. Bu yapılanlar sınıf yönetiminizi nasıl etkiler sorusuna özel ıkulda çalışan öğretmenlerin % 89.47'si, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin % ~7.09'u olumlu etkiler cevabını vermiştir. Özel okulda çalışan öğretmenlerimizin iğrencileriyle daha çok sosyal etkinlik yaptığını görüyoruz. Öğretmenlerimiz genelde halı saha maçı, piknik, sinemaya gitme, doğa yürüyüşü gibi sosyal aktivitelere katılıyor. Yapıları sosyal aktiviteler öğretmenlerin öğrencilerini daha iyi tanımalarını sağlıyor, iletişimi artırıyor bu durum sınıf yönetimine olumlu yansıyor. Öğrenci kendisine değer verildiğini hissediyor ve bunun karşısında öğrencide öğretmenine değer verip saygı duyuyor. Erdoğan (2008) yaptığı araştırmada öğrencilerin sosyal aktivitelere katıldıklarında; grup içi iletişimlerinin, liderlik özelliklerinin, kendilerine olan güvenlerinin ve üretkenliklerinin arttığını; öğrencilerin başkalarına ve en önemlisi kendilerine saygı duymaya başladığını söylemiştir. Bu verilerle bizim araştırmamızdan elde edilen verilerin uyuştuğu söylenebilir, araştırmalar birbirini desteklemektedir.

Sorumuza özel okulda çalışan öğretmenlerin% 21.06'sı, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin % 38.71'i hayır etkinlik yapmam demiştir. Öğretmenlerimizin büyük bir kısmı yapılan etkinliklere katılmasa bile, bu yapılanların sınıf yönetimine pozitif yönde bir katkısının olacağını söylemektedir ve öğretmenlerin hiç birisi yapılan etkinliklerin sınıf yönetimine olumsuz bir etkisinin olduğunu söylememiştir. Sosyal etkinlik yapmayan öğretmenlerimiz, daha çok vakit yokluğundan ve kişisel özelliklerinden dolayı bu tarz etkinliklere katılmıyoruz cevabını vermiştir. Bila(2006) "özel ilköğretim okulu öğretmenleri ile devlet ilköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi yaklaşımlarının karşılaştırılması" tezinde bu konuya şu şekilde değinmiştir. Eğer öğretmenle öğrenciler arasında güvene dayanan bir ilişki varsa, sınıf yönetimi kolaylaşır. Başarılı sınıf yönetiminin odak noktası, öğretmen-öğrenci ilişkisinin niteliğidir. Öğrenciler sevdikleri öğretmenle işbirliği yaparlar. Yetkin öğretmenler, öğrencilerin güvenini kazanırlar. Bu yüzden disiplin sorunu yaratan öğrencilere karşı bile olumlu tavır geliştiriniz. Öğrenciler kendilerine değer veren öğretmenlerin sözlerini dinler ve onlara saygı duyarlar. Öğrenciler, birey olarak kabul edildikleri, duygularına ve görüşlerine değer verildiği mesajını almalıdırlar.

Porgalı (2004) da araştırmamızda elde edilen sonuçlara benzer şekilde iletişimin önemi ile ilgili olarak şunları söylemiştir. Öğretmen sınıfta tek taraflı iletişim kurmayı tercih ediyorsa sorun hiçbir şekilde çözülmeyecek, öğretmenin olmadığı zamanlarda sorun yaşanmaya yada kendini üretmeye devam edecektir. Böyle bir öğrenci öğretmen ilişkisinde daima öğrenci ve öğretmen arasında giderek büyüyen bir mesafe oluşacaktır. Bunun sonucunda öğrenci okula, öğretmene ve kendisine karsı, öğretmen ise zamanla isine karsı bir yabancılaşma yasayacaktır.

4.2.7. Yedinci Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması:

Derse nasıl başlıyorsunuz? Hangi aktivitelerle öğrencileri derse çekiyorsunuz? Açıklar mısınız? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin %42.11'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 61.30'u hal hatır sorup güncel muhabbet ederek derse başladığını söylemiştir. Devlet okulundaki öğretmenlerimizin büyük bir kısmı hal hatır sorup güncel muhabbet edip derse öyle başlıyor. Bu konuda öğretmenlerimiz 3-5 dakika muhabbet edip sınıfın havasını değiştirmeye çalıştıklarını, sınıfı rahatlattıklarını söylüyorlar. Bizim bulgularımıza benzer şekilde Başar(2001)'a "eğitim hizmetinin niteliğini artırmak için yapılması gerekenlerden biri de, sınıfın öğretim ortamının, amaçların gerçekleşmesine en üst düzeyde hizmet edebilecek hale getirilmesidir. Bu durum, öğretim ortamının düzenlenişinde, öğretimin yürütülmesi, değerlendirilmesi, düzeltilmesinde, öğretim yönetiminin rolünü gösterir" demektedir.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerimizin %68.42'si, devlet okulundaki öğretmenlerin %35.48'i kısa bir muhabbet sonra bir önceki dersin tekrarını yaparak derse başladığını söylemiştir. Özel okuldaki öğretmenlerimizin büyük bir kısmı kısa bir muhabbetle kendilerinden önceki dersin havasını dağıttıklarını sonra ders tekrarıyla sınıfı kendi derslerinin havasına sokmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Sınıfın ilgisi yeni derse odaklanmalıdır. Çelik(2008)'e göre dersin başlangıç kısmında dikkat edilmesi gereken nokta, öğrencilerde merak duygusunu uyandırmak ve öğrencileri öğrenmeye karşı istekli kılmaktır. Bunu sağlamak için öğretmen anlatacağı konunun önemini açıklayabilir, konuyu güncel yaşamla ilişkilendirebilir, ilginç bir örnek olay anlatabilir ve/veya soru sorabilir. Lemlech' de araştırmamızdaki bulgularla benzer şekilde "Öğretmen, herkesin ilgisini çekmeden derse başlamamalıdır. Sınıfın, ders öncesindeki dağınık görüntüsünün, ders işlemeye hazır hale dönüştürülmesi öğretmenin çabasına bağlıdır." demiştir.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerimizin % 42.11 'i, devlet okulundaki öğretmenlerin% 19.36'sı derse slayt, video izleterek başlıyoruz cevabını vermiştir. Özel okuldaki sınıflarımız daha çok teknolojik imkana sahip olduğu için buradaki öğretmenlerimiz derslerine konuyla alakalı slayt, video vs. izleterek derse başlayabiliyor. Bu durumu İşman ve Eskicumalı şu şekilde ifade ediyor. "Video, hem bir bilgi deposu hem de iyi bir gösteri aracıdır. Gerçek hayatın sınıfta en iyi şekilde sergilenmesini sağlar. Video filminin kısa bir sahnesinde pek çok mesaj bulunabilir. 3-5 dakika süren kısa bir programa bir saatlik ders sığdırılabilir. Öğretmenlerin, videoyu etkili olarak kullanabilmesi için uyması gereken kurallar bulunmaktadır. Bunlardan ilki, kesinlikle videoyu önceden izlemeli ve ders süresinin tamamını video gösterimi için ayırmamalıdır."

4.2.8. Sekizinci Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması:

Sınıfta otoriteyi nasıl sağlıyorsunuz? Disiplini sağlamak için okul idaresine başvuruyor musunuz? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerimizin % 47.37'si, devlet okulunda çalışan öğretmenlerimizin % 61.29'u gerekirse okul idaresine başvurarak cevabını vermiştir. Sınıf içi disiplini sağlamak için okul idaresine başvurma konusunda katılımcıların ikiye ayrıldığı görülmektedir. Disiplini sağlamak için okul idaresine kesinlikle başvurmayan katılımcıların aksine, baş edemeyecekleri durumlarda son çare olarak idareden yardım alan katılımcılar bulunmaktadır. Özel okuldaki katılımcıların yaklaşık yarısı, devlet okulundaki katılımcıların çoğunluğu (%61.29) gerekli durumlarda ve son çare olarak disiplini sağlamak için okul idaresine başvurmanın doğru olduğunu düşünmektedirler. Sorunları idareye başvurup halledenlerin çoğunluğunu devlet okulundaki öğretmenler oluşturuyor. Böyle düşünen katılımcılar öğrencilerin kendi aralarındaki sorunlarında ya da öğrencilerin ailevi sorunlarının ya da kötü alışkanlıklarının olduğu -uyuşturucu gibi- durumlarda idareden yardım almanın doğru olduğu görüşündedirler.

Sorumuza özel okulda çalışan öğretmenlerimizin%31.58'i, devlet okulunda çalışan öğretmenlerimizin % 29.03'ü okul idaresine başvurmam disiplini kendim sağlarım cevabını vermiştir. Bu şekilde düşünen öğretmenlerimiz sınıf içi disiplini sağlamak için idareden yardım almanın doğru olmadığını, öğretmenin kendisinin disiplini sağlaması gerektiğini ifade etmektedirler. Muhammed Hanifı Ercoşkun' un(2011) "Etkili sınıf yönetimi oluşturmada sınıf öğretmenlerinin yeni rollerinin

celeamesi" isimli doktora tezinde şu şekilde anlat\lm\şt\r. \stenme-yen cıırend. lavranış\arı, çok küçük rahatsızlıklardan hayati tehlike o\uştura'oi\ece\\ere \ai.\at ıen.\~ ıir yayılım gösterebilir. (Cummings, 2000) İstenmeyen öğrenci davranışlarını giderme /öntemleri; hiç tepki göstermemek ile fazla süre ve çaba gerektiren büyük müdahaleler ırasında uzanır. Müdahale türleri istenmeyen davranışlara göre farklılaşır (Tertemiz, W05). Erden (2005) öğretmen sınıfta öğrencinin istenmeyen bir davranışını gördüğünde 5ğrenciye gösterebileceği tepkileri sözel olmayan tepkiler, sözel tepkiler ve durumun Ieğiştirilmesi olarak üç grupta toplamıştır.

Sorumuza özel okulda çalışan öğretmenlerimizin % 36.84'ü, devlet ckulunda çalışan öğretmenlerimizin % 29.03'ü sınıf kuralları koyup, adil şekilde .ıygulayarak cevabını vermiştir. Her iki kurumdaki öğretmenlerimizin bu soruya verdikleri yanıtın oranları birbirine yakındır. Öğretmenlerimiz kurallar sınıfla beraberce belirlenip tutarlı bir şekilde uygulandığında öğrencilerin bunlara uyacağını söylemektedir. Böylece sınıfta herhangi bir otorite ve disiplinsizlik sorunu oluşmayacaktır. Ayça Taflan(2007) "öğretmen görüşleri ve öğrenci algısıyla sınıf yönetimi stratejilerinin değerlendirilmesi" teziyle bizim bulgularımıza destek olur. Otorite kavramı bir kısım öğretmen tarafından yanlış anlaşılmıştır. Öğrencilerin kıpırdamaması, sağa-sola dönmemesi, yanındaki öğrenci ile konuşmaması, sürekli öğretmene bakması, sanki havada sinek uçsa vızıltısının işitilebileceği sessiz bir ortam istenmiştir. Bu tarz bir düşünce otoriteyi yanlış anlama demektir. Eğitim öğretim metotları içerisinde otorite; öğretmenin kontrolü elinde bulundurması, sınıf yönetmeninin öğretmen olması şeklin de anlaşılmalıdır. Öğrencilerin her davranışını bastırmak, konuşmalarını engellemek, korkutmayla öğrenciler üzerinde hakimiyet kurmak çağdaş eğitim metotları ile çelişeceği gibi öğrencilerin gelecek hayatlarını ilgilendiren birçok sosyal davranışın gelişmesine de ket vurur. Bu bakımdan öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine imkan verilmeli, davranışlarına da ölçülü bir esneklik kazandırılmalıdır.

Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerimizin% 63.15'i, devlet okulunda çalışan öğretmenlerimizin % 54.83 'ü sınıfla iyi iletişim kurarak cevabını vermiştir. Bu oranlar bir hayli yüksektir. Özel okullarımızdaki öğretmenler sınıflarıyla daha çok iletişimi geçmeyi tercih etmiştir. Bu şekilde birçok problemi rahatlıkla halledebileceklerdir. Çünkü asıl önemli olan şey bir sıkıntı varsa onu daha küçükken çözmektir. Bu öğretmenlerimiz bu şekilde sınıfla iyi iletişim kurduğunda minimum düzeyde sorun ortaya çıkacaktır.

Okul yönetiminin tavrı nasıl oluyor? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin % 63.15'i, devlet okulundaki öğretmenlerimizin% 29.03'ü sorunu çözmek için her türlü tedbiri alıyor cevabını vermiştir. Özel okuldaki yönetimin bir problem varsa onu çözmek için öğretmenle, öğrenciyle, aileyle ve rehberlik servisiyle irtibata geçiyor ve daha sorun büyümeden ve tam olarak ortaya çıkmadan onu hemen hallediyor. Keskin (2009) genel olarak incelendiğinde görülecektir ki, okul idaresi istenmeyen davranışları önceden tespit ederek önlemeye yönelik uygulamaları kullanmaktadır. Bu uygulamaların kullanılması sınıf içindeki muhtemel olayların önüne geçmesi açısından önemli ve gereklidir. Çünkü bir problemin ortaya çıkmasını önlemek, problem ortaya çıktıktan sonra onu bertaraf etmekten daha kolaydır.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerimizin % 21.0S'i, devlet okulundaki öğretmenlerimizin % 48.38'i sadece ceza veriliyor cevabını vermiştir. Devlet okullarında sadece ceza verip olayı geçiştirme oranı özel okulların yaklaşık iki katı kadardır. İdareler bu hususta farklı şeyler yapmazsa sadece cezayla olayı geçiştirirse sorunların sadece üzeri kapatılmış demektir. Aynı sorun bir gün tekrar ortaya çıkacaktır. Ayrıca sorumuza özel okuldaki öğretmenlerimizin % 26.31'i, devlet okulundaki öğretmenlerimizin% 48.38'i okul idaremiz yeterince ilgilenmiyor cevabını vermiştir.

4.2.9. Dokuzuncu Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması:

Sınıfın fiziksel koşulları (ısı, ışık, temizlik, oturma düzeni vb.) sizin için önemli midir? Sınıfınızda fiziksel düzenlemeler yapıyor musunuz? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin % 84.21'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 80.65'i önemlidir, fiziksel düzenlemeler yaparım cevabını vermiştir. Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerin% 15.79'u, devlet okulundaki öğretmenlerin% 19.35'i önemli değildir, fiziksel düzenlemeler yapmam cevabını vermiştir. Her iki kurumdaki öğretmenlerimizin büyük çoğunluğu sınıflarında ısı, ışık, sıraların düzeni gibi konularda fiziksel düzenlemeler yapıyor. Elikesik(2007)'e göre öğrenci, okulda bulunduğu zaman sürecinde, zamanının çoğunu sınıfta geçirir. Bu bakımdan sınıfın çok iyi bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Sınıfın fiziki olarak düzenlenmesi öğrenme-öğretme etkinliklerinin daha verimli olmasını sağlayacaktır. Fiziki düzenleme; sınıfların büyüklüğü, sınıfın genişliği, öğrenci sayısı, ısı, ışık renk, temizlik, estetik, gürültü, eğitsel araçlar, oturma düzeni, öğrencilerin gruplanması gibi durumların düzenlenmesini içerir.

Sınıfınızda fiziksel düzenlemeler yapıyor musunuz'? Aç.ıklayabilir misiniz'? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerin% 7&.95'i, devlet okulundaki öğretmenlerin% 77.42'si ısıyı ve ışığı kontrol ederim cevabını vermiştir. Öğretmenlerimizin büyük bir kısmı sınıflarının ısısını ve ışığını kontrol etmektedir, her iki kurum arasında çok yakın bir oran vardır. Bu durum Yüksel(2005)'in teziyle paralel sonuçlar içerir. Sınıfta okuma ve yazma faaliyetlerinin rahatça yapılmasını sağlayacak bir aydınlığın olması gerekir. Işığın az ya da çok olması gözü yorar, dikkati dağıtır ve istenmeyen davranışların ortaya çıkmasını sağlar.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerin % 57.89'u, devlet okulundaki öğretmenlerin % 64.52'si sınıfı havalandırırım cevabını vermiştir. Her iki kurumdaki öğretmenlerimizin büyük bir kısmı sınıflarını havalandırır. Başar(2009)'a göre eğitim çalışmaları sırasında belleğin yorulmaması ve öğrenmenin tam gerçekleşmesi açısından temiz havanın büyük önemi bulunmaktadır. Özellikle kalabalık sınıflarda, sınıftaki oksijenin azalacağı da dikkate alınarak sınıf pencerelerinin zaman zaman açılarak havalandırılması sağlanmalıdır. Oksijen azlığının öğrencileri dikkatsiz ve uykulu yapacağı unutulmamalıdır.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerin % 21.05'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 36.84'ü oturma düzenini değiştiririm; özel okuldaki öğretmenlerin % 21.05'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % 36.84'ü temizliği sağlarım cevabını vermiştir. Tabancalı (2006)'ya göre sınıflar, toplu yaşamın gerçekleştiği yerlerdir. Bu özelliği nedeniyle sınıflar, öğrencilerin ve öğretmenlerin sağlığı açısından risk taşımaktadırlar. Sınıfın temizliğinin sağlanması, okuldaki temizlik personelinin görevi olsa da öğrencilere temizlik alışkanlığı kazandırılması ile ilgilidir. Sonuçta sınıfı sürekli temizlemek yerine temiz tutmak daha kalıcı bir çözüm yoludur. Bu nedenle öğretmenlerin, öğretim yılı başında sınıf kurallarını belirlerken temizlikle ilgili kuralları da belirlemeleri ve yıl boyunca bunun takibini yapmaları gerekir.

4.2.10. Onuncu Alt Probleme Ait Bulguların Yorumlanması:

Sınıf yönetiminde öğretmenin branşı, kıdemi, cinsiyeti vb. nasıl bir etkendir? Açıklayabilir misiniz? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin % 47.36'sı, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin % 45.16'sı branş önemlidir cevabını vermiştir. Aynı

soruya özel okuldaki öğretmenlerimizin % 52.64'ü, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin % 19.36'sı branş önemli değildir cevabını vermiştir. Her iki kurumdaki öğretmenlerimizin yaklaşık yarısı branşın sınıf yönetimi için önemli bir etken olduğunu söylerken, özel okuldaki öğretmenlerimizin yarısından çoğu, devlet okulundaki öğretmenlerin az bir kısmı branşın önemli olmadığını söylemiştir. Bu konuda bazı öğretmenlerimiz üniversite sınavlarında çok soru gelen branşların öğretmenlerinin sınıf yönetimi açısından daha şanslı olduğunu ifade etmiştir. Öztürk (2002)' e göre öğretmenliğin ilk yıllarında sınıf yönetimi öğretmenlerin zamanlarının önemli bir bölümünü alır. Ancak davranış yönetimi ile ilgili karşılaşılan güçlükler sadece deneyimsiz öğretmenlerle sınırlı değildir. Deneyimli öğretmenlerinde sınıf yönetimi ile ilgili stratejilere gereksinimi vardır. Sınıf yönetimi ile ilgili olarak öğretmenlerin karşılaştığı güçlükler sınıf yapısından ve öğrenciden kaynaklandığı kadar öğretmenden de kaynaklanmaktadır. Öğretmenden kaynaklanan sorunlar öğretmenin yönetim ve öğretim tarzı, öğrencilerde düşük beklenti belirleme, öğretmenin kişisel özellikleri, öğrenci rolünü algılama biçimi olarak ifade edilebilir.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerimizin % 73.68'i, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin % 77.42'si kıdem önemlidir cevabını vermiştir. Aynı soruya özel okuldaki öğretmenlerimizin % 26.32'si, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin % 22.58'i kıdem önemli değildir cevabını vermiştir. Her iki kurumdaki öğretmenlerimizin büyük bir kısmı kıdemin önemli olduğunu, az bir kısmı ise önemli olmadığını ifade etmiştir. Bir öğretmenimiz bu konuda düşünceleri şu şekildedir. Tecrübe ve kıdem ile sınıf yönetiminin doğru orantılı olduğunu düşünüyorum. Branşla yönetimin ilgisinin olduğunu düşünmüyorum. Önemli olan hangi branştan olursa olsun öğretmenin dersini çok iyi, anlaşılır anlatmaya çalışmasıdır. Öğrenciler genç öğretmenlere karşı kendilerini daha yakın hissediyorlar ve samimi davranıyorlar. Öğretmen yıllarını dolu dolu geçirirse(yani sürekli bilgisini arttırıp daha donanımlı hale gelirse) kıdemi artınca sınıf yönetiminde daha verimli ve etkin olur. Aksi takdirde yaşı arttıkça kendini donanımlı hale getiremedikçe otoriteyi ve sınıf yönetimini kaybedebilir.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerimizin % 42.11'i, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin % 38.70'i cinsiyet önemlidir cevabını vermiştir. Aynı soruya özel okuldaki öğretmenlerimizin% 57.89'u, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin% 19.35'i cinsiyet önemli değildir cevabını vermiştir. Alkan(2008)'e göre bulgular doğrultusunda genel bir değerlendirme yapılacak olursa, kuralların yaptırımında bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha dikkatli davranmaya çalıştığı ama otorite konusunda

.()%'H'.,\ID~n.\~'tfü Ü"\'t'a.'L ~~'a. ~~\."\'. ı:::ı\~'ı.~'ı. s,,~'"t>\'.o..~\.~'\.\.~. ~'u.~. s,,ı:::ı~'ı.~ ~\.'L\.~

s~m.n.amn.ı~a\r:."\)u.\~\cı't\cı ~'a.'t~~~~ 'a.t'L ~fa~:x\'t.

4.2.11. On birinci A\t Prob\eme Ait Bu\gulann Yorumlanması:

Kurumunuzdaki çalışma koşullarından memnun musunuz? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerimizin % 52.63'ü, devlet okullarında çalışan öğretmenlerimizin %77.41 'i evet, memnunum cevabını vermiştir. Ayrıca özel okulda çalışan öğretmenlerimizin % 21.0S'i, devlet okullarında çalışan öğretmenlerimizin % 12.90'1 hayır, memnun değilim cevabını vermiştir. Devlet okulundaki öğretmenlerimizin büyük bir kısmının ve özel okuldaki öğretmenlerimizin yaklaşık yarısının çalıştığı okulundan memnun olduğu görülmektedir. Devlet okulundaki öğretmenlerimiz mesleklerini, okullarını, öğrencilerini sevdiğini belirtip, çalışma koşullarının gayet rahat olduğunu, iş garantisinin bulunduğunu, kendisine ve ailesine bolca vakit ayırdığını ifade etmiştir. Bu bulgular Bahtiyar Sirkeci (2010) 'nin özel ve devlet ilköğretim okulları birinci kademesindeki öğretmenlerin, sınıf yönetiminde karşılaştıkları disiplin sorunları ve yaklaşım biçimleri tezindeki bulgularıyla paralellik içermektedir.

Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? Sorusuna özel okulda çalışan öğretmenlerin% 68.42' si, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin % 83.87'si devlet okulunda çalışmak isterim cevabını vermiştir. Öğretmenlerimizin büyük çoğunluğu; iş garantisi olduğundan ve çalışma şartları daha rahat, mesai saatleri daha esnek olduğu için devlet okulunu tercih etmektedir.

Sorumuza özel okulda çalışan öğretmenlerin% 21.0S'i, devlet okulunda çalışan öğretmenlerin % 9.68'i özel okulda çalışmak isterim cevabını vermiştir. Özel okulda çalışmayı tercih eden öğretmen sayısı çok azdır. Tercih eden öğretmenlerimiz genel olarak kendilerini daha iyi yetiştirebileceğinden ve okulun sağladığı diğer olanaklardan dolayı özel okulu tercih etmiştir. Ayrıca özel okuldaki öğretmenlerimizin %10.53 'ü, devlet okulunda çalışan öğretmenlerimizin %6.45'i herhangi bir kurumda çalışabileceğini, özel veya devlet olmasının farketmeyeceğini söylemiştir.

Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? Niçin? Sorusuna özel okuldaki öğretmenlerimizin %

68.42' si, devlet okulundaki öğretmenlerimizin %70.97' si iş garantisi olduğu için devlet okulunda çalışmak isterim cevabını vermiştir. Bila (2006)'ya göre bu ihtiyaç kişinin kendini güvende hissetmesine yönelik ihtiyaçlardır. Can güvenliği, sağlık, sosyal güvenlik ihtiyaçlarıdır. Bu şartların sağlanmaması durumunda kendini güvende hissetmeyen öğretmenin motivasyon sağlaması da çok güçtür. Eğitim kurumları ile ilgili diğer bir güvenlik ihtiyacı da iş güvenliğidir. Belirsizliğin olduğu özel okullarda yıllık olan sözleşmelerin bitiş tarihinden bir süre önce bütün öğretmenler kaygılı bir dönem geçirirler. Bu kaygıları gelecek yıl için kendileriyle çalışılıp çalışılmayacağının belli olmayışıyla ilgilidir. İnsan kaynakları yönetimi birimi ve sağlıklı bir performans yönetimine dayanan değerlendirmenin olmadığı okullarda bu tür kaygılar sıkça görülür. Bu kaygıları taşıyan öğretmenin başarılı olması beklenemez.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerimizin % 63.16'sı, devlet okulundaki '5ğretmenlerimizin %54.84'ü çalışma şartları daha rahat, mesai saatleri daha esnek olduğu için devlet okulunda çalışmak isterim cevabını vermiştir. Devlet okullarında Iersin olmadığında okulda bulunma zorunluluğunun olmaması, öğretmenlerin derslerini Jelli günlere toplayıp bir iki gününü boşa çıkarmaya olanak tanıyor. Özel okulların bir cısmında mesai anlayışı olduğundan dersin olsa da olmasa da okulda bulunman ~erekiyor. Bu durum öğretmenlerin devlet okulunu tercih etmesine sebep oluyor.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerimizin % 15.78'i, devlet okulundaki iğretmenlerimizin %6.45'i eğitim-öğretim imkanları daha iyi olduğu için özel okulda :alışmak isterim cevabını vermiştir. Özel okulların eğitim-öğretim imkanları iyi ılmasırıa rağmen öğretmenlerimiz özel okulu tercih etmemektedir.

Sorumuza özel okuldaki öğretmenlerimizin% 10.52'si, devlet okulundaki lğretmenlerimizin % 12.90'1 daha faydalı olacağıma inandığım için devlet okulunda alışmak isterim cevabını vermiştir.

BÖLÜMV

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Özel okullarda ve devlet okullarındaki ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf :önetimlerinin karşılaştırılmasına yönelik sorulan sorulara öğretmenlerimizin verdiği :evaplardan elde edilen sonuçlar maddeler halinde sunulmuştur.

1) Özel okullarda ve devlet okullarında çalışan öğretmenlerimizin yaklaşık yarısı özel %52.63 - devlet %45.16) demokratik yönetim tarzını benimsediklerini ifade tmişlerdir. Öğretmenlerimiz sınıf yönetiminde en önemli şeylerden bir tanesinin ğrencilerle iyi bir iletişim kurmanın gerekliliğine değinmiştir. Bu iletişimin kurulması ;inde sınıfta demokratik bir yönetim tarzının olması gerekmektedir. Aksi takdirde ğrencilerin kendilerini tam olarak ifade etmeleri zor olabilir.

Her iki kurumdaki öğretmenlerimizin az bir kısmı (%10.52 - %19.35) otoriter önetim tarzını benimsemiştir. Otoriter olan öğretmenlerimiz başka türlü öğrencilere ediklerini yaptıramadıklarını, sınıf hakimiyetini sağlamakta zorlandıklarını söylemiştir, u öğretmenlerimiz sınıfta ders esnasında çıt sesi çıkmamalıdır, herkes öğretmeni nlemelidir demiştir. Bu yönetim tarzıyla sınıfta sessiz bir ortam oluşturulabilir ama ne ıdar sağlıklı bir sınıf ortamı oluşturulduğu tartışılabilir.

Her iki kurumdaki öğretmenlerimizin bir kısmı da (%36.84 - %35.48) hem :mokratik hem otoriter yönetim tarzını benimsemiştir. Bu öğretmenlerimize göre rinci öncelik, öğrencilerimizin kendilerini daha rahat bir şekilde ifade edebilmesi için :mokratik bir sınıf ortamı oluşturmaktır. Fakat toplum olarak demokrasiyi tam olarak ümseyip gereklerini yerine getiremediğimizden dolayı bu tarzı benimseyen retmenlerimiz otoritenin korunması gerektiğini de ifade etmektedir. Dolayısıyla ıfta demokratik bir ortam oluşturulurken öğretmene sınıfın otoritesini kaybetmemesi rsiye edilebilir.

Akyol(2005)' a göre öğrenci merkezli eğitimde, öğrenci risk alır, öğretmen ıberdir ve sınıf atmosferi de demokratiktir. Burada risk almak demek karara ortak

lmak, araştırmak, üretmek ve paylaşmaktır. Öğretmenin rehberliği ise modellik etmesi, ğretmesi, ilgilenmesi ve koruyucu olmasıdır. Demokratik sınıf ortamı, sınıf içi areketlerde serbestlik, güdüleme, yönlendirme ve söz hakkı verme gibi durumlara ygun atmosferdir. Sarı ve Dilmaç(2004)'a göre demokratik yönetimi benimseyen bir ğretmen, öğrencilerine ayrıntılı amaçları ve farklı seçenekleri tanımlar, sadece ğrencilerin kendi kararlarını almaları için onlara yardım eder. Demokratik sınıf önetiminde sınıfın paydaşları olan öğrenci ve öğretmen sınıfı beraber yönetirler.

Bu yaklaşımı tercih etmenizde neler etkili oldu sorusuna öğretmenlerimiz bir ısını aldıkları eğitimin(%15.78 - % 19.35), sınıf ortamının(%15.78 - %16.12), kişisel zelliklerinin(% 21.05 - %32.25); büyük bir kısmı ise hepsinin etkili olduğu(%47.36 - 032.25) cevabını vermiştir. Verilen cevaplara dikkat edildiğinde her iki kurumdaki ğretmenlerin eğitim, sınıf ortamı ve kişisel özelliklerim temalarına verdikleri oranlar irbirine yakındır. Öğretmenlerimizin sınıf yönetimlerini şekillendiren en önemli etken ütün değişkenlerin etkisinin olduğunu ifade eden hepsi etkiler seçeneği olmuştur. Yaka W06)'ya göre öğretmenler gerek kendi mesleki özelliklerine, yeterliklerine, .crübelerine göre; gerekse öğrencilerin özelliklerini, dersin, sınıfın ve okulun iteliklerini dikkate alarak bu modellerden birini veya bir kaçını uygulayabilirler. Hatta endileri yepyeni bir model de oluşturabilirler.

2) Özel okullarda çalışan öğretmenlerin %63.15'i, devlet okulundaki ğretmenlerin %48.38'i iyi bir sınıf yönetiminden, dersi etkili bir şekilde anlatmak için ygun ortamın oluşturulması temasını anlamaktadır. Her iki kurumdaki ğretmenlerimizin sınıf yönetiminden anladıkları karşılaştırıldığında en yüksek oranla 5ylenilenin bu seçenektir. İki kurumu aralarında karşılaştırdığımızda özel okuldaki ğretmenler etkili ders anlatmak için uygun ortamın oluşturulması cümlesini daha çok ullanmıştır. Öğretmenlerimiz sınıf yönetimini; öğretmen ile öğrenciler arasında verimli ir eğitim-öğretim ortamının oluşturulması ve bu ortamda öğrencilerin belli kurallar erçevesinde kendilerini rahatça ifade edebilmeleri olarak tanımlamışlardır.

Özel okullarda çalışan öğretmenlerin %31.57'si, devlet okullarında çalışan ğretmenlerin % 29.03'ü iyi bir sınıf yönetiminden, sınıfa hakim olma temasını ılamıştır. Öğretmenlerimizin az bir kısmı da (%5.26 - %22.58) sınıfta disiplini ığlamak demiştir. Artık klasik oturma düzeni ve ders anlatma şeklindeki klasik eğitim '5ntemlerinin daha geçersiz kılındığı, interaktif öğrenme ortamlarının çokça

:ullanıldığı, çocukların sessiz bir şekilde (put gibi) sizi ders süresince dinlemelerini ıeklemek hayal olur. Onun yerine sizi tam dikkatle dinleyebilecekleri, ilgilerine göre ve 'aşadığımız dünya ile örneklendirilen bir öğrenme ortamının oluşturulması iğrencilerimizin derse olan ilgilerini daha fazla artırabilir.

3) Özel okullardaki sınıflarda ortalama 10-20 arası öğrenci bulunurken, devlet ıkullarında ortalama 15-25 arası öğrenci bulunmaktadır. Bu oranlar sağlıklı bir sınıf ırtamı için gayet iyidir. Özel okulların birde ticari yönünün olduğu düşünüldüğünde ınıf ortalamalarının biraz daha düşük olması normal karşılanır. Sonuçta KKTC' de ıirçok özel okul vardır. Bu okullar öğrenci çekebilmek için şartlarını her geçen gün yileştirmek zorundadır bu yüzden sınıflardaki öğrenci sayısının düşük olması okulların ercih edilmesinde bir avantajdır.

Her iki kurumdaki öğretmenlerimiz(%78.95 - %67.74) sınıflardaki sayının ok olmasının sınıf yönetimini olumsuz etkileyeceğini belirtmiştir. Sınıf mevcudunun ok olmasının öğrenciler açısından olumsuz bir durum olduğunu, bire bir ilgilenmenin 'e her bir öğrenciye ayrılan sürenin azalacağını, sınıflarda disiplin sorunlarının .aşanabileceğini söylemişlerdir. Buna karşılık bazı öğretmenlerimizde sayının çokluğu eya azlığı önemli değil (%21.05 -%32.26) cevabını vermiştir. Her ne kadar öğrenci ayısının az olması tercih edilse de iyi bir sınıf yönetimi için sayının tek kriter .lmadığını, sınıf mevcudu fazla olsa bile öğretmen sınıfı motive ettikten sonra güzel ve erimli ders işlenebileceğini söylenebilir.

4) Her iki kurumdaki öğretmenlerimizin büyük çoğunluğu(%89.48 -%90.33) ınıf kurallarının olduğunu söylemiştir. Öğretmenlerimiz genel olarak derste izinsiz onuşulmamasını, sınıfta izinsiz dolaşılmamasını, derse zamanında gelinmesini, ,ğretmenine ve arkadaşlarına saygılı davranılmasınt, dersin iyi dinlenilmesini, ders raç-gereçlerinin sınıfa getirilmesini istemektedir. Öğretmenlerimiz çok sert olmamak artıyla sınıf kurallarını öğrencilerin katılımıyla belirlerse bu durum hem kuralların ygulanırlığını hem de öğretmenin sınıf yönetimini kolaylaştırır. Özel ve layındır(201 O)'a göre kurallar kesinlikle, sabit, değişmez davranış kalıpları olarak örülmemelidir. Kuralların işe yarayabilmesi için öğrenme ortamına, öğrenciye, gruba e zamana göre esnekliklere sahip olabilmesi ve mevcut duruma uyarlanabilmesi erekmektedir. Neleri yapması neleri yapmaması gerektiğini önceden bilen bir öğrenci, unların sonuçlarını da bildiğinden davranışlarını bunlara göre düzenlemektedir.

Kurallar herkes içindir ve bir kişiden diğerine değişmediği için yansızlığı ve kişisel istekler doğrultusunda yapılacakları engelleme olanağı sağlar. Kurallar sayesinde bireysel üstünlüğe gerek kalmadan, yöneticinin yetkisinin benimsenmesi kolaylaşır. Yani öğrenciler yapılması istenenleri tereddütsüz kabul ederler. Ödül ve ceza kabul edilebilir bir hale gelir. Sınıfta, kurallar sayesinde öğretmenin karar gereksinimi ve öğrencinin yönlendirme arayışı azalır.

Buna karşılık olarak sınıf kuralları koymayan(%10.52 - %9.67) öğretmenlerimizin sayısı çok azdır. Bu öğretmenlerimiz belli bir kural koymadıklarını ancak öğrencilerinin kendisini tanıdıkça sınıfta nasıl davranmaları gerekeceğini öğrendiğini belirtmiştir.

5) Özel okullardaki öğretmenlerin % lOO'ü, devlet okulundaki öğretmenlerin %74.19'u okulumuzda sınıflarda teknolojik imkanlar (tepegöz, projeksiyon, akıllı tahta, internet vb.) mevcut cevabını vermiştir. Özel okullardaki öğretmenler akıllı tahta teknolojisinin eğitim için çok büyük bir nimet olduğunu söyleyip, bu tahtalar sayesinde sınıftan intemete bağlanabildiklerini, her türlü görsel dokümanı öğrencilere gösterebildiklerini, öğrencilerin görsel, işitsel birçok duyu organına hitap ettiklerini konuyu daha iyi kavrayabildiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca konuların anlatımında zamandan kazandıklarını ve böylece diğer aktiviteler için daha fazla vakit ıyırabildiklerini, öğrenciler dersten sıkıldığında eğlenceli aktiviteler yapabildiklerini vb. oirçok faydasının olduğunu söylemişlerdir. Devlet okullarında henüz akıllı tahta ıulunmamaktadır. Bunun yerine projeksiyon cihazı bulunmaktadır. Projeksiyon cihazını iğretmenlerimiz sınıfa dizüstü bilgisayarlarını getirdiğinde kullanabilmektedir. Bu :ihazlar interaktif kullanılamadığı için bazı derslerde sık kullanılmamaktadır. Yani bir natematik öğretmeni derste bu şekilde tahtaya soruyu çözememektedir. Ancak önceden ıazırladığg bir soru çözüm cd si veya slaytı varsa onu izletebilmektedir. Bu yüzden bu eknoloji okullarda sayısal branştaki öğretmenler tarafından çok kullanılmamaktadır. iözel branştaki öğretmenlerimiz bu teknolojiden daha çok istifade etmektedir.

6) Özel okulda çalışan öğretmenlerin %78.94 'il, devlet okulunda çalışan ğretmenlerin %61.29'u öğrencilerimizle etkinlik yaparız demiştir. Bu yapılanlar sınıf önetiminizi nasıl etkiler sorusuna her iki kurumda çalışan öğretmenlerin büyük bir kısmı Yo89.47 -%87.09) herhangi bir etkinlik yapmayıp, etkinliklere katılmayan öğretmenlerde ahil olmak üzere olumlu etkiler cevabını vermiştir. Özel okulda çalışan

öğretmenlerimizin öğrencileriyle daha çok sosyal faaliyet yaptığını görüyoruz. Öğretmenlerimiz genelde halı saha maçı, piknik, sinemaya gitme, doğa yürüyüşü gibi sosyal faaliyetler yapıyor. Yapılan sosyal aktiviteler öğretmenlerin öğrencilerini daha iyi tanımalarını sağlıyor, iletişimi artırıyor bu durum sınıf yönetimine olumlu yansıyor. Öğrenci ve öğretmen birbirini daha iyi tanıyor ve tanıdıkça beraber vakit geçirdikçe birbirlerine daha çok saygı duyuyor. Öğrenci kendisine değer verildiğini hissediyor ve bunun karşısında oda öğretmenine değer verip saygı duyuyor.

7) Özel okuldaki öğretmenlerimizin bir kısmı(%42.11), devlet okulundaki öğretmenlerin büyük bir kısmı(%61.30) hal hatır sorup güncel muhabbet ederek sınıfı motive edip derse başlamaktadır. Ayrıca özel okuldaki öğretmenlerimizin büyük bir kısmı(%68.42), devlet okulundaki öğretmenlerin bir kısmı(%35.48) derse öğrencilerin hal hatırlarını sorup kısa bir muhabbetten sonra bir önceki dersin tekrarını yapıp derse başladığını söylemiştir. Öğretmenlerimiz dersin ilk birkaç dakikasında sınıfın hal ve hatırını sorup daha sonra bir önceki dersin tekrarını yaparsa daha iyi olabilir.

Çelik(2008) 'e göre dersin başlangıç kısmında dikkat edilmesi gereken nokta, öğrencilerde merak duygusunu uyandırmak ve öğrencileri öğrenmeye karşı istekli kılmaktır. Bunu sağlamak için öğretmen anlatacağı konunun önemini açıklayabilir, konuyu güncel yaşamla ilişkilendirebilir, ilginç bir örnek olay anlatabilir ve/veya soru sorabilir.

Özel okuldaki sınıflarımız daha çok teknolojik imkana sahip olduğu için buradaki öğretmenlerimizin bazıları (% 42.11) derslerine konuyla alakalı slayt, video vs. izleterek başlayabiliyor. İşman' a göre bu şekilde izletilen görseller hem bir bilgi deposu hem de iyi bir gösteri aracıdır. Gerçek hayatın sınıfta en iyi şekilde sergilenmesini sağlar. Video filminin kısa bir sahnesinde pek çok mesaj bulunabilir. Devlet okullarındaki öğretmenlerimizin az bir kısmı (% 19.36) gerekli altyapının, dokümanın olmaması nedeniyle derslerine bu şekilde başlıyor. Önümüzdeki dönemlerde okullarımızdaki teknolojik altyapı tamamlanırsa öğretmenlerimizin çoğunluğunun konuya başlamadan önce bu şekilde bir görsel izletmesi öğrencilerin dikkatini çekmek için yararlı olabilir.

8) Özel okulda çalışan öğretmenlerimizin % 47.37'si, devlet okulunda çalışan öğretmenlerimizin% 61.29'ugerekli durumlarda ve son çare olarak disiplini sağlamak için okul idaresine başvurmanın doğru olduğunu düşünmektedirler. Buna karşılık sınıf

içi otoriteyi sağlamak için okul idaresine kesinlikle başvurmayan katılımcılar(%31.58 - %29.03) bulunmaktadır. Öğretmenin en ufak bir sıkıntıda hemen idareye koşması doğru olmadığı gibi, sınıfta büyük bir problem olduğunda bu durumu idareye bildirmemesi de doğru değildir. Sınıfta kavga olduğunda, öğrencilerden birisi uyuşturucu ya da zararlı başka bir şey kullandığında bu durum gizlilik ilkelerine riayet edilerek idareye bildirilmelidir.

Özel okulda çalışan öğretmenlerimizin % 36.84'ü, devlet okulunda çalışan öğretmenlerimizin % 29.03'ü sınıfımda disiplini sınıf kuralları koyup, adil şekilde uygulayarak sağlarım cevabını vermiştir. Her iki kurumdaki öğretmenlerimizin bu soruya verdikleri yanıtın oranları birbirine yakındır. Öğrencilerin katılımıyla hazırlanan sınıf kurallarına öğrencilerin uyma oranı daha fazla olur. Bu yüzden diğer öğretmenlerimizde aynı yöntemi kullanırlarsa sınıf yönetimindeki problemleri azalabilir

Sorumuza özel okulda çalışan öğretmenlerimizin % 63.15'i, devlet okulunda çalışan öğretmenlerimizin % 54.83'ti sınıfla iyi iletişim kurarak disiplini sağlarım cevabını vermiştir. Bu oranlar bir hayli yüksektir. Muhtemelen sınıf yönetiminde yaptırımı en kolay yöntem budur. Sınıfla iyi ilişkiler kurulduğunda öğrenci-öğretmen ve öğrenci-öğrenci problemleri minimuma inebilir.

9) Özel okuldaki öğretmenlerin % 84.21'i, devlet okulundaki öğretmenlerin % rn.65'i sınıfın fiziksel koşulları (ısı, ışık, temizlik, oturma düzeni vb.) benim için memlidir, derse başlamadan önce değişiklikler yaparım demiştir. Öğretmenlerimizin az ır kısmı sınıftaki fiziksel duruma müdahale etmem demiştir. Öğrenci, okulda ulunduğu zaman sürecinde, zamanının çoğunu sınıfta geçirir. Bu bakımdan sınıfın çok yi bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Sınıfın fiziki olarak düzenlenmesi öğrenme-iğretme etkinliklerinin daha verimli olmasını sağlayacaktır. Öğretmen belki sınıfın bazı iziki özelliklerini değiştiremeyebilir ama en azından ısı, ışık, oturma düzeni veya ınıfın havalandırılması gibi durumlara müdahale edebilir ve sınıfı ders işlemeye daha nüsait hale getirebilir.

10) Özel okuldaki ve devlet okulunda ki öğretmenlerimizin yaklaşık yarısı % 47.36 - %45.16) sınıf yönetiminde öğretmenin branşı önemlidir ve özellikle niversite sınavında çok soru çıkan derslerin öğretmenleri konuyu anlatırken daha az roblem yaşar demiştir. Branşın önemini tamamen yok sayamayız ama her dersin ğretmeni isterse, gayret ederse kendi dersini cazip bir hale getirebilir. Bazı

öğretmenlerimiz, genelde öğrencilere sıkıcı gelen felsefe ve tarih gibi dersleri bile gayet zevkli hale getirebilir.

Her iki kurumdaki öğretmenlerimizin büyük bir kısmı (%73.68 - %77.42) sınıf yönetiminde öğretmenin kıdemi önemlidir ve kıdem sayesinde öğretmenin sınıf içinde saygınlığı artar, öğretmenlerin sınıflarında bir problemle karşılaştıklarında, olaya aniden ve doğru karar verecek şekilde yaklaşması tecrübe ister demiştir.

Özel okuldaki öğretmenlerimizin % 42.11'i, devlet okulunda ki öğretmenlerimizin % 38.70' i sınıf yönetiminde cinsiyet önemlidir, bayan öğretmenler özellikle sınıfta disiplini sağlama hususunda sıkıntı yaşamaktadır demiştir. Alkan(2008)'a göre kuralların yaptırımında bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha dikkatli davranmaya çalıştığı ama otorite konusunda erkek öğretmenlerin biraz daha etkin olduğu saptanmıştır. Bayan öğretmenler kurallara uymadaki hassasiyeti sınıf otoritesi hususunda da uygularlarsa gayet başarılı birer öğretmen olabilirler.

11) Özel okulda çalışan öğretmenlerimizin % 52.63'ü, devlet okullarında çalışan öğretmenlerimizin %77.41'i çalıştığı kurumdan memnun olduğunu söylemiştir. Yeniden göreve başlamış olurlarsa her iki kurumdaki öğretmenlerimizin yaklaşık %70'i iş garantisinden, çalışma koşullarının daha rahat olmasından, kendisine ve ailesine daha çok vakit ayıracağından dolayı devlet okulunu tercih edeceğini ifade etmiştir. Araştırmamızın verilerine göre özel okullarda çalışan öğretmenlerimizin en büyük problemleri olan iş garantisi ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi gibi temalar düzeltilirse bu kurumlardaki öğretmenlerimizde daha mutlu ve verimli bir şekilde mesleklerini icra edebilirler.

5.2. Öneriler

1) Devlet okullarında çalışan öğretmenlerin eğitim teknolojilerinden daha fazla faydalanabilmeleri için, okul ve dersliklerde bu tür teknolojik araçlar (başta akıllı tahta olmak üzere, projeksiyon aleti, televizyon, bilgisayar v.b.) temin edilebilir. Yaptığımız görüşmelerde devlet okullarının bazılarında eğitim teknolojilerinin bulunduğunu ama öğretmenlerimizin bu teknolojilerle ders anlatabileceği gerekli dokümanların bulunmadığını öğrendik, acilen bu teknolojiye uygun gerekli materyaller temin edilebilir ve bu sıkıntı ortadan kaldırılabilir.

2) Devlet okullarının az bir kısmında akıllı tahta bulunmaktadır. Görüştüğümüz öğretmenler önümüzdeki öğretim yılında birçok okula akıllı tahta alınacağını söyledi. Bu sebepten dolayı öğretmenlerimize uygun zamanlarda bu teknolojileri nasıl kullanacaklarına dair seminerler verilebilir.

3) Devlet okullarında çalışan öğretmenlerin daha özverili çalışmalarını sağlamak amacıyla, performans değerlendirme yöntemlerinin bu yönde geliştirilmesi sağlanabilir. Performanslarından memnun kalınmayan öğretmenlerin o yıla ait derece/kademe ilerlemelerinin durdurulup, performanslarından memnun olunan öğretmenlerin ödüllendirilmesi sağlanabilir bu şekilde devlet okulunda çalışan öğretmenlere biraz daha canlılık getirilebilir.

4) Dönem başında sınıf yönetimi ilkeleri oluşturulabilir. Sınıfta uygulanacak ilkeler öğrencilerle tartışılmalı ve sınıf kuralları oluşturulurken öğrenci katılımı sağlanabilir. Sınıf kurallarının nedenleri açıklanıp, kurallara uyan öğrencilere olumlu pekiştireç verilebilir. Uygun davranışlar gösteren öğrenciler övülüp, kvçük sapmalar görmezden gelinebilir. Öğrenci üzerine değil, olumsuz davranışlar üzerine odaklanılabilir.

5) Araştırma sonuçlarına göre, özel okullarda ve devlet okullarında disiplin sorunları ve disiplin yaklaşımlarına ilişkin farklı sonuçlar elde edilmiştir. Özel okullarda disiplin sorunları devlet okullarına göre daha az; yine disiplin sorunlarının üstesinden gelmeye yönelik yaklaşımlar ise daha fazla düzeyde gerçekleşmektedir. Özel okullarda bu durumu sağlayan etkenler araştırılıp ve benzer uygulamalar devlet okullarında da uygulanabilir.

6) Özel okullarda disiplin sorunu yaşandığında idari kadronun tüm imkanlarıyla olaya eğildiği, rehberlik servisiyle ve gerekirse öğrencinin ailesiyle görüşerek sorunu büyümeden çözdüğü görülmüştür. Aynı durum devlet okullarının bir kısmında bu şekilde işlemeyip sadece cezayla ya da basit bir kınamayla geçiştirilmektedir. Bu konuda her iki kurumdaki idari kadrolar belirli zamanlarda bir araya gelip birbirlerinden fikir alışverişinde bulunabilirler.

7) Özel okuldaki öğretmenlerin bir kısmı çalıştığı kurumundan memnun olsa da, buradaki öğretmenlerimizin büyük çoğunluğu(% 71) iş garantisinin ve çalışma koşullarının daha iyi olmasından dolayı devlet okuluna geçmek istemektedir. Bütün öğretmenlerin devlette çalışması mümkün olamayacağına göre özel okullardaki öğretmenlerin çalışma koşulları ve özlük haklarının iyileştirilmesiyle ilgili çalışmalar yapılabilir.

8) Öğretmenlerimizin bir kısmı derse başlarken sınıfını derse motive etmek için güncel olaylardan bahsediyor, bir kısmı bir önceki dersin tekrarını yapıyor, bir kısmı slayt ya da video izletiyor. Öğretmenlerimize sınıfın dikkatini derse toplamak için neler yapılması konusunda hizmet içi eğitim ya da seminer verilebilir.

9) Özel okuldaki öğretmenlerimiz öğrencileriyle daha çok sosyal etkinlik yapmaktadır ve öğrencileriyle daha fazla zaman geçirmektedir. Dolayısıyla öğretmenlerimiz öğrencilerini daha iyi tanımaktadır ve öğretmen- öğrenci arasındaki iletişim artmaktadır. Devlet okullarındaki öğretmenlerimiz ise daha az ve daha kısa süreli etkinlikler yapmaktadır. Bu sebepten istenen düzeyde iletişim sağlanamamaktadır. Devlet okullarındaki öğretmenlerimiz bu konuya biraz daha eğilip, zaman ayırabilirler.

5.2.1. Araştırmacılara Öneriler

1) Özel okullarda ve devlet okullarındaki öğretmenlerin öğrenci aileleriyle iletişimleri benzer bir çalışmada araştırılabilir.

2) Özel okullarda ve devlet okullarındaki idarecilerin sınıf yönetimi anlayışlarına yönelik bir çalışma yapılabilir.

3) Özel okullarda ve devlet okullarındaki öğrencilerin üniversite sınavlarındaki başarıları hakkında bir çalışma yapılabilir.

BÖLÜMVI

KAYNAKÇA VE EKLER

6.1. KAYNAKÇA

Ağaoğlu, E. (2003). *"Sınıf Yönetimiyle İlgili Temel Olgular"*, Sınıf Yönetimi. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Akar, İlhan. *"Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Etmenler"*, Zeki Kaya (Ed.). Sınıf Yönetimi içinde. 4.Basım. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2004, ss. 19-42.

Akçay, Cengiz; 2001, *Okul Yönetimi*, Çanakkale.

Ali Taş, *"Sınıf Yönetimini Etkileyen Etkenler"*, Hüseyin Kıran (Ed.), Etkili Sınıf Yönetimi içinde (35-60),2.Basım, Ankara: Anı Yayıncılık, 2006,

ALKAN, Cevat 2002 *Öğretmenlik Mesleğine* Giriş.Ankara: Anı Yayıncılık

Arı, Ramazan, Ömer Üre, Hasan Yılmaz; 1998, *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*, Konya: Mikro Basım.

Aydın, A., *Sınıf Yönetimi*, İstanbul, 2000, s.70(.211728)

Aydın, Ayhan. *Sınıf Yönetimi*. Anı Yayıncılık, Ankara: Eylül, 1998.

Aydın, M. *(2005).Eğitim yönetimi.(7.* Basım). Ankara: Hatiboğlu Yayınları

Bağcı, H.(2012) *İlköğretim öğretmenlerinin sınıfyönetimi yeterlilikleri*, Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Başar, E. Genel Öğretim Yöntemleri, Samsun, 2001, s.2. 2.1.5.

Başar, Hüseyin. *Sınıf Yönetimi*. Geliştirilmiş 10. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık, 2003.

Başar, Hüseyin; 2001, *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Pegem Yayıncılık.

Başar,1999).(Başar, H. (1999). *Sınıf Yönetimi*, İstanbul, MEB Yayınları, Üçüncü Baskı, Milli Eğitim Basımevi

Boz, İsmail; 2003, *Sınıf Yönetme Sanatı*, İstanbul; Zambak Yayınları.

Burhanettin Dönmez, *"Sosyal Bir Sistem Olarak Sınıf"*, Mehmet Şişman ve Selahattin Turan (Ed.), Sınıf Yönetimi içinde (13-26), 5.Basım, Ankara: Öğreti Pegem A Yayıncılık, 2007, s.19.

Celep, C. *Sınıf Yönetimi ve Disiplini*, Ankara, 2003, s. 1

Cevat Celep, *Sınıf Yönetimi ve Disiplini,* Ankara: Anı Yayıncılık, 2000, s.9.

Çalık, Temel. *"Sınıf Yönetimi İle İlgili Temel Kavramlar",* Leyla Küçükahmet (Ed.).SınıfYönetimi içinde. 11.Basım. Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2010,ss.l-

ÇELİK.KAYA, Hasan 1999 *Öğretmenlik Mesleğine Giriş (Eğitim Ve Eğitimcilik)* İstanbul: Alfa Basın Yayın Dağıtım

Demirtaş, Hasan. *"Sınıf Yönetiminin Temelleri. " Etkili Sınıf Yönetimi.* (Editör:Hüseyin Kıran.) Ankara: Anı Yayıncılık, 2005.

Demirtaş, Hasan. *"Sınıf Yönetiminin Temelleri."* Etkili Sınıf Yönetimi. (Editör:Hüseyin Kıran.) Ankara: Anı Yayıncılık, 2005.

Drucker, P.F. (2006). *Klasik Drucker(Çev.* Zülfü Dicleli). İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları

Elikesik, M. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin Olumlu Sınıf Ortamı Oluşturmadaki Yeterlilikleri,* Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum

Ercan, Ahmet Rahmi; 2000, *Eğitimde Başarı İçin Öğrenci Tanıma Teknikleri,Ankara:* Galeri Kültür *I* Eğitim.

Erden, M. (2005). *Sınıfyönetimi.* İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Erdoğan, İ. (2008). *Sınıfyönetimi ders, konferans, panel ve seminer etkinliklerinde başarının yolları.* (12. Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.

Erdoğan, İ.2002, *"Yeni Bir Bin Yıla Doğru Türk Eğitim Sistemi* "Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Ertürk, S. (1986). *Eğitimde Program Geliştirme,* 5. Baskı, Ankara: METEKSANLtd. Şti.

Faruk Bayraktar, *İbn Cemaa'dan Öğretmen ve Öğrencilere Öğütler,* İstanbul: Marmara İlahiyat Vakfı Yayınları, 2006, s.21.

Glasser, William; 2000, *Kaliteli Eğitimde Öğretmen,* (Çev. Ulaş Kaplan), İstanbul:BeyazYay.

Gordon,Thomas; 2000, *Etkili Öğretmenlik Eğitimi,* (Çev.: Emel Aksoy), İstanbul: Sistem.Yayıncılık

Gündüz, Yüksel; 2001, *"Öğretmenlerin Sınıf Yönetimindeki Yeterlikleri,* "(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens.İstanbul.

Gürsel, Musa, Sarı, Hakan., Dilmaç, Bülent. *Sınıf Yönetimi,* I .Basım, Konya: EğitimKitapevi Yayınları, 2004

Hauck, Paul; 2001, *Hedeflere Ulaşmanın Yolları*, (Çev: Mert Büyükkarabacak), İstanbul:Rota Yay.)

Ilgar, L. (2007). "İlköğretim *Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Üzerine Bir Araştırma"*, (Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İlhan Akar, *"Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Etmenler"*, Zeki Kaya (Ed.), Sınıf Yönetimi içinde (19-42),4.Basım, Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2004, s.38.

İpşir, D. (2002). *Sınıf Yönetiminde; Öğrencilerle Sağlıklı İletişim Kurabilmenin veOlumlu Sınıf Ortamı Yaratmanın Rolleri*, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 153-154

İpşir, Duran; 2002, *"Sınıf Yönetiminde; Öğrencilerle Sağlıklı iletişim Kurabilmenin veOlumlu Sınıf Ortamı Yaratmanın Rolleri,"* Milli Eğitim Dergisi Sayı: 153-154

Karip, E. (Editör). *(2003). Sınıfyönetimi*, Ankara: PegemA Yayıncılık.

Kaya,Z(2002).0lumlu Ögrenme Ortamı Olusturma,2.Baskı,Ankara:PEGEMA yayıncılık.

Köstüklü, Nuri; 1999, Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi, Konya: Günay Ofset.

Kuş, *E.(2009).Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri Nicel mi? Nitel mi? Nicel Nitel Araştırma Teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Kutlu, O. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Sınıf Yönetiminde Davranış Düzenleme Sürecinin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri

Kutlu. E. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Sınıf Yönetiminde Davranış Düzenleme Sürecinin Değerlendirilmesi (Kayseri İli Örneği).*

Küçük Ahmet, Leyla, Ayşegül Ataman, İsmail Efil, Hayati Akyol, Temel Çalık, Neşe Tertemiz; 2003, *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Nobel Yayınları.

Moore, Kenneth. D. *Öğretim Becerileri*, Ankara: PegemA Yayınları, 2000

Mursal, E. (2005). *İlköğretim I Kademe 5. Sınıf Öğrencilerinin Sınıf İçerisinde İstenmeyen Davranışlar Göstermesine Neden Olan Öğretmen Davranışlarına İlişkin Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu

Mustafa Otrar, *"Öğrencilerin Davranışlarını Etkileyen Sosyal ve Psikolojik Etkenler"*, Musa Gürsel, Hakan Sarı veBülent Dilmaç (Ed.), YÖK Programına Göre Genişletilmiş Sınıf Yönetimi içinde (297-322), 2.Basım, Konya:Eğitim Kitapevi, 2005, s.307.

ÖZDEN ,'Yükse\.(2002) *"Sınıf İçinde Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi" ,Sınıf* 'önetimi,Ankara,PeGEM A Yayıncılık,sy.38-71

Özel, A. (2008). *Coğrafyaderslerinde hangi bilgi ve iletişim teknolojileri nasıl kullanılmalı?* R; Öze'j ve A. Demirci (Editörler).Coğra.fya *öğretiminde yöntem ve yaklaşımlar.* lstanbu\: A.\ct.if Y.. a'jmevi.

Özgenel, S., 1996, *"Halkla ilişkiler Faaliyetlerinin Özel Okullardaki İşleyişi",Yayınlanmamış* yüksek lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Davranış Bilimleri Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Öztürk, *K.(2004).Resmi ve Özel Yönetim Etiği: Benzerlikler ve Farklılıklar. Amme idaresi Dergisi,* Ankara, TODAİE Yayını, Cilt.32, Sayı.2

Özyürek, M. (2001). *Sınıfyönetimi,* Ankara: Karatepe Yayınları.

Sarıtaş, M. (2005). *Sınıfyönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme,* L. Küçükahmet(Editör). *Sınıfyönetiminde yeni yaklaşımlar.* (4. Baskı). Ankara: Nobel YayınDağıtım, (s. 43-84).

Sarıtaş, Mustafa. *Öğrenme ve Öğretme Süreci Yeni Teori ve Yaklaşımları,* 3.Basım,Ankara: Nobel Yayıncılık

Sönmez, V. Program *GelistirmedeÖgretmen El Kitabı,* Adım Yayınları, Ankara, 1994, s.l 09-113

Şermin Önder Külahoğlu, *"Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Psikolojik ve Sosyal Faktörler",* Leyla Küçükahmet(Ed.), Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar içinde (1-21), 4.Basım, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2005, s.6.

Taymaz. H. (2007). *Okul yönetimi.* 8. Baskı, Ankara: PegemA Yayıncılık.

Temel Çalık, *"Eğitimle İlgili Bazı Temel Kavramlar",* Eğitim Bilimine Giriş içinde (14-22), 6.Basım, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2006.

Terzi, Çetin; 2001, *"Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Anlayışlarına ilişkin Görüşlerinin Belirlenmesi,"* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Tutkun.Ö.F *.(2002).0kul ve Sınıf Ortamı.Ankara.Mikto* Yayıncılık

Türnüklü, A. (1999). *"İlköğretimde Sınıf içi istenmeyen Davranışlar ve Nedenleri",* Yasadıkça Eğitim, Sayı: 64

Uludağ Ve Odacı, H. (2002). *Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekân,* Milli Eğitim Dergisi, Sayı 153-154

Uluğ, 1999:222; aktaran Terzi, 2001:15.

"\.\\C>St\m. ~,;:,~\m.~~\).\;:}\. \.\,.~\)~l'i\\\m\e10.e~\\e\ 1'ı..1u~\wmu'ttı-n\emı.e1\.
Ankara: Seçkin Yayıncılık San. Ve Tic. A.Ş.

Yüksel, A. (2005). *İlköğretim I Kademe 1. 2. Ve 3. Sınıflarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına İlişkin Öğretmen Gözlem Ve Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, AfyonKocatepe Üniversitesi, Afyon

6.2.EKLER

EK-1: Görüşme Formu

KİŞİSELBİLGİLER

Aşağıdaki soruları seçeneklerden durumunuza en uygun olanı "X "işareti ile belirtiniz.

Değerli Öğretmenim,

Bu görüşme formu, özel okullardaki ve devlet okullarındaki ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimlerinin karşılaştırılmasını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu görüşme formundan toplanacak bilgiler bilimsel bir çalışmada kullanılacak ve gizli kalacaktır. Bu formun doldurulmasında göstereceğiniz ilgi ve özen, çalışmanın amacına ulaşmasına katkı sağlayacaktır.

Göstermiş olduğunuz ilgi ve yapmış olduğunuz katkı için teşekkür ederim.

RASÜL YAVUZ

YDÜ EGİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ,
EKONOMİSİ VE PLANLAMASI
ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS ÖGRENCİSİ

1) Cinsiyetiniz:

1. ( ) Kadın 2. ( ) Erkek

2) Kadronuzun bulunduğu okul türü:

1. ( ) Devlet Lisesi 2. ( ) Özel Liseler

3) Ortalama Sınıf Mevcudunuz:

1. ( ) 10 - 15 arası 2. ( ) 16 - 20 arası
3. ( ) 21 - 25 arası 4. ( ) 26 - 30 arası

1) Sınıf yönetiminde ağırlıklı yaklaşımınız (demokratik, otoriter, ilgisiz ...) nedir? Bu yaklaşımı tercih etmenizde neler etkili olmuştur? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?

2) Sınıf yönetiminden ne anlıyorsunuz? Etkili bir sınıf yönetimi ne demektir? Görüşlerinizi açıklayabilir misiniz?

3) Sınıflarınızdaki ortalama öğrenci sayısı kaç tanedir? Sınıfınızdaki öğrenci sayısının çok veya az olması sınıf yönetiminizi ve öğrencilerle bire bir ilgilenmenizi nasıl etkiliyor? Açıklayabilir misiniz?

4) Sınıf kurallarınız var mı? Varsa vazgeçemediğiniz ilk üçünü söyler misiniz?

5) Çalıştığınız okulda sınıflarınız eğitim teknolojilerinden(tepegöz, projeksiyon, akıllı tahta, internet vb.) yararlanmanıza imkan sağlıyor mu? Eğitim teknolojilerinden yararlanmanın sınıf yönetimine etkisi nasıl oluyor? Açıklayabilir misiniz?

6) Öğrencilerinizle iletişimi arttırmak için etkinlikler yapar mısınız?Bu yapılanlar sınıf yönetiminizi nasıl etkiler? Açıklayabilir misiniz?

7) Derse nasıl başlıyorsunuz? Hangi aktivitelerle öğrencileri derse çekiyorsunuz? Açıklayabilir misiniz?

8) Sınıfta otoriteyi nasıl sağlıyorsunuz? Disiplini sağlamak için okul idaresine başvuruyor musunuz? Bu konuda okul yönetiminin tavrı nasıl oluyor? Açıklayabilir misiniz?

9) Sınıfın fiziksel koşulları (ısı, ışık, temizlik, oturma düzeni vb.) sizin için önemli midir? Sınıfınızda fiziksel düzenlemeler yapıyor musunuz? Açıklayabilir misiniz?

10) Öğretmenin branşı, kıdemi, cinsiyeti sınıf yönetimini nasıl etkiliyor? Açıklayabilir misiniz?

11) Kurumunuzdaki çalışma koşullarından memnun musunuz? Şu anki hayat tecrübenizle öğretmenliğe başlasanız özel okulda mı yoksa devlet okulunda mı çalışmak isterdiniz? Neden? Açıklayabilir misiniz?

EK-2: Ölçekle ilgili Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanhğı'nın İzni

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EGİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANLIGI
GENEL ORTA ÖGRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜGÜ

Sayı: GOÔ.0.00.35-A/12/13-(1fj 08.04.2013

Sayın Rasiil Yavuz,

İlgi: 03.04.2013 tarihli başvurunuz.

Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğünün TTD.0.00.03-12-13/369 sayı ve 08.04.2013 tarihli yazısı uyarınca ilgi başvurunuz incelenmiş olup müdürlüğümüze bağlı okullarda uygulanmak üzere hazırlanan "Özel ve Devlet Okullarındaki Ortaöğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimlerinin Karşılaştırılması" konulu anket sorularının uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Ancak anketi uygulamadan önce ankete katılacakların bağlı bulunduğu okul müdürlüğüyle istişarede bulunulup, anketin ne zaman uygulanacağı birlikte saptanmalıdır.

Anketi uyguladıktan sonra sonuçlarının Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'nc ulaştırılnası gerekmektedir.

Bilgilerinize saygı ile rica ederim.

Mehmet S. Kortay
Müdür

Y.EJPc

Tel (90)(392)2283136-2288187
Fax (90) (392) 227 8639
E-mail mcb@mcbnet.net
1..elkoşa-KIBRIS